

TARTU RIIKLIK ÜLIKOO

M. Vaheer

Eesti rahvaluule
ja kirjanduse alal
1948.–1965.
aastani kaitstud
diplomitööd

TARTU 1968

TARTU RIIKLIK ÜLIKOOL

Eesti kirjanduse ja rahvaluule kateeder

M. Vaheer

**Eesti rahvaluule
ja kirjanduse alal
1948.–1965.
aastani kaitsstud
diplomitööd**

TARTU 1968

K E S S Ö N A

Tartu Riikliku Ülikooli eesti kirjanduse ja rahvaluule kateedris on 1947.-1965.aastani kirjutatud 72 diplomitööd eesti rahvaluule ja 204 diplomitööd eesti kirjanduse ja kirjanduse õpetamise metoodika alalt. Peale küpsusdokumendi on neil ka iseseisva uurimuse väärtusi, sest nad võtavad kokku suure hulga läbitöötatud materjali ning hindavad kriitiliselt paljusid seisukohti või kirjanduselu nähtusi, aidates seega kirjanduse ja rahvaluule uurimist edasi viia. Töid ongi kasutanud ja tsiteerinud mitmed uurijad teistestki asutustest, mis omakorda kinnitab nende vajalikkust. Seepärast otsustas eesti kirjanduse ja rahvaluule kateeder kaitstud diplomitööde kohta koostada ja paljundada bibliograafia, milles peale tiitliandmete on lühike annotatsioon töödes leiduvate lisade šramärkimisega, kaasa arvatud kirjanduse ja allikate loetelu. Käesolev töö on osa autori diplomitööst, mis kaitsti 1965.aastal. Annotatsioonid on uuesti läbi vaadatud ja kontrollitud ka kateedri õppejõudude poolt.

Mõned tööd olid puudulikult vormistatud, mistõttu on üksikuil juhendaja nimi märkimata, kui seda ei olnud või- malik ka dokumentide põhjal kindlaks teha.

Iga töödi bibliografeeritakse täielikult ainult üks kord. Põhikirje on paigutatud põhilise probleemi järgi töödi. Vajaduse korral on teistesse rubriikidesse viidatud. Käesoleva töö lõpul leidub alfabeetiline autorite ja isikute register, kelle töid on uuritud.

Kirjeldatud diplomitöödi saab lugeda TRÜ eesti kirjanduse ja rahvaluule kateedris.

Kohaviit kateedri materjalide kogus antakse lühenditega -

Dr - rahvaluule eriala diplomitööd.

Dk - kirjanduse eriala diplomitööd.

Muud lühendid:

KKI - ENSV TA Keele ja Kirjanduse Instituut.

KM - ENSV TA Fr.R.Kreutzwaldi nimeline Kirjandusmuuseum.

KM KO - ENSV TA Fr.R.Kreutzwaldi nimeline Kirjandusmuuseumi käsikirjade osakond.

KM RO - ENSV TA Fr.R.Kreutzwaldi nimelise Kirjandusmuuseumi rahvaluule osakond.

Juh. - Juhendaja.

Kk - Käsikiri.

Mk - Masinakiri.

RAHVALUULE

RAHVALUULETEADUSE AJALUGU

1. Hagel, Ellen - Mihkel Veske folkloristlik tegevus. Juh. E.Laugaste. Trt., 1949. 201 lk. Bibliogr. lk.189-197. Kk. Dr 4.

Aluseks on Mihkel Veske trüki avaldatud artiklid ja tema käsikirjaline kogu. Välja on jäetud artiklid rahvalaulu keele kohta. Rahvalaulude jäljendamist Veske kunstluules on puudutatud kokkuvõtlikult, sest selle küsimuse kohta on autor kirjutanud kursusetöö "Rahvaluulelisi vormielemente Mihkel Veske lauludes".

2. Hinn, Iivi - J.Hurda ja M.J.Eiseni ühised kaastööliised Lääne-Virumaal. Juh. E.Laugaste. Trt., 1962. 197 lk., 8 lehte tab. Bibliogr. lk.194-196. Kk. Dr 61.

Analüüsitud on saadetised Lääne-Virumaalt, Kadrina, Rakvere, Väike-Maarja ja Haljala kihelkonnast. I osas vaadeldakse Hurda ja Eiseni tegevust rahvaluulekogu organiseerimisel ja juhendamisel, II osas nende ühiste kaastööliste tegevust ja sõltuvust juhendajatest. Aluseks on võetud J.Hurda ja M.J.Eiseni kogude originaalsaadetised KM RO-s ning KM KO-s hoitav J.Hurda ja M.J.Eiseni kirjavahetus Lääne-Virumaa korrespondentidega.

3. Loog, Laine - Võrumaa rahvaluulekogumise ajaloost. Juh. U.Kolk. Trt., 1957. 220 lk., 13 lehte kaart., noot. Bibliogr. lk.214-217. Kk. Dr 40.

Analüüsitakse Kanepist ja Urvastest kogutud rahvalaulude käsikirju KM RO-s. Iga vaadeldav Hurda, Eiseni, Eesti Üliõpilaste Seltsi, Eesti Rahvamuuseumi, Andersoni ja Eesti Rahvaluule Arhiivi kogu moodustab töös eri peatüki. Antakse ülevaade kogu laulurepertuaarist. Peatükkide lõppu on ase-

tatud tabelid, mis näitavad, kui palju antud kogus leidub regivärsilisi või riimilisi laule.

4. Pino, Veera - ENSV Teaduste Akadeemia Keele ja Kirjanduse Instituudi 1948.a. ekspeditsioon Kagu-Eestisse. Kriitiline analüüs. Juh. E.Laugaste. Trt., 1950. 239 lk., 1 leht kaart, 8 lehte fot. Bibliogr. lk. 230-239. Mk. Dr 9.

Ülevaade eesti rahvaluule kogumisest ja nõukogulikke rahvaluule kogumise põhimõtteid. Valdavas osas 1948. aastal toimunud Setu ekspeditsioonil kogutud materjalide kriitiline analüüs. Sissejuhatuses käsitletakse folkloori olemust, lõpuks jõutakse mõningate teoreetiliste üldistusteni. Välja on jätnud küsimus rahvamuusikalise materjali kirjapanemise viisidest.

TEOREETILISI KÜSIMUSI

Aart, Silvia - Antiteetilisest kompositsioonist eesti vanades rahvalauludes. - Vt. 34.

Hiemäe, Mai - Epanastroofi ja parallelismi seos eesti regivärsilises rahvalaulus. - Vt. 35.

Jõgise, Helja - Eesti rahvanaljandite struktuurist. - Vt. 60.

Jürken, Elve-Viiu - Püsiv metafoor mõistatustes. - Vt. 50.

Kippar, Pille - Eesti muinasjuttude stiilist. - Vt. 61.

5. Koemets, Aino - Sisu ja vormi ühtsus eesti vanas rahvalaulus. Juh. E.Laugaste. Trt., 1951. 121 lk., 3 lehte tab. Bibliogr. lk. 117-120. Mk. Dr 19.

Peale trükiallikate kasutatakse rohkesti originaalmaterjali peamiselt Hurda käsikirjalistest kogudest. Valitud on Haljala kihelkonna rahvalaulud, lisaks näiteid Harju-Jaani kihelkonnast, Kuusalust ja mujalt. Tõõs on kasutatud statistilist menetlust. I peatükis antakse ülevaade eesti rahvalaulu sisu ja vormi käsitlevast kirjandusest. Edasi vaadel-

dakse parallelismi kui eesti rahvalaulu põhilise vormiolemendi esinemist ning analüüsitakse parallelismi sisuliselt ja stiililiselt.

Kokkuvõte on ilmunud TRÜ Toimetised nr. 38 (1955).

Koppel, Rein - Parallelism Kuusalu rahvalauludes. - Vt. 37.

Krikmann, Arvo - Puändiga rahvalauljandi struktuurist ja stiilist. - Vt. 62.

6. Kubjas, Alviine - Parallelism Jakob Hurda rahvalaulude kogus "Vana Kannel". Juh. E. Laugaste. Trt., 1956. 77 lk., 26 lehte tab. Bibliogr. lk. 75-76. Mk. Dr 35.

Analüüsitakse Põlva kihelkonna rahvalauluvara Jakob Hurda "Vana Kannel" I alusel. Läbi on töötatud 206 laulu, kokku 5783 värssi. Püütakse vastata küsimusele - missuguses vahekorras on parallelism rahvalaulu sisuga. Tulemusi võrdleb autor Aino Koemetsa 1955.a. kirjutatud diplomitööga "Sisu ja vormi ühtsus eesti regivärsilise rahvalaulu parallelismis".

Kokkuvõte on ilmunud TRÜ Toimetised nr. 53 (1957).

Lepik, Peet - Karakterite kujundamine eesti muinajuttudes. - Vt. 63.

Metstak, Vilma - Alliteratsiooni ja assonantsi liigid ja nende suhteline esinemus Haljala lauludes. - Vt. 40.

Proodel, Mall - Kalevipoja-muistendite kompositsioonist. - Vt. 57.

7. Salve, Kristi - Anžambmaan regivärsilises rahvalaulus. Juh. E. Laugaste. Trt., 1965. 143 lk., 6 lk. tabelid. Bibliogr. lk. 140-142. Kk. Dr 72.

Aluseks on võetud Kuusalu ja Karksi rahvalaulud VK III ja IV. Kasutatakse statistilist meetodit. Sissejuhatuses on käsitletud anžambmaani mõistet ja selle nähtuse käsitlemise ajalugu. Uudsenähtuseks ka pea- ja kõrvallause suhteid tervikmõtte kujundamisel rohkem kui ühest värsist. Üksikuid nähtusi vaadeldakse laulude temaatiliste rühmade kaupa võrd-

levalt. Tõs antakse ka anĳambaani kunstilise väärtuse hinnang. Tõõ lõpul on kasutatud kirjanduse nimestik ja venekeelne resüme.

8. Siibak, Helga - Tegelaste aetus ja karakteriseerimine imemuinasjuttudes. (Sisu ja vormi ühtsuse küsimusi). Juh. E.Laugaste. Trt., 1954. 131 lk. Bibliogr. lk.127-128. Kk. Dr 25.

Kasutatud on KM RO originaale ja koopiaid muinasjuttudest 1) Tänuilikud loomad, 2) Vahetatud mõrsja, 3) Saabastega kass. Eessõnas kasutatud materjali piiritlemise ja analüüsi printsiipide põhjendus ning muinasjuttude tekkimise ühiskondlike ja esteetiliste aluste selgitus. Kokkuvõttes tõstab autor välja analüüsi põhimised tulemused.

RAHVALUULE JA KIRJANDUSE SUHTED

9. Haljaste, Helgi - Rahvapärase fraseoloogia osa A.H.Tammsaare stiilis. Juh. E.Laugaste.Trt.,1962. 162 lk. Bibliogr. lk. 157-160. Kk. Dr 60.

Analüüsitakse rahvapärase fraseoloogia osa Tammsaare jutustuses, kirjelduses, dialoogis ja portrees. Allikmaterjal - A.H.Tammsaare "Tõde ja õigus" I ning "Kõrboja pere-me". Liigituse aluseks I.Sarve diplomitõõ "Kõnekäändude liigitus ja funktsioon". Jälgitud on ka A.Schmuuli, S.Lubi, L.Kiika jt. käsikirjalisi uurimusi kirjanike stiili ja rahvapärase fraseoloogia seoste kohta. Arvestatud on eesti- ja venekeelses perloodikas ilmunud teoreetilisi kirjutusi.

10. Järv, Ants - "Kalevipoeg" kriitikas. Juh. E.Laugaste. Trt., 1954. 90 lk. Bibliogr. lk. 85-90. Kk. Dr 22.

Põhjalik ülevaade "Kalevipoja" kriitika kohta alates XIX sajandi keskelt kuni 1950-ndate aastate alguseni. Diplomand on läbi tõõtanud ulatusliku materjali, hulgaliselt ajakirjandust. III peatükk sisaldab küsimusi seoses "Kalevipoja" illustreerimisega.

11. Kiika, Liia - Rahvaluule lühivormid Juhan Liivi proosateostes. Juh. U.Kolk. Trt., 1956. 112 lk. Bibliogr. lk. 109-111. Kk. Dr 31.

Ülevaade rahvapäraste võrdluste, retooriliste hüüatus-
te ja küsimuste, kõnekäändude, korduste, sünonüümliste,
antonüümliste ja atributiivsete sõnapaaride, onomatopoe-
tilis-deskriptiivsete ja hüüdsõnade esinemisest J.Liivi
proosateoste keeles. Vaadeldakse vanasõnade ja kommete, usku-
muste, rahvalaulude kasutamist Liivi loomingus. Materjal
tõöks on võetud J.Liivi "Teostest" (Tln., 1954).

12. Kubjas, Eduard - Rahvaluule osa Jakob Tamme loo-
mingus. Juh. E.Laugaste. Trt., 1960. 169 lk. Bibliogr.
lk. 165-168. Mk. Dr 54.

Töö aluseks on R.Alekõrre koostatud Jakob Tamme "Kogu-
tud luuletused", KM RO ja mitmesugused kirjanduslikud all-
ikad. Sissejuhatuses pikem ülevaade folkloori ja kirjanduse
suhete probleemistikust. Edasi analüüsitakse J.Tamme rahva-
luulesüzeeliste lugulaulude ainekku, prototüüpe, rahva-
luule kajastusi lüürikas ja regivärsilise rahvalaulu vormi-
elementide kasutamist.

13. Lubi, Salme - Rahvapärane fraseoloogia Hugo Raud-
sepa "Mikumärdis" ja "Vedelvorstis". Juh. U.Kolk. Trt.,
1957. 211 lk. Bibliogr. lk. 209-219. Kk. Dr 41.

Materjal on peatükkidesse paigutatud põhilises osas
I.Sarve 1955.a. diplomitöö "Kõnekäändude funktsioon ja lü-
gitus" eeskujul: I. Vanasõnad. II. Kõnekäändud. III. Rahva-
pärased võrdlused. IV. Sõnapaarid ja kordused. V. Rahvapä-
rased hüüatused ja küsimused. VI. Koomiline karakteristika,
sõnakoomika, laulud, dialoogid, anekdoodid, mitmesugused
sõnad. VII. Tekstikatkendite analüüs. Kõnekäändude käsitle-
misel tõmmatakse paralleele KM RO-s leiduvate kõnekäändu-
dega.

14. Märtman, Leili-Alice - Rahvaluuleliste küsimuste
käsitlus Fr.R. Kreutzwaldi kirjavahetuses. Juh. E.Laugaste.
Trt., 1954. 164 lk. Bibliogr. lk. 161-163. Kk. Dr 23.

Allikmaterjalina on kasutatud Fr.R.Kreutzwaldi trükis

ilmunud kirjavahetusi A.Schiefneri, L.Koidula ja Fr.R.Paehlmanniga, samuti kirju D.H.Jürgensonile ja Õpetatud Eesti Seltsile, Kreutzwaldi ja Neusi kirjavahetust. Kreutzwaldi kirjavahetus avab XIX saj. tähtsamad küsimused kultuuriilise ja ühiskondliku elu alal, annab ülevaate tema tähtsamate teoste saamisloost, eriti "Kalevipoja" ja "Eesti rahva ennemuistsete juttude" loomisest. Ulatuslikult käsitleb kirjavahetus mitmesuguseid rahvaluule alale kuuluvaid küsimusi (rahvalaule, muinasjutte ja muistendeid, mütoloogiat, terminoloogiat jm.).

15. Priidel, Endel - August Kitzberg ja rahvaluule. Juh. V.Pino. Trt., 1956. 68 lk., 1 leht foto. Bibliogr. lk. 65-67. Mk. Dr 34.

Sissejuhatavas osas iseloomustatakse rahvaluuleliste ainete kasutamist A.Kitzbergi loomingus kogu eri teoste ja rahvaluuleliikide seisukohalt. Töös leidub lühitülevaade A.Kitzbergi tegevusest rahvapärimuste kogumisel ning rahvajuttude kasutamisest teostes "Maimu" ja "Libahunt"(nii jututuses kui ka draamas). Eri lõigus on vaadeldud rahvajuttude lemmikkangelase Kaval-Antsu kuju kirjanduslikku kasutamist.

Schmuul, Alviine - Rahvapärane fraseoloogia J.V. Jannseni "Perno Postimehes" - Vt. 54.

USKUMUSED JA KOMBED

16. Abel, Asra - Katkutauididest ajaloos ja katkukujutelmadest eesti rahvatraditsioonis. Juh. E.Laugaste. Trt., 1964. 156 lk., 6 lehte kaart., tab. Bibliogr. lk. 119-155. Mk. Dr 71.

Diplomand kasutab trükiallikaid (M.J.Eisen, J.Jung jt.) ja käsikirjalist materjali (KM RO fondidest ning KKI murdekogudest). I peatükis vaadeldakse katku kui epideemilist haigust teadusliku ja rahvameditsiini seisukohalt. II - katkutaude ajaloos. III - katkukujutelmi rahvatraditsioonis. IV - katkukalmeid, nendega seotud uskumusi. V - muistendeid katkust maakonniti.

17. Artjomenko, Maie - Mardipäeva kombestik. Juh. V.Pino. Trt., 1956. 160 lk. 1 foto, 1 leht kaart. Bibliogr. lk. 136-159. Kk. Dr 29.

Töö baseerub KM KO ja Etnograafia Muuseumi materjalidel. Esimeses osas on mardikommete kirjeldus, teises - ended seoses ilmade ja viljaõnne ennustamisega, millele on lõppu lisatud mitmesugused töökeelud. Peatükkide lõpul vaadeldakse mardilaule.

Ernesaks, Heljo - Lõikus eesti rahvaluules. - Vt. 36.

18. Joamets, Maret - Eufemismid. Juh. U.Kolk. Trt., 1957. 168 lk., 4 lehte kaart. Bibliogr. lk. 164-166. Kk. Dr 37.

Diplomitöö on teostatud KM RO nõidussõnade ja uskumuste kartoteegis leiduva materjali põhjal ja annab ülevaate tähtsamate metsloomade - hundi, karu, jänese ja rebase kohta kasutatud eufemismidest.

19. Kaevando, Tiit - Mütoloogilised motiivid eesti kunstis. Juh. E.Laugaste. Trt., 1963. 211 lk., 7 lehte fot. Bibliogr. lk. 198-202. Kk. Dr 67.

Käsitletakse peamiselt Kuradit, Vanapaganat, kratti, näkki, mets- ja veehaldjaid kujutavaid kunstiteoseid. Välja on jäetud kõik "Kalevipoja" ainetel loodud ja pseudomütoloogilisi olendeid kujutavad teosed. Raamatuillustratsioonide avastamiseks on diplomand kasutanud KM katalooge ja "Eesti raamatute üldnimestikku 1918-1939". Maalide ja originaalgraafikateostega on tutvutud Tallinna Riikliku Kunstimuseumi ja Tartu Kunstimuseumi fondide kartoteekide kaudu.

20. Kaljuvee, Grigori - Päike eesti rahvatraditsioonis. Juh. E.Laugaste. Trt., 1948. 223 lk., 24 lehte joon., 16 lehte kaart. Bibliogr. lk. 2-6. Mk. Dr 1.

Süsteematiseeritud uurimus eesti rahva uskumustest päikese kohta. Andmeid on saadud KM RO, Etnograafia Muuseumi käsikirjalistest kogudest, lisaks on andmeid ka isiklikult kogutud. Töö koosneb kolmest peatükist: 1) rahva üldisi arvamusi päikese kohta (päikese tekkimine, olemus, päikesevarjutus, pööripäevad, öö ja päev, päikese loojumine),

2) optilisi nähteid seoses päikesega (halo, päikeseapad, päikeseambad, päikeserõngad jne.), 3) endeid seoses päikese loojumise ja päikesevarjutusega, halo- ja muude optiliste nähetega (ilmaendeid, viljasaagi- ja heinasaagiendeid jne.).

21. Kuusik, Salme - Kuu eesti rahvatraditsioonis. Juh. E.Laugaste. Trt., 1949. 274 lk., 1 leht kaart. Bibliogr. lk. 267-273. Kk. Dr 5.

TR8 põhineb KM RO käsikirjalistel kogudel. Vaadeldud on järgmisi küsimusi: üldisi kujutelmi kuust, kuu tekkimist, faase ja liikumist, laiike kuul, kuuvarjutusi, endeid ja toiminguid kuuvarjutuse ajal, noore kuu teretamist, ennustusi seoses noore kuu esmakordse nägemisega, kuupaiste mõju inimestesse, kuuõbe ja haiguste arstimist kuu abil, ilmade ennustamist kuu järgi, optilisi ja halonähteid jm. Eesti aines-
tikule on võrdluseks toodud teiste rahvaste vastavaid kujutelmi.

22. Kõivumägi, Kersti - Mütoloogiliste haiguste kujutelmi eesti rahvatraditsioonis. Juh. E.Laugaste. Trt., 1963. 138 lk. Bibliogr. lk. 132-136. Kk. Dr 68.

Vaadeldakse mütoloogiliste haiguste: painaja, hallitõve ja katkuga seotud kujutelmi. Välja on jäetud haiguste ravi ja sellega seotud küsimused. Kasutatud on KM RO mütoloogiliste haiguste kartoteeki ning TRÜ eesti kirjanduse ja rahvaluule kateedri käsikirjalist rahvaluulekogu (EKRK). Paralleelsele on toodud teiste rahvaste mütoloogiast.

23. Langinen, Jenny - Kiik ja kiikumine. Juh. V.Pino. Trt., 1956. 200 lk., fot., 1 kaart. Bibliogr. lk. 197-198. Kk. Dr 33.

Autor on kasutanud 466 kiiekombestikualast üleskirjutust KM RO fondidest ja mõningaid kirjanduslikke allikaid. Lähemalt käsitletakse kiikumise aega, kiigetüüpe, kiie ehitamist, ehtimist jm.

24. Lausing, Linda - Haavahaigused ja nende ravi eesti rahvameditsiinis. Juh. E.Laugaste. Trt., 1948. 271 lk. Bibliogr. lk. 263-270. Kk. Dr 2.

Käsitletakse mehhaanilisi lahtisi, mehhaanilisi kinnisi ja termilisi vigastusi, loomsete mürkidega infitseeritud haavu, haavainfektsioone ning mitmesuguseid tüsistusi. Lähitud on folkloristlikust ja koolimeditsiinilisest seisukohast. Haavameditsiinilise materjalina on kasutatud KM RO sedelkoopiaid.

25. Liin, Heli - Sõnakeeld eesti rahvaluules. Juh. U.Kolk. Trt., 1963. 185 lk., tab. Bibliogr. lk. 178-180. Kk. Dr 69.

Analüüsitakse kalastuse, hülgepüügi, jahipidamise, karjapidamise ja mesindusega seotud sõnakeeldudest nende mütooloogilist tausta ja funktsioone. T88 lõpul antakse ka nende poeetiline analüüs. Tabelites esitatakse kõikide loomade, lindude ja kalade eufemisme kokkuvõttev võrdlus. Materjal pärineb KM RO kartoteekidest.

Mägi, Udo - Mõisa kujutus eesti rahvatraditsioonis. - Vt. 41.

26. Oja, Ene-Reet - Rahvakalender mardipäevast uue aastani. Juh. E. Laugaste. Trt., 1964. 180 lk. Kk. Dr 70.

Sissejuhatuseks on lühike kalendri ajalugu. Uurimuslikus osas käsitletakse mardi- ja kadripäeva, andresepäeva, nigulapäeva, luutsinapäeva, toomapäeva, koodipäeva, tabanipäeva, süüdalaste päeva, vana aasta lõppu ja uut aastat. Uurimuse aluseks on ulatuslik käsikirjaline materjal. Kokkuvõtte järele on paigutatud käsikirjaliste materjalide ja kasutatud kirjanduse loend.

27. Paevere, Tamara - Veistehaigused ja nende ravi eesti rahvameditsiinis. Juh. E. Laugaste. Trt., 1950. 276 lk. Bibliogr. lk. 209-273. Mk. Dr 8.

T88 on kirjutatud KM RO käsikirjalistes kogudes leiduvate ja kirjanduses ilmunud rahvameditsiini alaste andmete põhjal. Analüüsitud on 13 eri liiki haigusi, igas liigis leidub omakorda alljaotusi. Lühidalt iseloomustatakse rahvapärast arstimispraktikat.

28. Pääsuke, Helgi - Eesti pulmakombestiku tegelased ja nende funktsioonid. Juh. U.Kolk. Trt., 1959. 132 lk., fot. Bibliogr. lk. 130-131. Mk. Dr 50.

Diplomit88 on koostatud KM RO koopiamappide (1400 üksikteadet) ja trükimaterjali põhjal. Vaadeldakse ainult Lääne- ja Virumaa vastavat osa. Sissejuhatuses käsitletakse pulmakommete olemust, nende seost esivanemate elu-olu ja usundiga. Tegelased on järjestatud vastavalt nende tähtsusele ja teadete arvukusele iga tegelase kohta.

29. Sulengo, Juta - Lastehaigused eesti rahvameditsiinis. Juh. E.Laugaste. Trt., 1957. 82 lk. Bibliogr. lk. 78-81. Kk. Dr 42.

Hinnatakse rahvapäraseid ravikombeid tänapäeva pediatria seisukohalt. T88 kirjutamisel on arvesse võetud trükis avaldatud materjale ja KM RO sedelkoopiaid.

30. Talts, Maie - Eesti rahvakalender. Juh. E.Laugaste. Trt., 1962. 143 lk. Kk. Dr 63.

Ülevaade eesti rahvakalendrist ja tähtsamaist tähtpäevadest. Sissejuhatuses lühike ülevaade kalendri ajaloost. Uurimuslikus osas vaadeldakse pööripäevi, nädalat ja nädalapäevi, aasta jaotust ja üksikuid tähtpäevi läbi aasta, alates jaanuarist. Üksikasjalisemalt peatutakse uskumustel ja kommetel, mis on seotud põllunduse ja karjandusega (ka ilmaennustused). Lühikesele kokkuvõttele järgneb kasutatud kirjanduse ja allikate loetelu.

31. Tammekand, Ina - Linutamine kui otsustav, pöördeline moment eesti pulmades. Juh. E.Laugaste. Trt., 1955. 93 lk., illustr., 2 fotot, 8 kaart. Bibliogr. lk. 91-92. Kk. Dr 27.

Aluseks on trükitud kirjandus ja käsikirjalised kogud KM RO-s. Analüüsitakse linutamiskombeid, nende lokaalseid versioone, kirjeldatakse linutamisel kasutatud esemeid ja vaadeldakse linutamist saatvaid laule.

RAHVALAULIKUD JA JUTUSTAJAD

32. Kokanägi, Hilja - Mai Kravtsov. Juh. U.Kolk. Trt., 1957. 250 lk., portr., 1 leht foto. Bibliogr. lk. 242-247. Kk. Dr 39.

Näidatakse Kuusalu rahvalauliku Mai Kravtsovi eluloo ja isiksuse omapära. Võrreldud on peaaegu kõigi "Vana Kannel" III antud Kuusalu laulikutega. Peatähelepanu on pööratud liitlaulude vaatlemisele ja võrdlemisele. Käsitlemist ei leia M.Kravtsovilt noteeritud viisid. Lisa: analüüsitud laulude register.

33. Niinemägi, Otilie - Liis Alas - Kihnu rahvalaulik. Juh. E.Laugaste. Trt., 1954. 186 lk., 1 portr., 2 fotot. Bibliogr. lk. 184-185. Kk. Dr 24.

Ülevaade Liis Alase elust, jutu- ja laulurepertuaarist ja selle erijoontest. Tõule on lisatud kõik Liis Alaselt kirjutatud lauluvariandid, viiside ja laulude temaatiline ning kronoloogiline nimestik.

RAHVALAULUD

34. Aart, Silvia - Antiteetilise kompositsioonist eesti vanades rahvalauludes. Juh. E.Laugaste. Trt., 1961. 131 lk. Bibliogr. lk. 128-130. Kk. Dr 58.

Kasutatud on rahvalaulude trükiväljaandeid (M.Veske "Eesti rahvalaulud" I, II, "Vana Kannel" I, II, III, IV. E.Laugaste "Valimik eesti rahvalaule") ja näiteid Haljala lauliku Leenu Akkeri lauluüleskirjutusi KM RQ-st. Tõdes näidatakse antiteetilise rahvalaulukompositsiooni iseärasusi.

Artjomenko, Maie - Mardipäeva kombestik. - Vt. 17.

35. Hillemäe, Mai - Epanastroofi ja parallelismi seos eesti regivärsilises rahvalaulus. Juh. U.Kolk. Trt., 1960. 241 lk., tab. Bibliogr. lk. 237-238. Kk. Dr 53.

Diplomand on läbi tõetanud Kuusalu vanade rahvalaulude kogu "Vana Kannel" III, välja arvatud 9 sootuks erinevat laulu lisast. Uuritud on 438 laulu, 840 lauluvarianti ja 17 647 värssi. Tõst koosneb kahest osast: 1) sisuline, 2) vormiline analüüs.

36. Ernesaks, Heljo - Lõikus eesti rahvaluules. Juh. E.Laugaste. Trt., 1950. 194 lk., 8 lehte kaart., 1 leht noot. Bibliogr. lk. 191-193. Mk. Dr 6.

Esimeses peatükis leidub ulatuslik ajaloolis-etnograafiline ülevaade lõikusest ja tõstingimustest. Edasi vaadelakse rahvalaule, uskumusi ja kombeid seoses põllutõstega. Käsitletud on 28 laulutüüpi ja 116 meloodiat. Kommentest on eraldi vaadeldud tõst algust, tõst käiku ja tõst lõppu. Paralleeljooni on tõmmatud naaberrahvaste (Läti, Vene) materjaliga. Tõst lõpul on 8 levikukaarti, viisinäiteid ja väljavõtteid ajakirjandusest talupoja olukorra kohta 18.sajandil.

Koemets, Aino - Sisu ja vormi ühtsus eesti vanas rahvalaulus. - Vt. 5.

Kokamägi, Hilja - Mai Kravtsov. - Vt. 32.

37. Koppel, Rein - Parallelism Kuusalu rahvalauludes. Juh. E.Laugaste. Trt., 1956. 147 lk., 41 lehte tab. Bibliogr. lk. 140. Kk. Dr 36.

Allikmaterjalina on kasutatud "Vana Kannel" III, välja arvatud peatükk "E. Lastelaule, mängu ja nõidussõnu". Kokku analüüsitakse 15 307 värssi Kuusalu asunduste (Sõrt-Karaktõõra, Salme, Simititsa) lauluvarast. Laulude liigitamisel (lühiriliselt 12 ja lühir-eepilisi 3 alaliiki) on eeskujuks võetud A.Kubjase diplomitõst "Parallelism Jakob Hurda rahvalaulude kogus "Vana Kannel" I".

Kubjas, Alviine - Parallelism Jakob Hurda rahvalaulude kogus "Vana Kannel" I. - Vt. 6.

38. Kukk, Vaina - Eesti karjaselaulud. Juh. E.Laugaste. Trt., 1950. 146 lk., kaardid. Kk. Dr 7.

Allikmaterjaliks KM RO käsikirjalised kogud. Tõõ jaguneb järgmisteks osadeks: karjane, karjatamine, karjane ja perenaine, karjane karjasepõlvest. Laulude levikut demonstreerivad lisatud kaardid.

39. Link, Ilme - "Maie laulu" setu versioon. Juh. U.Kolk. Trt., 1960. 219 lk., 2 lehte tab. Kk. Dr 55.

Kasutatud on kõiki KM RO käsikirjade kogus leiduvaid ja trükkis avaldatud "Maie laulu" setu variante, kokku 57.

40. Metstak, Vilma - Alliteratsiooni ja assonantsi liigid ja nende suhteline esinemus Haljala lauludes. Juh. E.Laugaste. Trt., 1962. 154 lk., tab. Bibliogr. lk.147-153. Mk. Dr 62.

Analüüsimaterjaliks on kasutatud 45 Haljala lauliku käsikirjalisi laululüleskirjutusi KM RO-st. Üle 4000 mitmest seisukohast analüüsitud värsi alusel antakse detailne statistikal põhinev iseloomustus algrii mi tähtsamatest liikidest ja nende suhetest. Eri peatükkides analüüsitakse algushääliliste kordussagedust värsis sõnuti, algrii milise pearõhulise silbi paigutust, algrii mi seostust sõnade järjekorraga, algrii miga sõnade esinemissagedust, algrii mi funktsioone, algrii miliste sõnade liike ja algrii mi sõltuvust laululiigist. Peale eesti autorite on diplomand kasutanud erialast kirjandust soome, saksa ja inglise keeles.

41. Mägi, Udo - Mõisa kujutus eesti rahvatraditsioonis. Juh. E.Laugaste. Trt., 1948. 115 lk. Bibliogr. lk.5-6. Mk. Dr 3.

Analüüsimiseks on valitud mõisnik, rehepapp, teoline eesti rahvatraditsioonis. Aluseks on KM RO käsikirjalised kogud ja trükitud allikad. Autor näitab rahva suhtumist mõisnikusse meie rahvalaulude ja uskumuste põhjal.

Niinemägi, Otilie - Liis Alas - Kihnu rahvalaulik. - Vt. 33.

42. Oona, Hille - Kalamees eesti rahvalauludes. Juh. U.Kolk. Trt., 1960. 135 lk., 1 kaart, tab. Bibliogr. lk.122-134.Kk. Dr 56.

Uuritud on KM RO rahvalaulude originaale ja koopiaid. Tõs esimese poole kirjutamiseks on analüüsitud 240 kaluri elu ja kalapiüki käsitlevat laulu varianti erinevatest tüüpidest. II oses analüüsitakse rahvalaulu "Laisk kalamees" 47 varianti redaktsioonide kaupa. Eri osa moodustab motiivide lähem eritlemine, mis püüab ühtlasi selgitada variantide omavahelisi seoseid ja võimalikke lokaalseid erijooni.

43. Ploompuu, Herta - Rahvalaul "Orja õpetus". Juh. E.Laugaste. Trt., 1953. 88 lk., 2 lehte kaart. Bibliogr. lk. 75-87. Mk. Dr 21.

Analüüsitud on 165 teisendit. Autor valgustab regivärsilise rahvalaulu "Orja õpetus" kujunemist, avab ideelise sisu, selgitab laulu tekkimise ühiskondlikku ja ajaloolist tausta ning analüüsib laulu kunstilist vormi.

44. Raud, Eno - Rahvalaul "Ori taevas". Juh. E.Laugaste. Trt., 1952. 77 lk. Bibliogr. lk. 75-76. Kk. Dr 15.

Laulutüübi "Ori taevas" tekke, arengu ja leviku analüüs silmas pidades selle laulu ühiskondlikku ja kunstilist väärtust. Tõs aluseks on 205 varianti, eesti teisendid "Eesti rahvalauludes" I, ingeri, karjala ja soome teisendid teosest "Suomen kansan vanhat runot".

45. Raud, Silvia - Mõisniku kuhu eesti rahvalaulus. Juh. E.Laugaste. Trt., 1952. 76 lk. Bibliogr. lk. 71-75. Kk. Dr 17.

Vaadeldatakse KM RO käsikirjade ja trükitud teoste põhjal, millisena rahvas oma lauludes on kujutanud mõisnikku, tema olemust, positsiooni ühiskonnas ning suhteid temale alluva talupojaga ning kuidas talurahvas mõisnikkusse suhtus.

46. Soll, Malle - Eesti rahvalaul "Imede laul". Juh. U.Kolk. Trt., 1960. 220 lk., kaart, tab. Bibliogr. lk.215-217. Kk. Dr 57.

T88 on kirjutatud 484 "Imede laulu" variandi põhjal KM RO kogudest. Laulu analüüsi aluseks on võetud motiivid, püütakse välja selgitada nende vahelised vastastikused seosed, motiivide varieerumine ning nende esinemisala. Tehakse järel-dusi laulu leviku ja tekke kohta ning analüüsitakse laulu kunstilist külge.

Tammekand, Ina - Linutamine kui otsustav, pöördeline moment eesti pulmades. - Vt. 31.

47. Tedre, Ülo - Talupoja võitluse kujutamine mõisniku vastu XIX sajandi eesti folklooris. Juh. E. Laugaste. Trt., 1951. 250 lk., 1 leht kaart, noot. Bibliogr. lk. 232-233. Mk. Dr 14.

T88 aluseks on XIX sajandil populaarne riimiliste rahvalaulude tsükkel "Eesti mehe kaebus", mida analüüsitakse silmas pidades selle arengut, ajaloolisi lähtekohti, sisu ja vormi. Kõrvale on jäetud värsianalüüs. Sissejuhatuses rikkalike andmetega varustatud ülevaade XIX saj. Eesti sotsiaalpoliitilisest ja majanduslikust olukorrast, millega laulu-tsükkel sisuliselt seostub.

48. Õim, Sirje - Loomariik setu rahvalauludes. Juh. U.Kolk. Trt., 1965. 409 lk. Bibliogr. lk. 399-403. Kk. Dr 73.

Materjaliks J. Hurda "Setukeste laulude" I köite osa "Lihtlaulud". Lähtutud on üksikuist loomadest: linnud, loomad, kalad, putukad. Lisa: Loomanimetuste alfabeetiline indeks.

MÕISTATUSED

49. Bitter, Elli - Mõistatuste vormist. Juh. U.Kolk. Trt., 1956. 166 lk., kaardid. Bibliogr. lk. 161-164. Kk. Dr 30.

Essõnas ja sissejuhatuses käsitletakse mõistatuste olemust, historiograafiat ja uurimismeetodit. Süstemaatilises osas analüüsitakse mõistatustetüüpe 1) Tuhat-tuhat,

sada-sada jooksevad niinest silda mõnda..., 2) Ahervars all, karvane kurat peal, 3) Hall härg, auk seljas. Eraldi analüüsitakse kunstilisi kujundeid. Lõppu on paigutatud 11 mõistatuste levikukaarti, kasutatud kirjanduse ja käsikirjaliste allikate register.

50. Jürken, Elve-Viiu - Püsiv metafoor mõistatustes. Juh. U.Kolk. Trt., 1959. 121 lk., 6 lehte tab. Bibliogr. lk. 115. Mk. Dr 47.

Kasutatud on kõiki loomamõistatustes esinevaid püsivaid metafoore, aluseks KM RO-s leiduvad mõistatuste koopiad. Sissejuhatuses iseloomustatakse lühidalt mõistatuste vormi uurimisest püsiva metafoori mõistet. Tõtt on jagatud peatükideks üksikute püsivate metafooride järgi.

51. Kull, Helmi - Mõistatused tõlvahenditest. Juh. E.Laugaste. Trt., 1952. 144 lk., fot., 16 lehte kaart. Bibliogr. lk. 138-144. Mk. Dr 20.

Vaadeldud on kokku 3400 mõistatuste varianti KM RO koopiade põhjal adra, äkke, sirbi, vikati, varda ja koodi, käsikivi ning veski kohta. Tõttle on lisatud 11 fotot tõrriistadest (ENSV TA Eesti Rahva Muuseumi fotokogust). Iga tõrriista kohta esitatakse ühtlasi lühike etnograafiline kirjeldus. I peatükis on ülevaade mõistatuste ajalooost, senisest uurimisest. kogumiseest ja publitseerimisest.

52. Mõlder, Karin - Mõistatuste poeetikast. Juh. U.Kolk. Trt., 1959. 177 lk. Bibliogr. lk. 176. Kk. Dr 49.

Sissejuhatuses käsitletakse mõistatuste olemust ja poetika uurimist. Analüüsitud on mõistatusi järgmiste loomade kohta: hani, hobune, jännes, kana, karu, kass, koer, kukk, lammas, lehm, rebane, siga, vähk. Välja on jäetud mõistatused, mille objekti tunnuseid ei ole võimalik leida. Kokkuvõtte tõtt lõpul iseloomustab kõige silmapaistvamaid mõistatuste poetika nähtusi.

Pillau, Virve - Mõistatusmuinasjutt. - Vt. 65.

VANASÕNAD JA KÕNEKÄÄNUD

Haljaste, Helgi - Rahvapärane fraseoloogia osa
A.H.Tammsaare stiilis. - Vt. 9.

Kiika, Liia - Rahvaluule lühivormid Juhan Liivi proo-
sateostes. - Vt. 11.

Lubi, Salme - Rahvapärane fraseoloogia Hugo Raudsepa
"Mikumärdis" ja "Vedelveeris". - Vt. 13.

53. Sarv, Ingrid - Kõnekäändude funktsioon ja liigitus.
Juh. E.Laugaste. Trt., 1955. 334 lk. Bibliogr. lk. 326-333.
Kk. Dr 26.

T88 on tehtud KM RO-s leiduvate materjalide, ilukirjan-
duse ja sõnaraamatute põhjal. Kõnekäändude iseloomu ja funk-
tsiooni järgi on need liigitatud järgmiselt: 1) rahvapärane
võrdlus, 2) kõnekäänd kitsamas mõttes, 3) kordused ja süno-
nümilised ning antonümilised sõnapaarid, 4) atributiivsed
sõnapaarid, 5) retooriline küsimus ja hüüatus, 6) igandlik-
kude tõekspidamistega seotud kõnekäänd, 7) koomiline karak-
teristika. Vaadeldud ei ole eufemisme ega sõimusõnu.

Lühendatud artikliks "Keel ja Kirjandus" 1958, lk.231-
245.

54. Schmuul, Alvine - Rahvapärane fraseoloogia
J.V.Jannseni "Perno Postimehes". Juh. U.Kolk. Trt., 1958.
96 lk. Bibliogr. lk. 93-95. Kk. Dr 44.

Jannseni poolt kasutatud vanasõnu ja kõnekäände võrrel-
dakse rahvatraditsioonis esinevate väljenditega KM RO and-
metel. Vanasõnade võrdlus on tehtud E.Normanni koostatud
kogumiku "Valimik eesti vanasõnu" põhjal. T88 koosneb viiest
peatükist: 1) vanasõnad, 2) kõnekäänd kitsamas mõttes,
3) rahvapärane võrdlus, 4) kordused, antonümilised, süno-
nümilised ja atributiivsed sõnapaarid, 5) retooriline küsi-
mus ja hüüatus.

MUISTENDID

55. Ennuse, Ene-Reet - Muistenditega seotud looduskaitseobjektid. Juh. U.Kolk. Trt., 1962. 260 lk., fot., tab., 1 leht kaart. Bibliogr. lk. 251-258. Kk. Dr 59.

Materjal on võetud KM RO-st ja arhiivraamatukogust, TRÜ eesti kirjanduse ja rahvaluule kateedri rahvaluulekogust (EKRK) ning ENSV TA Presiidiumi juures asuva Looduskaitse Komisjoni Looduskaitse Arhiivist. Sissejuhatavalt selgitatakse muistendite tekkimist ja olemust, tuuakse muistenditega seotud looduskaitsealaste veekogude loend ning iseloomustatakse looduskaitse põhimõtteid seoses veekogudega. Eraldi käsitletakse muistendeid: 1) järvede, 2) jõgede, 3) allikate kohta. Lisa: töös käsitletud veekogude register ja fotode register.

56. Kuut, Vilma - Muistendid Suurest Tõllust. Juh. E.Laugaste. Trt., 1951. 106 lk. Bibliogr. lk. 98-105. Mk. Dr 13.

Vaatluse all Suur Tõll, tema vend Leiger, naine Piret ning poeg Noor Tõll. Esitatakse senini Suure Tõllu kohta puuduv kriitiline historiograafia. Argumenteeritult kummutatakse mõningaid E.Pabsti, E.L.Rocholtzi, C.Russwurmi kontseptsioonid Suure Tõllu algupära kohta. Töö baseerub oluliselt trükitud allikail.

57. Proodel, Mall - Kalevipoja-muistendite kompositsioonist. Juh. U.Kolk. Trt., 1962. 157 lk., joon. Bibliogr. lk. 151-157. Mk. Dr 65.

Analüüsitavad muistendid on võetud E.Laugaste ja F.Normanni hiiu- ja vägilasmuistendite kogust "Muistendid Kalevipojast", rühmad "Kivid" ja "Maapinnavormid". Välja on jäetud katkendid "Alg-Kalevipojast" muistenditüüpina. Kokku on analüüsitud 303 muistendit.

58. Tiitsmaa, Mai - M.J.Eisen kohamuistendite publitseerijana. Juh. E.Laugaste. Trt., 1958. 174 lk. Bibliogr. lk. 172-173. Kk. Dr 45.

Aluseks järgmised Eiseni kogud: "Vanad jutud", "Kodused jutud", "Teised kodused jutud", "Esivanemate varandus", "Jaani raamat", "Rahaaugu jutud", "Eesti kohalikud muistejutud", "Teised Eesti kohalikud muistejutud", "Kolmandad Eesti kohalikud muistejutud", "Tartumaa muinasjutud". Järgestamisel on aluseks E.Laugaste töö "Kalevipoja muistendite tüpologiseerimise küsimusi". Esitatakse muistendid: 1) kivide, 2) mägede ja teiste maapinnavormide, 3) veekogude, 4) puude ja 5) ehituste kohta.

59. Veskisaar, Ellen - Eesti kangelasmuistendid. Juh. E.Laugaste. Trt., 1955. 172 lk., 4 kaarti. Bibliogr. lk. 171. Kk. Dr 28.

Materjal on pärit KM RO kogudest. Analüüsitakse neid kangelasmuistendeid, mille peategelase prototüübiks on kindel ajalooline isik, nagu Peeter Esimene, Karl Kaheteistkümnes, Rummu Jüri, Georg Lurich jt.

MUINASJUTUD JA NALJANDID

60. Jõgise, Helja - Eesti rahvanaljandite struktuurist. Juh. U.Kolk. Trt., 1957. 235 lk., skeem. Bibliogr. lk. 231-234. Kk. Dr 38.

Töö on kirjutatud R.Põldmäe valikkogu "Eesti rahvanaljandid" I (678 rahvanaljandit) ja KM RO-s leiduvate Eesti Rahvaluule Arhiivi, J.Hurda ja M.J.Eiseni kogude 34 rätsepajandi ja 16 soldatinaljandi põhjal. Sissejuhatuses rõõndatakse rahvanaljanditest ühiskondlikus võitluses, rahvanaljandite uurimise, kogumise ja väljaandmise tähtsusest. Naljandid on liigitatud kirjeldavateks, monoloogilisteks, dialoogilisteks ja jutukujulisteks. Iga peatüki lõpul leidub lühike kokkuvõte.

61. Kippar, Pille - Eesti muinasjuttude stiilist. Juh. U.Kolk. Trt., 1959. 183 lk., illustr. Bibliogr. lk.179-180. Kk. Dr 48.

Uuritud on kõik loomamuinasjuttude käsikirjalised 55 varianti tüübist "Rebase kalavargus" KM RO materjalide alusel. Sissejuhatuses iseloomustatakse muinasjutu stiili senist uurimist, peatatakse stiili olemusega seotud mõistetele. Muinasjutu variandid on jagatud süžee järgi: muinasjutu sisesejuhatatus, rebase kavatsus, mees võtab rebase reele, rebase kalavargus, mehe pettumine.

62. Krikmann, Arvo - Puändiga rahvanaljandi struktuurist ja stiilist. Juh. E.Laugaste. Trt., 1962. 301 lk., 3 lehte tab. Bibliogr. lk. 297-299. Kk. Dr 66.

Aluseks on R.Põldmäe ja S.Läti koostatud trükitud naljandikogud, mõlemast kogust võetud kokku 1260 naljandinäidet. Kasutatud on ka KM RO käsikirjalisi materjale ja rahvaluuleosakonna temaatilist kataloogi. Pearõhk on naljandite struktuuril ja stiilil. Eessõnas käsitletakse detailiselt naljandi teooriat.

63. Lepik, Peet - Karakterite kujundamine eesti muinasjuttudes. Juh. U.Kolk. Trt., 1962. 195 lk. Bibliogr. lk. 92-95. Mk. Dr 64.

Analüüsimaterjalina on kasutatud KM RO käsikirjalisi originaaltekste ja tüübi nr.551 ainsat trükitud varianti J.Kunderi muinasjutukogust. Selgitatakse noorima poja karakteri seoseid muinasjutu struktuuri ja geneesiga. Lisatud on originaal- ja trükitud tekstide diplomaatilised koopiad.

64. Niit, Heldur - Eesti muinasjuttude kasutamisest nõukogude lastekirjanduses. Juh. E.Laugaste. Trt., 1952. 93 lk. Bibliogr. lk. 88-92. Mk. Dr 18.

Autor kritiseerib senist tõõd eesti muinasjuttude publitseerimise ja ümbertõõtamise alal ja juhib tähelepanu võimalustele, mida pakuvad meie rikkalikud rahvaluule kogud laste lugemisvara rikastamiseks. Tõõ algab lühikese ülevaatega muinasjuttude publitseerimise ajaloost. Pikemalt käsit-

letakse kolme populaarset kogu: Fr.R. Kreutzwaldi "Eesti rahva ennemuistsed jutud", J.Kunderi "Eesti muinasjutud", E.Peterson-Särgava "Ennemuistsed jutud Reinuvader Rebasest". Arvestatud on ka Moskva Lasteraamatu Maja diskussiooni materjale 1951.aastast, samuti on tulnud kasuks autori isiklik osavõtt üleliidulisest lastekirjandusele pühendatud nõupidamisest 14.-19.aprillini 1952.a.

65. Pillau, Virve - Mõistatusmuinasjutt. Juh. U.Kolk. Trt., 1957. 251 lk., 4 lehte kaart. Bibliogr. lk. 236-248. Kk. Dr 43.

Kasutatud on KM RO-s leiduvaid käsikirjalisi materjale ja M.J.Eiseni trükis ilmunud kogu "Mõista, mõista, mis see on?" T88 on üles ehitatud vastavalt tüüpidele maakondade kaupa.

66. Puskar, Evi - Rahvajutud teemal "Kaval-Ants ja Vanapagan" eesti rahvatraditsioonis. Juh. E.Laugaste. Trt., 1950. 116 lk., 21 illustr. Bibliogr. lk. 110-115. Mk. Dr 10.

Analüüsitud on KM RÕ käsikirjalistes rahvaluulekogudes leiduvaid Kaval-Antsu ja Vanapagana muistendeid. Põhimaterjal - Hurda ja Eiseni kogudest. II osa eriprobleemiks on Kaval-Antsu ja Vanapagana lugude kirjanduslik ümbertõõtamine

67. Raudsep, Loreida - Rahvanaljand ühiskondliku võitluse vahendina. Juh. E.Laugaste. Trt., 1952. 90 lk., kaart. Bibliogr. lk. 88-90. Mk. Dr 16.

Kirjanduse kõrval on autor kasutanud KM RO käsikirjalisi kogusid. Vaadeldakse naljandite ülesannet, vormi, naljandeid ühiskondliku võitluse vahendina mõisnike ja nende käsilaste, kulakute ning pastorite vastu.

Siibak, Helga - Tegelaste asetus ja karakteriseerimine imemuinasjuttudes (Sisu ja vormi ühtsuse küsimusi). - Vt. 8.

MÄNGUD JA TANTSUD

68. Lage, Lia - Eesti vanemad laulumängud. Juh. U.Kolk. Trt., 1956. 224 lk., fot., joon. Bibliogr. lk.172-173. Kk. Dr 32.

Aluseks KM RO kartoteegis "Vanemad laulumängud" sisalduvad andmed. Sisesejuhatuses lühike ülevaade laulumängust varasemal astmel, arengust ja mõningatest uurimustest sel ajal. Peatükid sisaldavad järgmist: I - ringmängud, II - voormängud, III - viirmängud, IV - vastasmängud, V - istumismängud.

69. Sakkis, Milvi - Tantsulise refrääniga ringmängud. Juh. U.Kolk. Trt., 1959. 180 lk., skeemid. Kk.Dr 52.

Sisesejuhatavalt vanemate mängude teooriast. Käsitletakse kuni tänapäevani kasutatavaid kollektiivseid laulumänge, millest võivad osa võtta paljud koosviibijad. Pea-rõhk tantsude etnograafilisel küljel. Kokkuvõtteks skeemid laulumängu arenemise ja suhete kohta teiste liikidega.

RAHVAVIIISID

Ernesaks, Heljo - Lõikus eesti rahvaluules. - Vt. 36.

70. Kolk, Udo - Improvisatsioonist eesti varasemates rahvaviisides. Juh. E.Laugaste. Trt., 1951. 106 lk. Bibliogr. lk. 103-106. Kk. Dr 12.

Vaatluse all on ainult vanemad eesti rahvaviisid. Vaadeldakse tööprotsesside kajastumist rahvaviisides, mitmesuguste lokaalsete toonide (kiigetonid, karjatoonid jne.) kujunemist, eeslaulja ja koori suhted jne. Näitlikuks noodimaterjaliks on valitud võimalikult täiuslikud noodihelkirjutused.

71. Rüütel, Ingrid - Lõuna-Eesti regivärsiviiside intonatsioonide areng. Juh. U.Kolk. Trt., 1959. 96 lk., noot. Bibliogr. lk. 94-95. Kk. Dr 51.

Uurimuse aluseks on KM RO rahvaviiside kogud, koopia-
kartoteek ja A.Launise väljaandes "Eesti runoviisid" leidu-
vad viiside noteeringud. I osas: Suure-Jaani, Halliste ning
Hargla-Karula kihelkonna regivärsiviisid, II osas samade
kihelkondade arenenumad viisid. Käsitletud materjali põh-
jal on avastatud ka mõne uuema levinud viisi regivärsiline
alus.

72. Vääri, Virve - Kanepi rahvaviisid. Juh. U.Kolk.
Trt., 1958. 85 lk., noot. Bibliogr. lk.79-80. Mk. Dr 46.

Kanepi kihelkonna rahvaviiside analüüs, aluseks KM-s
leiduvad 103 viisi, lisaks Otepää kihelkonna Vastse-Otepää
vallast kogutud viisid, võrdluseks on kasutatud naaberkihel-
kondade Urvaste, Põlva, Otepää ja Sangaste pulmalauluviise
(35 noteeringut). Sissejuhatuses leidub ülevaade eesti rah-
vaviiside senisest uurimisest. Viisid on rühmitatud pikkuse
järgi: ühe-, kahe-, kolme-, nelja- ja enamrealised viisid.

K I R J A N D U S

ÜLDPROBLEEME

Vool ja meetod

Aart, Silvia - Antiteetilisest kompositsioonist eesti vanades rahvalauludes. - Vt. 34.

Adrik, Riina - Eduard Vilde poliitiline satiir. - Vt. 260.

Hiemäe, Mai - Epanastroofi ja parallelismi seos eesti regivärsilises rahvalaulus. - Vt. 35.

Iher, Leili - Gustav Suits oma luule redigeerijana. - Vt. 221.

73. Jakobson, Aime - Sentimentaalne rahvaraamat. Juh. J.Käosaar. Trt., 1957. 86 lk. Bibliogr. lk.81-85. Kk. Dk 94.

Ülevaade sentimentalismi ajaloost Lääne-Euroopa kirjanduses ja vastavatest sugemetest eesti ilmlikus kirjanduses alates selle algaegadest ning lõpetades sentimentaalse rahvaraamatuga. Lähemalt vaadeldakse J.Sommeri "Luige Laost", Fr.R.Kreutzwaldi "Paari sammukest rändamise teed", Jennovevasid ja Hirlandasid.

Joamets, Maret - Eufemismid. - Vt. 18.

Jürken, Elve-Viiu - Püsiv metafoor mõistatustes. - Vt. 50.

Kaevando, Tiit - Mütoloogilised motiivid eesti kunstis. - Vt. 19.

Kalda, Maie - Kirjanduslikud küsimused Rosenpläneri ajakirjas "Beiträge zur genauern Kenntniss der Ehstnischen Sprache". - Vt. 211.

Kangur, Anne - Tegelasi August Jakobsoni lühiproosas. - Vt. 159.

Kiik, Silvia - August Jakobsoni näidend "Võitlus rindejooneta". - Vt.160.

Kimmel, Valli - Juhan Sütiste realistina. - Vt. 227.

Koemets, Aino - Sisu ja vormi ühtsus eesti vanas rahvalaulus. - Vt. 5.

Koppel, Rein - Parallelism Kuusalu rahvalauludes. - Vt. 37.

Kraav, Tiina - Karakterportreed ja karakteriseerimisvõtted Aadu Hindi romaanis "Tuuline rand". - Vt.154.

74. Krimm, Virve - Poleemika realismi üle "Postimehe", "Oleviku" ja "Valguse" veergudel (1837-1900). Juh. E.Nirk. Trt., 1965. 126 lk. Bibliogr. lk. 124-125. Mk. Dk 202.

Põhjalik ülevaade kriitikute ja toimetajate maailma-vaatelistest seisukohtadest, kirjanduse üldisest tasemest antud perioodil, kirjastusoludest jne. Antakse läbilõige ka Wilde arengust kriitiliseks realistiks, tema teoreetilistest seisukohtadest.

Kubjas, Alviine - Parallelism Jakob Hurda rahvalaulude kogus "Vana Kannel" - Vt. 6.

Kull, Alma - Satiir võitluses Stolõpini reaktsiooni vastu. - Vt. 123.

Kuusik, Eha - Eesti kriitilised realistid Fr.Tuglase käsitluses. - Vt. 250.

Lepik, Esta - Karakter kirjaniku idee kandjana. - Vt. 79.

75. Lepik, Harald - Eesti proletaarsete kirjanduse algus. Juh. K.Taev. Trt., 1950. 125 lk. Bibliogr. lk.119-124. Kk. Dk 8.

J.Lillienbachi elust, kirjastustegevusest ja hilisemast loomingust on antud seni täielikum ülevaade. Pikemalt ei analüüsita erikoguna ilmunud luuletusi. Lühidalt käsit-

letakse ka autoreid, kelle loomingut on ilmunud J.Lilienbachi kirjastusel, selle hulgas V.Buki kirjanduslikku tegevust. Välja on jäetud O.H.Münther.

Lepik, Peet - Karakterite kujundamine eesti muinasjuttudes. - Vt. 63.

Lias, Pärt - A.H.Tammsaare "Kõrboja peremehe" kompositsioonist. - Vt. 240.

Liin, Heli - Sõnakeeld eesti rahvaluules. - Vt. 25.

Lääts, Eve - Sotsiaalsete motiivide arengujooni J.Semperi luules. - Vt. 212.

Martoja, Virve - Koomiline Juhan Smuuli teostes "Kirjad Sõgedate külast" ja "Muhulaste imelikud juhtumused Tallinna juubelilaulupeol". - Vt. 218.

Metstak, Vilma - Alliteratsiooni ja assonantsi liigid ja nende suhteline esinemus Haljala lauludes. - Vt. 40.

Mitt, Jaan - Konfliktide lahendused August Jakobsoni draamaloomingus. - Vt. 164.

Moora, Mailis - Rudolf Sirge novellistina. - Vt. 215.

Mölder, Karin - Mõistatuste poetikast. - Vt. 52.

76. Nagelmaa, Abel - Võitlus realismi eest eesti kirjanduses XIX sajandi lõpul ja XX sajandi algul. Juh. J.Käosaar. Trt., 1953. 126 lk. Bibliogr. lk.121-126. Mk. Dk 33.

T88 aluseks on rikkalik ajakirjandusest ammutatud kirjanduskriitiline materjal. Hinnangud üksikute autorite loomingu ja "Noor-Eesti" kohta on üldiselt vulgaar-sotsioloogilise hoiakuga. Autor hindab üle O.H.Müntherit ilukirjaniikuna ja läheb pealiskaudselt mööda A.H.Tammsaare varasemast loomingust. Käsitletud materjal on tihedalt seotud ühiskondliku taustaga. Kirjanduskunstiliste probleemide käsitlemine on vähene.

Neithal, Martin - Eduard Vilde "Mäeküla piimamees". - Vt. 267.

Ong, Sirje - J.Semperi kirjandusteoreetilised vaated. -
Vt. 213.

Parts, Ly - A.Hindi romaani "Tuuline rand" I stiil. -
Vt. 156.

Peegel, Elvi - Villem Reiman kirjandusloolasena. - Vt.
208.

Peterson, Hilja - Intriigi arendamine A.Kitsbergi draa-
mades. - Vt. 173.

Proodel, Mall - Kalevipoja-muistendite kompositsioo-
nist. - Vt. 57.

Puhvel, Heino - O.H.Münther eesti proletaarset kirjandu-
se pioneerina. - Vt. 198.

Reinold, Mall - Huumor ja satiir J.Smuuli proosaloo-
mingus. - Vt. 219.

Rummo, Karin-Katja - Marie Underi käsikirjad Fr.R.
Kreutswaldi nimelises Kirjandusmuuseumis. - Vt. 256.

Räim, Heino - Stiiliõpetusest kirjandustunnis. - Vt.
140.

Salve, Kristi - Anšambaan regivärsilises rahvalaulus.-
Vt. 7.

Sarv, Ingrid - Kõnekäändude funktsioon ja liigitus. -
Vt. 53.

Siitan, Ane - Fr.Tuglase jutu "Hunt"eri redaktsioonide
võrdlemine. - Vt. 252.

Sõõdor, Eda-Taivi - Vorm sisu teenistuses August Jakob-
soni draamaloomingus. - Vt. 168.

Tiiras, Maire - Traditsioon ja novaatorlus J.Smuuli
proosas. - Vt. 220.

Sotsialistliku realismi kirjanduse üldprobleeme
=====

Aarma, Raik - Kaasaeg Egon Ranneti loomingus. - Vt. 201.

Arak, Hilja - H. Leberechti loomingu kaasaegsus. - Vt. 183.

Hank, Hilda - Ernst Krusten eesti nõukogude proosakirjanikuna. - Vt. 178.

Jannus, Renate - August Jakobson tänapäeva imperialismi paljastajana. - Vt. 157.

Järvpõld, Aini - Hans Leberechti romaan "Vassarite paleed". Karaktereid ja probleeme. - Vt. 184.

Jürman, Hans - Eesti nõukogude kirjanduskriitika arengujooni. - Vt. 91.

Kaimre, Vello - August Jakobsoni lühiproosa. - Vt. 158.

Kangur, Anne - Tegelasi August Jakobsoni lühiproosas. - Vt. 159.

Kiik, Silvia - August Jakobsoni näidend "Võitlus rindejooneta". - Vt. 160.

Kikas, Signe - August Jakobsoni jutustused. - Vt. 161.

77. Kleis, Kaja - Partei osa nõukogude kirjanduse arengus pärast Suurt Sotsialistlikku Oktoobrirevolutsiooni. Juh. K. Taev. Trt., 1950. 89 lk. Bibliogr. lk. 85-87. Kk. Dk 4.

Ülevaade NLKP osast nõukogude kirjanduselu ja kirjanduse suunamisel ja juhtimisel. Sissejuhatuses Lenini artiklist "Partei organisatsioon ja parteiline kirjandus". Sisupeatükid: 1. Partei osa revolutsioonijärgses kirjanduses. Kodusõja ja taastamisperiood (1917-1925). 2. Partei poliitika kirjanduse alal (1926-1936). 3. Võitnud sotsialismi ajastu kirjanduse parteiline juhtimine.

Kõrgesaar, Lembit - August Jakobson nõukogude draamakirjanikuna. - Vt. 162.

78. Kääri, Kalju - Teadlik liialdamine, kuju teravdamine kui tüpiseerimise lahutamatu meetod. Juh. J.Kõosaar. Trt., 1954. 77 lk. Bibliogr. lk. 72-76. Mk. Dk 39.

Sisaldab t88 kirjutamise aja aktuaalseid küsimusi, nagu tüüpilisus, satiir, positiivsete ja negatiivsete karakterite vahekorrad, realismiprobleemid. Näited kirjandusteostest on valitud eesti ja vene kirjanduses.

Lanno, Elena - Intelligentsi esindajad August Jakobsoni romaanides. - Vt. 163.

79. Lepik, Esta - Karakter kirjaniku idee kandjana. Juh. K.Taev. Trt., 1954. 94 lk. Bibliogr. lk. 91-93. Kk. Dk 40.

Arvestatakse partei XIX kongressil üleskerkinud kirjandusteoreetilisi küsimusi. Vaadeldud on kirjandusteose idee olemust (aluseks Lenini tees idee olemusest) ja idee väljendumist karakterite kaudu. Peatähelepanu on realistlikul meetodil, võrdlevalt on puudutatud mõningaid romantismi-küsimusi. Näitematerjal on valitud eesti ja vene kirjanduse paremikust ning lääne-euroopa kirjandusest.

Muru, Karl - Juhan Sütiste nõukogude luuletajana. - Vt. 228.

Nirk, Endel - Maailmavaateline kristalliseerumine August Jakobsoni loomingus. - Vt. 165.

Nurgakivi, Aino - Rahuteema A.Jakobsoni draamades. - Vt. 166.

Pääro, Valerie - Eesti nõukogude kirjandus Suure Isamaasõja päevil. - Vt. 99.

Rooma, Heli - Erni Krusteni novellilooming. - Vt.179.

Sersant, Juta - O.Toominga teoste kangeline. - Vt.246.

Uibo, Helgi - Osvald Tooming nõukogude kirjanikuna. - Vt. 247.

80. Villandi, Valeeria - Positiivsest kangelasest eesti nõukogude kirjanduses. Juh. K.Taev. Trt., 1955. 143 lk.

Bibliogr. lk. 141-142. Mk. Dk 58.

Vaadeldakse 1951.-1955.aastail ilmunud proosat. Teoreetilisi aluseid teema käsitlemiseks on toodud sissejuhatuses. Analüüsitakse positiivse kangelase erijooni kapitalistliku ja nõukogude korra tingimustes. Lähemalt analüüsitakse A.Hindi "Tuulist randa" ja E.Krusteni "Noorte südameid". Kohati esineb töös vähe argumenteeritud, osalt põhjendamatuid järeldusi.

Laste- ja noorsookirjanduse probleemid

=====

81. Niit, Ellen - Nõukogude lastekirjanduse osatähtsus eelkooliealise lapse kommunistlikus kasvatuses. Juh. J.Käosaar. Trt., 1952. 105 lk. Bibliogr. lk. 101-105. Mk. Dk 23.

Kriitiline ülevaade tänapäeva lastekirjandusest. Tõõs on arvestatud lasteaednike praktilisi kogemusi ja tähelepanekuid ning Tartu ja Tallinna koolidele korraldatud ankeedi andmeid. Kasutatud on ka üleliiduliselt lastekirjandusele pühendatud nõupidamiselt Moskvas 14.-19.aprillini 1952 saadud mõtteid. Diplomand on tutvunud ka Leedu, Läti ja Ukraina lastekirjandusega. Käsitletud pole illustratsioone.

Niit, Heldur - Eesti muinasjuttude kasutamisest nõukogude lastekirjanduses. - Vt. 64.

Reinop, Harald - R.Rohu loominguline tee. - Vt.210.

82. Tähnas, Leina - Eesti nõukogude noorsookirjandus. Juh. J.Käosaar, Trt., 1951. 100 lk. Bibliogr. lk.97-99.Kk. Dk 18.

Analüüsitakse ainult raamatuina ilmunud teoseid. Ei vaadelda muinasjutte, loomajutte ja väikelaste pildiraamatuid. Kriitikata kasutatakse mõnede kirjandustegelaste sõnavõtte ja kirjutisi. Probleemid: klassivõitluse kujutamine, võitlus saksa röövvalutajate vastu, sotsialistlik tõstus ja sõjajärgne ülesehitustöö, sotsialistlik töö külas, kool

ja pioneerorganisatsioon.

83. Välja, Karin-Emilie - Eelkooliealiste laste raamat eesti nõukogude kirjanduses. Juh. L.Rand. Narva, 1958. 121 lk. Bibliogr. lk. 118-120. Kk. Dk 107.

Sissejuhatuses käsitletakse väikelaste raamatu spetsiifikat ja tähtsust, toetudes kirjutustele perioodikas (Niit, Dubrovina). T88 I ptk-s vaadeldakse rahvaluule lähte-kohti eesti nõukogude lastekirjanduses. Järgnevas kahes peatükis jälgitakse temaatikast lähtudes üksikute autorite loomingu eelkooliealistele. Teoste analüüsil tõstetakse esile sisulisi ja kasvatuslikke väärtusi, sõnakunstilist külge, mõnevõrra illustratsioone. Käsitus mõnes osas laialivalgus ja paljusõnaline.

Rühmitused ja organisatsioonid

=====

84. Eelmäe, August - Eesti kirjanduselu Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni järgseil aastail (Kirjanduslik rühmitus "Siuru"). Juh. K.Taev. Trt., 1956. 104 lk. Bibliogr. lk. 99-103. Kk. Dk 62.

Ülevaade "Siuru" kujunemisest on antud põhiliselt toetudes Fr.Tuglase artiklitele. Lähemalt vaadeldakse "Siuru" albumeid, siurulaste eraldi ilmunud teoseid ning töid teistes ajakirjades ("Murrang", "Odamees"). Suuremat huvi pakub viimane peatükk "Poleemika "Siuru" ümber ja "Siuru" kriitikas".

85. Hansen, Mare - Kirjandusteoreetilised küsimused "Noor-Eesti" albumites ja ajakirjas ning nende kriitika. Juh. J.Kõosaar. Trt., 1958. 148 lk. Bibliogr. lk.139-147. Kk. Dk 95.

Põhilise osa tööst moodustavad peatükid "'Noor-Eesti" kuni 1909.aastani" ja "'Noor-Eesti" pärast 1909.aastat". Käsitus on olulises osas refereeriv. Vähest süvenemist ilm-

neb peatükis "Mõnda noor-eestlaste vaadete kujunemisest".

86. Kivioja, Silvi - "Kirjanduslik Orbiit". Juh.H.Peep. Trt., 1961. 129 lk. Bibliogr. lk. 126-128. Kk. Dk 139.

Sissejuhatavas peatükis antakse ülevaade eesti kirjanduselu arengutendentsidest 20-ndate aastate II poolel. Sellele järgneb orbiitlaste esteetiliste ja kirjandusteoreetiliste vaadete analüüs, nende loomingulise praktika käsitus ja iseloomustus poleemikale, mis tekkis eluläheduse probleemi ümber. Tõsi on ülevaatlik, üksikute autorite lähem käsitus jääb põgusaks.

87. Lukse, Silvia - "Noor-Eesti" lüürika erijooned. Juh. L.Raud. Trt., 1957. 138 lk. Bibliogr. lk.133-137. Kk. Dk 80.

Sissejuhatavas peatükis "Noor-Eesti tekkimine ja olemus" käsitletakse ulatuslikult rühmituse tegevust eri etappide kaupa. Kokkuvõetult valgustatakse "Noor-Eestit" kaasaegses proletaarses ja kodanlikus kriitikas. Ühiskondliku luule alal on peatähelepanu pühendatud G.Suitsule, looduslüürikas V.Ridalale, M.Heibergile, M.Underile, intiimlüürikas M.Underile. Kokkuvõttes juhitakse tähelepanu sellele, mida noor-eestlased tõid uut eesti luulesse. Õnnestunumalt on seda vaadeldud luule vormi osas (meetrika, riim, poeetiline leksikon).

Peep, Harald-Heino - Johannes Vares-Barbaruse kirjanduslike ja ühiskondlik-poliitiliste tõekspidamiste kujunemisest enne 1940.a. - Vt. 151.

88. Päss, Liis - Eesti raamatuaasta. Juh. H.Peep. Trt., 1960. 290 lk. Bibliogr. lk. 279-289. Kk. Dk 126.

Ülevaatlik on sissejuhatav peatükk kirjanduselu arengust ja suundadest enne raamatuaastat. Raamatuaasta üritusi valgustatakse vahel detailsusteni (raamatunäituste korraldamisprintsipiid, igasuguste komisjonide koosseisud jne.). Viimane peatükk "Raamatuaasta tulemused ja tagajärjed" annab kokkuvõtteid ja üldistusi eelneva põhjal, toob esile raamatuaasta konkreetse olemuse ja tähtsuse.

89. Saaremäel, Tiit - Arbujad. Juh. K.Taev. Trt., 1960. 97 lk. Bibliogr. lk.92-96. Kk. Dk 129.

Töö positiivseks küljeks on püüe konkreetselt ajalooliselt läheneda mineviku kirjanduslikele nähtustele. Sisupeatükid: 1. Kirjanduselu 30-ndail aastail. 2. "Arbujatest" ja arbujatest. 3. "Arbujates" esindatud autorid. Viimases käsitletakse eraldi B.Alverit, B.Kangrot, U.Masingut, K.Merilaasi, M.Rauda, A.Sanga, H.Talvikut ja P.Viidingut.

90. Tavel, Lehte-Mai - Jooni kahe kultuuri vahelisest võitlusest eesti kirjanduses 20.aastate teisel poolel. ("Aktsioon"). Juh. H.Peep. Trt., 1961. 130 lk. Kk.Dk 137.

Töös on käsitletud vähetuntud probleemi eesti sõnakunsti arenguteelt. Analüüsitavate koguteoste puudused ja vourused on saanud põhiliselt õige hinnangu. Autor on otseseid andmeid hankinud koguteoste kõige lähemal seisnud isikutelt (N.Andresen, R.Sirge). Esitatakse uusi andmeid meile vähetuntud koguteoste kaastöölise kohta, nagu V.Kaaver, A.Rannaleet jt. Elulugude ja tausta sündmuste esitamisel on välditud üldtuntud fakte ja andmeid.

Kirjanikud kriitikas või kriitikuina

=====

Järv, Ants - "Kalevipoeg" kriitikas. - Vt. 10.

Järvekül, Mai - Eduard Vilde kaasaegses kriitikas. - Vt. 263.

91. Jürman, Hans - Eesti nõukogude kirjanduskriitika arenguhooni. Juh. K.Taev. Pirita, 1952. 100 lk. Bibliogr. lk. 87-100. Kk. Dk 25.

Jälgitakse kaasaegse kirjanduse retsensioone ajakirjade ja ajalehtede põhjal alates 1940.a. juunist. Sisuline osa: 1. Ülesandeist eesti nõukogude kirjanduskriitikale. 2. Esimene nõukogude aasta. 3. Kirjanduskriitika Suure Isamaasõja ajal. 4. Üleminek rahulikule ülesehitustööle.

5. ÜK(b)P Keskkomitee otsused ideoloogilise töö küsimustes ja eesti nõukogude kirjanduskriitika edasine areng. Töö lõpus esinevad iganenud seisukohad formalismi ja kodanliku natsionalismi-vastase võitluse kohta, samuti vulgaarsotsioloogilisi hinnanguid.

Kalda, Maie - Kirjanduslikud küsimused Rosenplänteri ajakirjas "Beiträge zur genauern Kenntniss der Ehstnischen Sprache". - Vt. 211.

Kivimäe, Ellen - Kirjanduslikke küsimusi Fr.R.Kreutzwaldi kirjavahetuses. - Vt. 176.

Krimm, Virve - Poleemika realismi üle "Postimehe", "Cleviku" ja "Valguse" veergudel. - Vt. 74.

Krusten, Reet - A.H.Tammsaare "Tõde ja õigus" kaasaegses ja nõukogude kriitikas. - Vt. 236.

Kurs, Ülle - Kirjandusküsimusi A.H.Tammsaare publitsistikas. - Vt. 238.

Kuusik, Eha - Eesti kriitilised realistid Fr.Tuglase käsitluses. - Vt. 250.

Lieberg, Heljo - Mait Metsanurk töö ja õiguse otsijana. - Vt. 192.

Lukse, Silvia - "Noor-Eesti" lüürika erijooned. - Vt. 87.

Muttik, Malle - R.Sirge publitsistina ja arvustajana. - Vt. 216.

Mättik, Evi - Ernst Peterson-Särgava kaasaegses kirjanduskriitikas. - Vt. 225.

Ong, Sirje - J.Semperi kirjandusteoreetilised vaated. - Vt. 213.

Osi, Mare - Hans Pöggelmann kirjanikuna ja kriitikuna. - Vt. 200.

Peege, Hille - H.Raudsepp kriitikuna. - Vt. 206.

Puhvel, Heino - O.H.Münther eesti proletaarse kirjanduse pioneerina. - Vt. 198.

Roostfeld, Margit - Eduard Vilde nõukogudeaegses kriitikas. - Vt. 270.

Teder, Eerik - Kirjanduse ja kultuuriküsimusi A.H.Tammsaare publiksistikas. - Vt. 245.

Vestre, Viive - August Kitsberg nõukogude kriitikas. - Vt. 175.

92. Õngo, Lembe - Eesti varasemad kriitilised realistid nõukogude eesti kriitikas. Juh. J.Käosaar. Trt., 1953. 147 lk. Bibliogr. lk. 133-147. Mk. Dk 36.

Sissejuhatuses leidub ülevaade eesti nõukogude kriitika kaasaegsest olukorrast ja peamistest huvisuundadest. Töö põhilise osa moodustab Ed.Vilde, E.Särgava, J.Liivi ja A.Kitsbergi loomingu kohta avaldatud ümberhindavate seisukohtade refereeriv tutvustamine.

Temaatilised ülevaated

93. Aarna, Eduard - Soode kuivendamise probleemi käsitus eesti kirjanduses. Juh. K.Taev. Trt., 1953. 129 lk. Bibliogr. lk. 122-124. Mk. Dk 28.

Seoses looduse ümberkujundamise probleemi muutumisega ülimalt aktuaalseks, on diplomitöös antud linnulennuline ülevaade tööteema erikaalust eesti kirjanduses, inimese ja looduse vahekoradest meie sõnakunsti alates rahvaluulematerjalidest. Juhitakse tähelepanu kollektiivse töö traditsioonidele ja inimeste teadlikkuse kasvule tööprotsessis. Näiteks valitud autorid kuuluvad eesti kirjanduse olulismatesse ajajärgkudesse.

Eevardi, Maimu - Kolhoositeema eesti nõukogude lürooepikas ja lüürikas. - Vt. 121.

Elm, Mai - Suure Isamaasõja teema eesti romaanikirjanduses. - Vt. 104.

94. Jalakas, Virgi - Noorte kujud eesti nõukogude kirjanduses. Juh. J.Käosaar. Trt., 1951. 88 lk. Bibliogr. lk. 84-87. Kk. Dk 26.

Paralleelselt tuntud kirjanikega, nagu A.Jakobson, H.Leberecht, E. Männik, J.Smuul, R.Sirge, I.Sikemäe, käsitletakse noori autoreid. Vaadeldud on noore inimese saatust kodanliku vabariigi elu käsitlevais undisteostes, noori Suure Isamaasõja päevil ja sõjajärgsel taastamisperioodil. Käsitlus jääb liigselt refereerivaks, hinnangud on paljus aegunud. Ei jälgita kunstimeisterlikkuse küsimusi.

Järvemäe, Laine - Kaasaja ühiskondlike liikumiste peegeldus eesti proosas 1920-1925. - Vt. 105.

95. Kahu, Kiira - Rannaelu kujutamine eesti nõukogude kirjanduses. Juh. H.Peep. Trt., 1959. 107 lk. Bibliogr. lk. 104-106. Mk. Dk 111.

Sissejuhatav peatükk rannaelu kujutamise traditsioonidest nõukogude-eelses kirjanduses sisaldab arvukalt uudseid üldistusi ja hinnanguid. Analüüsitavate teoste puhul tõõ sisupeatükkides puudub aga vajalik kriitiline hoiak. Küllaldaselt pole läbi mõeldud tõõ ülesehitus ja materjali valik. Peatähelepanu on õigustatult omistatud A.Hindi ja J.Smuuli loomingule, kuid käsitluses hakkab domineerima refereering. Kriitika seisukohti esitatakse liiga tagasihoidlikult (H.Siimisker ja O.Urgart), mistõttu tõõs domineerib ülevaade analüüsi asemel.

96. Kampus, Evald - Eesti-Soome kirjanduslikud ja kultuurilised suhted. Juh. J.Käosaar. Trt., 1957. 145 lk., 2 lehte tab. Bibliogr. lk. 136-144. Mk. Dk 89.

Autor on temaatilisest printsiibist lähtudes jälginud peamiselt XIX saj. rahvusliku liikumise perioodi, liites sellele lühiülevaate korras perioodide 1905-1917 ja 1918-1940 käsitlused. Iseseisvad osad on pühendatud eri autoritele: Fr.R.Faehlmann, Fr.R.Kreutzwald, J.V.Jannsen, L.Koi-

dula, C.R.Jakobson, A.Reinvald, M.Veske, J.Hurt. Tõlle on lisatud ülevaatlik tabel eri rahvaste ilukirjanduse tõlkimise kohta ajavahemikul 1831-1917 ja graafik soome kirjanduse tõlkimise illustreerimiseks aastail 1840-1940.

Kangro, Virge - Uue inimese kuju tänapäeva-ainelises eesti nõukogude draamas. - Vt. 111.

Kess, Ellen - Tõusikkodanluse paljastus Eesti kodanliku vabariigi ajastu proosakirjanduses. - Vt. 106.

97. Lehtmets, Lelli - Kooliküsimused rahvusliku liikumise aja kirjanduses. Juh. K.Taev. Trt., 1955. 110 lk. Bibliogr. lk. 107-109. Kk. Dk 55.

Tõs on antud ulatuslik ülevaade kooliküsimuse olulisest kohast 1840.-1880.aastate proosas. Peamised teemad: 1) koolihariduse vajaduse ja ülesannete selgitamine, 2) kehvade kooliolude kirjeldamine, 3) rahulolematuse koolitõuga, õppeprogrammidega, 4) koolmeister, tema töö ja töötasu. Tõl on väärtus peamiselt materjali koguna.

98. Pihlamägi, Juta - Maaküsimuse lahendamise probleemid eesti nõukogude kirjanduses. Juh. J.Käosaar. Trt., 1951. 113 lk. Bibliogr. lk. 112-113. Kk. Dk 15.

Aluseks on siin H.Leberechti "Valgus Koordis", A.Jakobsoni "Meie elu", M.Raua "Maa kasvab" ja mõned lühijutud. Tunakse paralleelse kriitilise realismi teostest (A.H.Tammisaare) ja Nõukogude Liidu vennasvabariikide kirjandusest. Käsitletavad probleemid: kollektiviseerimine, bolševike partei juhtiv osa kollektiviseerimisliikumises, klassivõitlus külas, inimeste ümberkasvamine kollektiivses töös, kolhoositalurahva ja tööliklassi vastastikused suhted, kollektiivmajandite tulevikuperspektiiv. Tõl põhiseisukohad vastavad täielikult kirjutamisaja üldistele kontseptsioonidele.

99. Pääro, Valerie - Eesti nõukogude kirjandus Suure Isamaasõja päevil. Juh. K.Taev. Trt., 1950. 172 lk. Bibliogr. lk. 166-171. Kk. Dk 10.

Sissejuhatus kujutab endast liigselt venitatud ülevaadet eesti kirjanduse arengust esimesel nõukogude aastal.

Järgneb vaatlus põhižanrite järgi (lähemalt on antud proosa ja luule). Registreeriva laadi tõttu puudub ülevaatlikkus. Piirdatakse üksikluuletuste ja juttude käsitleusega ning loetletakse hulgaliselt pealkirju.

100. Tammik, Dagmar - Kollektiviseerimisprobleem ja kolhoosielu eesti nõukogude kirjanduses. Juh. K.Taev. Trt., 1955. 70 lk. Bibliogr. lk. 68. Mk. Dk 59.

Valik on tehtud A.Jakobsoni, A.Kaalu, F.Kotta, H.Leberechti, M.Raua, I.Sikemäe, R.Sirge, J.Smuuli, D.Vaarandi teostest. Peaosa tõst langeb "Valgus Koordis" analüüsimele. Tõlle on iseloomulik üldsõnalisus, kulunud ajalehefraaside kasutamine. Sissejuhatus ja peatükk "Kollektiviseerimisliikumine ja kolhoosikorra võit Eesti NSV-s" kordavad põhiliselt üht ja sama küsimust. Õnnestunumaks osaks tuleb pidada lüürika käsitlust antud teema seisukohalt.

Tarkpea, Elsa - Eesti nõukogude luule temaatika sõja-järgsel perioodil. - Vt. 127.

101. Trikkel, Inge - Nõukogude inimese kujunemise probleem eesti kirjanduses. Juh. K.Taev. Trt., 1954. 104 lk. Bibliogr. lk. 102-103. Kk. Dk 46.

Tõks käsitletud probleemid on järgmised: 1) uued ideed eesti kirjanduses 1940-1941.a. Nõukogude inimese kujunemise algus; 2) võitleja kujunemine Suure Isamaasõja aastail; 3) talupoja kujunemine nõukogude inimeseks; 4) inimese võimete õitselepuhkemine sotsialistlikus ühiskonnas; 5) intelligentsi lülitamine nõukogulikkude ellu; 6) noorte sotsialistliku teadvuse kasv; 7) uus elu - uued inimesed. Valik on tehtud A.Jakobsoni, H.Leberechti, E.Männiku, M.Raua, J.Smuuli, R.Sirge loomingust. Käsitus on põhiosas illustratiivne.

Varik, Heljo-Mall - Rummu Jüri teema eesti kirjanduses ja lavastused. - Vt. 120.

102. Viiding, Bernhard - Jüriõõ ülestõusu kajastusi eesti kirjanduses. Juh. J.Käosaar. Trt., 1957. 123 lk. Bibliogr. lk. 121-122. Kk. Dk 87.

Põhilisteks analüüsitavateks teosteks on siin Ed.Born-

hõhe "Tasuja", E.Kippeli "Jüri88", A.Sinkeli "Musta risti ikke all". Vaadeldud on ka Jüri88 ülestõusu teema käsitlest Suure Isamaasõja aegseis lühivormilistes töödes. Käsitus on enamasti üsna pinnaline.

Villandi, Valeeria - Positiivsest kangelasest eesti nõukogude kirjanduses. - Vt. 80.

Žanrid ja liigid

P r o o s a

Aaremäe, Helle-Mai - Karl Ristikivi looming. - Vt. 209.

Adrik, Riina - Eduard Vilde poliitiline satiir. - Vt. 260.

103. Ahi, Aino-Maimu - Eesti nõukogude proosakirjanduse arenguetappe. Juh. J.Käosaar. Trt., 1951. 123 lk. Bibliogr. lk. 118-123. Kk. Dk 12.

Töö ülesehitus on temaatiline. I. Eesti nõukogude kirjanduse alused. II. Eesti nõukogude proosakirjanduse tekkimine (Nõukogude Liidu tagalas ja okupeeritud Eestis). III. Eesti nõukogude proosakirjanduse areng pärast ÜK(b)P KK otsuseid ideoloogilise töö alal. See osa jaguneb alapeatükideks: 1. Fašismi- ja imperialismivastane teema pärast sõjaaegses eesti proosas. 2. Ülesehitustöös kajastuv nõukogulik tööentusiasm. 3. Põllumajanduse kollektiviseerimise kajastumine. 4. Looduse ümberkujundamise plaan. Kirjanduslike teoste vaatlus on kirjeldavat laadi üldsõnaline, argumentatsioon tugineb oma aja käibetõdedele.

104. Elm, Mai - Suure Isamaasõja teema eesti romaani kirjanduses. Juh. L.Raud. Trt., 1962. 98 lk. Bibliogr. lk. 96-97. Kk. Dk 148.

Ideelis-kunstilise analüüsi asemel piirdatakse siin peamiselt refereerimisega. Rõhksti leidub töös avamata ja

mõtestamata tsitaate. Rõhutatakse tegelaste kujunemise probleemi tähtsust, kuid väidet ei kinnitata konkreetse analüüsiga. Vähe on tõmmatud paralleele sama teema käsitlemistega teistes žanrides ja vennasrahvaste kirjanduses. Vajaka jääb käsitleluse sügavusest.

Elstrok, Helmut - Pearu kuju A.H.Tammsaare romaanis "Tõde ja õigus". - Vt. 231.

Ermel, Aino - Karakteriseerimisvõtteid ja karakterportree A.H.Tammsaare romaanis "Tõde ja õigus" IV. - Vt. 232.

Haling, Elli - Andrese ja Pearu karakterite kujundus A.H.Tammsaare romaanis "Tõde ja õigus". - Vt. 233.

Hank, Hilda - Ernst Krusten eesti nõukogude proosakirjanikuna. - Vt. 178.

Hansson, Elna - Oskar Lutsu memuaarid. - Vt. 186.

Huik, Toomas - Eduard Vilde reisikirjeldused kaasaegse ühiskondlik-poliitilise elu peegeldajana. - Vt. 262.

Härm, Lehte - Karakteritest ja karakteriseerimisvõtetest E.Särgava teostes "Paised" ja "Rahvavalgustaja". - Vt. 223.

Ird, Esta - Looduse kujutamise vahendid F.Tuglase romaanides. - Vt. 248.

Jalakas, Virgi - Noorte kujud eesti nõukogude kirjanduses. - Vt. 94.

Johannes, Helga - Mauruse kool A.H.Tammsaare romaanis "Tõde ja õigus". - Vt. 234.

Juhansoo, Maie - Fr. Tuglase varasem looming. - Vt. 249.

Jullis, Maret - E.Männiku novellide omapära. - Vt. 197.

Jõgisa, Helja - Eesti rahvanaljandite struktuurist. - Vt. 60.

105. Järvemäe, Laine - Kaasaja ühiskondlike liikumiste peegeldus eesti proosas 1920-1925. Juh. K.Muru. Trt., 1964. 165 lk. Bibliogr. lk. 160-163. Kk. Dk 185.

Vaadeldakse sõja ja revolutsiooni, tõusikkodanluse, külaelu, talupoja jt. probleeme eesti proosas 1920-1925. Üksikud diplomitöö osad jäävad põgusaiks ülevaateiks ilma ammendava süvenemiseta probleemi olemusse ("Olulisemaid probleeme ajajärgu proosas", terve V peatükk). Rohkesti esineb tsiteerimist ja refereerimist, autoripoolne osa jääb nõrgemaks.

Kadarpik, Mari-Ann - Peet Vallaku novellide omapära. - Vt. 258.

Kahu, Kiira - Rannaelu kujutamine eesti nõukogude kirjanduses. - Vt. 95.

Kahu, Meelik - Oskar Lutsu memuaarid. - Vt. 187.

106. Kess, Ellen - Tõusikkodanluse paljastus Eesti kodanliku vabariigi ajastu proosakirjanduses. Trt., 1950. 84 lk. Bibliogr. lk. 81-83. Mk. Dk 3.

Põgusa vaatluse all on XX saj. alguse proletaarsed kirjanikud, H.Raudsepa komöödiad "Ameerika Kristus", "Demobiliseeritud perekonnaisa", "Mees, kelle käes on trumbid", "Salongis ja kongis", "Põrunud aru õnnistus", "Kikerpilli linnapead", M.Metsanurga komöödia "Haljal oksal" ja romaan "Fr.Arraste ja pojad", O.Lutsu veste "Vähkmann ja Ko", R.Rohu romaanid "Elutee" ja "Väikelinnas", A.Jakobsoni "Uus inimene" ja "Hõbesüdamete ordu", A.H.Tammsaare "Elu ja armastus" ning "Tõde ja õigus" IV, A.Tammani komöödia "Kriis". Järelduste osa on üsna üldsõnaline.

Kibin, Laivi - Mart Raud prosaistina. - Vt. 203

Kiintok, Õie - Rudolf Sirge romaanikirjanikuna. - Vt. 214.

Kippar, Pille - Eesti muinasjuttude stiilist. - Vt. 61.

Koolmeister, Karin - Anton Hansen-Tammsaare külaühiskonna kujutajana. - Vt. 235.

107. Koppel, Helvi - "Looduse" romaanivõistlused. Juh. H. Peep. Trt., 1960. 135 lk. Bibliogr. lk. 131-134. Kk. Dk 124.

I peatükis vaadeldakse "Looduse" kirjastuse asutamist ja kirjastuse tegevust majanduslike kriiside taustal, II ptk. kujutab endast romaanivõistluste detailsemat ülevaadet, III - hinnanguid romaanivõistluste tulemustele. Tõs lõpuosas esitatakse mõningaid täiendavaid andmeid laureaaside hilisema loomingu kohta.

Krikmann, Arvo - Puändiga rahvanaljandi struktuurist ja stiilist. - Vt. 62.

Kuresoo, Uno - A.H. Tammsaare romaan "Põrgupõhja uus Vanapagan". - Vt. 237.

Kurs, Ülle - Kirjandusküsimusi A.H. Tammsaare publitsistikas. - Vt. 238.

Kunt, Vilma - Muistendid Suurest Tõllust. - Vt. 56.

Lehtmets, Tõnis - Eesti epigramm aastail 1917-1960. - Vt. 124.

Leiar, Vaike - A.H. Tammsaare näidendi "Kuningal on külm" ideestiku kujunemine varasema publitsistika valgusel. - Vt. 239.

Lieberg, Heljo - Mait Metsanurk tõe ja õiguse otsijana. - Vt. 192.

Luts, Siiri - Naiskujud A.H. Tammsaare romaanis "Tõde ja õigus". - Vt. 241.

Moora, Mailis - Rudolf Sirge novellistina. - Vt. 215.

Muttik, Malle - R. Sirge publitsistina ja arvustajana. - Vt. 216.

Mähar, Eha - August Kitzberg jutukirjanikuna. - Vt. 171.

Müller, Leili - Mait Metsanurga publitsistika kuni 1917. aastani. - Vt. 193.

Müller, Maimo - 1858. a. talurahvaliidumine Eestis ja

selle käsitus Ed.Vilde romaanides "Maatra sõda" ja "Kui Anija mehed Tallinnas käisid". - Vt. 265.

Neithal, Martin - Eduard Vilde "Mäeküla piimamees". - Vt. 267.

Närep, Aita - Religiooni kriitika Eduard Vilde loomingu. - Vt. 268.

Oja, Endla - Peet Vallak novellikirjanikuna. - Vt.259.

Osi, Mare-Helgi - Hans Pöggelmann kirjanikuna ja kriitikuna. - Vt. 200.

Pihlamägi, Juta - Maaküsimuse lahendamise probleemid eesti nõukogude kirjanduses. - Vt. 98.

Piik, Oote - Feodalismivastane võitlus Eduard Vilde ajaloolises triloogias. - Vt. 269.

Prükk, Taisi - Mait Metsanurga jutustuste ja novellide probleemistik. - Vt. 194.

Pulst, Milvi - A.H.Tammsaare looming kuni 1917.aastani. - Vt. 243.

Pupp, Ellen - August Kitsbergi külaajutuste temaatika. - Vt. 174.

Puskar, Evi - Rahvajutud teemal "Kaval-Ants ja Vana-pagan" eesti rahvatraditsioonis. - Vt. 66.

Pääro, Valerie - Eesti nõukogude kirjandus Suure Isamaasõja päevil. - Vt. 99.

Raudsep, Loreida - Rahvanaljand ühiskondliku võitluse vahendina. - Vt. 67.

Rooma, Heli - Erni Krusteni novellilooming. - Vt.179.

Sersant, Juta - O.Toominga teoste kangeline. - Vt.246.

Siibak, Arne - Fr.R.Kreutswald jutukirjanikuna. - Vt. 177.

Siibak, Helga - Tegelaste asetus ja karakteriseerimine imeuinasjuttudes.(Sisu ja vormi ühtsuse küsimusi). - Vt.8.

Siitan, Ane - Fr. Tuglase jutu "Hunt" eri redaktsioonide võrdlemine. - Vt. 252.

108. Sorgsepp, Aino - Eesti nõukogude reisikirjeldusest. Juh. K.Muru. Trt., 1963. 183 lk. Bibliogr. lk.177-181. Kk. Dk 182.

Töö kujutab endast ülevaadet viimase kuue aasta jooksul ilmunud 14 teosest. Hinnanguis lähtutakse reisikirjelduste arvustustest. Materjal on süstematiseeritud maade ühiskondlik-poliitilist korda arvestavalt. Analüüsi skeem: ajaloost, linnadest ja mälestusmärkidest, tänapäevast, inimestest, kultuurist, loodusest. Mõnevõrra iseloomustatakse teoste autoreid, kompositsiooni, stiili. Iga peatüki lõpul on antud kokkuvõtte.

Tamm, Aksel - Jaan Kärner proosakirjanikuna. - Vt. 182.

Tammik, Dagmar - Kollektiviseerimisprobleem ja kolhoosielu eesti nõukogude kirjanduses. - Vt. 100.

Teder, Eerik - Kirjanduse ja kultuuriküsimusi A.H.Tammasaare publitsistikas. - Vt. 245.

Terask, Adolf - Rudolf Sirge romaanide probleemistik ja tegelaskujud. - Vt. 217.

Tiro, Maimu - Friedebert Tuglas novellikirjanikuna. - Vt. 253.

Tonts, Ülo - Eduard Vilde varasem looming. - Vt. 272.

Toomla, Jaan - Eduard Vilde kirjandusteoreetilised vaated. - Vt. 273.

Truums, Vaike - Pikemate proosapalade käsitlemine V-VI klassis. - Vt. 144.

109. Utso, Ingrid - Eesti jutukirjanduse arengujooni XIX sajandil. Juh.K.Taev. Trt., 1954. 113 lk. Bibliogr. lk. 111-112. Kk. Dk 48.

Üsna üldsõnaliselt käsitletakse eesti novelli ja jutustust kuni XIX sajandi lõpuni. Peatähelepanu on suunatud

Ed. Bornhöhe, J.W. Jannseni, J. Järve, L. Koidula, J.W.L. Luce, J. Pärna, A. Saali, L. Suburgi ja Suve Jaani tööde sisulisele küljele. Esineb liialdamisi ajalooliste ülevaadetega.

Veskisaar, Ellen - Eesti kangelasmuistendid. - Vt. 59.

Viiding, Bernhard - Jüriõõ ülestõusu kajastusi eesti kirjanduses. - Vt. 102.

Volt, Valke - J. Parijõgi kirjanik-pedagoogina. - Vt. 199.

D r a a m a   j a   t e a t e r

Aarma, Raik - Kaasaeg Egon Ranneti loomingus. - Vt. 201.

Bergert, Lia - Ed. Vilde näidendi "Pisuhänd" lavastused Eesti teatrites. - Vt. 261.

110. Haan, Kalju - Eesti nõukogude dramaturgia RT "Vanemuise" laval aastatel 1945-1960. Juh. H. Peep. Trt., 1962. 158 lk., 1 tabel, 5 lehte fot. Bibliogr. lk. 154-157. Mk. Dk 150.

Püütakse fikseerida iga repertuaaris olnud näidendi sisulisi ja kunstilisi väärtusi. Esile on tõstetud teatri saavutused ja puudujäägid sõltuvuses repertuaarist. Algpäraste näidendite analüüs toetub hinnangutele ajakirjanduses, autori muljetele, peanäitejuhilt, näitlejailt jt. kogutud andmetele, käsikirjalistele allikatele.

Hameri, Asta - Evald Tammlaan võitleva kirjanikuna. - Vt. 230.

Jannus, Renate - August Jakobson tänapäeva imperiaalsmi paljastajana. - Vt. 157.

111. Kangro, Virge - Uue inimese kuju tänapäevaainelises eesti nõukogude draamas. Juh. H. Peep. Trt., 1960. 157 lk. Bibliogr. lk. 153-156. Kk. Dk 122.

Tõõs on antud ülevaade eesti draama tegelaskonnast alates sõjajärgsetest aastatest kuni tänapäevani. I peatükk annab teoreetilised lähtekohad draamakirjanduse kangelase analüüsiks. Analüüsivas osas on õnnestunud 1945.-1955.aastate periood. Tõõs arvestatakse omaaja kriitilisi sõnavõtte, püütakse neid aga ka uudseltest mõtestada, vastavalt kirjutamisajale.

112. Karelaid, Urve - Algupärase näitekirjanduse küsimusi ajakirjas "Teater". Juh. L.Raud. Trt., 1963. 123 lk. Bibliogr. lk. 118-122. Kk. Dk 172.

On antud ülevaade nendest teatriprobleemidest, mis olid aktuaalsed kodanlikus Eestis aastatel 1934-1940. Pearõhk on asetatud algupärase repertuaari küsimustele ja üksikute kirjjanike kohta antud hinnanguile. Tõõs püütakse käsitleda näitekirjanduse arengut koos eesti teatri arengu põhietaapidega, jälgida dramaturgiat nii kirjanduse kui ka teatri aspektist.

Kesamaa, Liivi - Hugo Raudsepa maa-ainelised näidendid. - Vt. 205.

Kess, Ellen - Tõusikkodanluse paljastus Eesti kodanliku vabariigi ajastu proosakirjanduses. - Vt. 106.

Kiik, Silvia - August Jakobsoni näidend "Võitlus rindejooneta". - Vt. 160.

113. Kukk, Maia - August Wiera elu ja tegevus. Juh. J.Käosaar. Trt., 1958. 70 lk. Bibliogr. lk.67-69. Mk.Dk 99.

Taustana on välja toodud kultuurielu põhisündmused XIX sajandi lõpul ja XX sajandi algul. A.Wiera elu ja teatritegevuse analüüsimisel on kasutatud rohkesti käsikirjalist materjali, mistõttu töö sisaldab uusi seisukohti.

114. Kuru, Virve - Karl Menning ja temaaegne "Vane-muine". Juh. L.Raud. Trt., 1959. 88 lk. Bibliogr. lk.85-87. Kk. Dk 114.

Diplomand annab ülevaate Menningu eluloost ja teatri-alasest tegevusest, "Vanemuise" teatri repertuaarist ja saavutustest 1906-1914. Sissejuhatav osa märgib üldtuntud

fakte "Vanemuise" varasemast perioodist. Väärtuslik on autori töö vastavate etenduste retsensioonide jälgimisel kaasaegses ajakirjanduses.

Kõrgesaar, Lembit - August Jakobson nõukogude draamakirjanikuna. - Vt. 162.

115. Kärk, Emma - Eesti draamakirjanduse arengujooni. Juh. K.Taev. Trt., 1950. 133 lk. Bibliogr. lk.125-132. Kk. Dk 6.

Laiahaardelisuse tõttu jääb üksikautorite käsitus tööks pinnapealseks, väited pole piisavalt argumenteeritud. Kogu eesti näitekirjandust vaadeldakse järgmistes peatükkides: 1) näitekirjandus XIX sajandil, 2) XI sajandi algul, 3) kodanliku Eesti näitekirjandus, 4) eesti nõukogude näitekirjandus. Kokkuvõtte töö lõpus püüab üldistada draamakirjanduse arenguprotsesse.

Lammas, Heljo - Oskar Luts näitekirjanikuna. - Vt.189.

Langaste, Külli - Eduard Vilde proosateoste dramatiseeringud. - Vt. 264.

Leiar, Vaike - A.H.Tammsaare näidendi "Kuningal on külm" ideestiku kujunemine varasema publitsistika valgusel. - Vt. 239.

116. Maasik, Arvi-Ülo - Noor Paul Pinna. Vana "Estonia" repertuaar. Juh. L.Raud. Trt., 1964. 116 lk. + kartot. Bibliogr. lk. 113-115. Kk. Dk 194.

Töös käsitletakse kõigepealt Paul Pinna elulugu aastail 1884-1913. Edasi vaadeldakse "Estonia" repertuaari enne uue teatrimaja avamist ning Paul Pinna osa "Estonia" lavastustes. Elulooliste andmete peamiseks allikaks on memuaarid. Repertuaari käsitlemisel on autor sunnitud tuginema omaaegsete lavastuste retsensioonidele, tehakse seda aga omapoolseid seisukohti avaldamata.

Mitt, Jaan - Konfliktide lahendused August Jakobsoni draamaloomingus. - Vt. 164.

117. Mõttus, Hele-Mall - Tallinna Tõelisteater. Juh. J.Käosaar. Trt., 1958. 86 lk. Bibliogr. lk. 85. Mk. Dk 109.

Tõës antakse lühike ülevaade Tallinna Tõelisteatri tekkimise eelloost, asutamisest, organisatsioonilistest küsimustest, repertuaarist, kunstilistest saavutustest. On puudutud analüüsida ESTP ja teatri vahetõõrdi. Diplomand on pidanud kontakti Tõelisteatri omaaegsete juhatuseliikmetega ja kunstilise juhiga. Tuuakse andmeid etenduste arvu, teatri bõdžeti ja toetuste kohta.

Mõlder, Virve-Loreida - Aino Kallas eesti-ainelise soome kirjanikuna. - Vt. 169.

Nurgakivi, Aino - Rahuteema A.Jakobsoni draamades. - Vt. 166.

Parmas, Ruth - August Kitzbergi draama "Libahunt" ja selle lavastused Nõukogude Eesti teatrites. - Vt. 172.

Peterson, Hilja - Intriigi arendamine A.Kitzbergi draamades. - Vt. 173.

Pillesaar, Elvi - A.H.Tammsaare teoste dramatiseerimise. - Vt. 242.

Prii, Aksel - E.Ranneti loominguline tee. - Vt. 202.

118. Puks, Inga-Inna - Eesti näitekirjandus aastail 1920-1930. Juh. H.Peep. Trt., 1964. 134 lk. Bibliogr. lk. 107-132. Kk. Dk 189.

Diplomand on läbi tõõtanud üle 140 näidendi ja kriitika nende kohta. Pearõhk on asetatud näidendite probleemistiku uurimisele. Eraldatakse perioodid: 1920-1923, 1924-1926, 1927-1930. Lisatud on aastail 1920-1930 ilmunud eesti algupäraste näidendite register ning tõõs esinevate isikunimed register.

119. Pütsep, Valdek-Aare - Karl Menning teatrikriitikuna. Juh. L.Raud. Trt., 1960. 99 lk. Bibliogr. lk.94-98. Kk. Dk 127.

Põhilised küsimused tõõs on: "Estonia" repertuaar, mängustiil, näitlejad ja näitejuhid K.Menningu hinnanguis.

Peatähelepanu püsib repertuaariprobleemidel. Mõnevõrra tõmmatakse paralleele ka teiste arvustajate seisukohtadega. Tõõ tugevaks küljeks on iseseisvad sünteesivad hinnangud K.Menningu tegevuse kohta.

Raisma, Marta - Karakterid konfliktis kandjatena A.Jakobsoni imperialismi paljastavates satiirilistes näidendites. - Vt. 167.

Saarepera, Merike - Ardi Liivese draamalooming. - Vt. 185.

Seppänen, Maia - Mait Metsanurga näendid. - Vt. 195.

Sõõdor, Eda-Taivi - Vorm sisu teenistuses August Jakobsoni draamaloomingus. - Vt. 168.

Triikkel, Ivar - Eduard Vilde näendid. - Vt. 274.

120. Varik, Heljo-Mall - Rummu Jüri teema eesti kirjanduses ja lavastused. Juh. J.Käosaar. Trt., 1957. 87 lk. Bibliogr. lk. 84-86. Kk. Dk 85.

Ajaloolise isiku Rummu Jüri elust, tema kujust rahva-traditsioonis, mineviku eesti kirjanduses ja tänapäeva lavaval antakse terviklik refereeriv ülevaade. Tõõs leidub kaasaegse ajakirjanduse andmeid Rummu Jürist. Põhjalikumalt on analüüsitud operetti "Rummu Jüri" "Vanemuise" lavaval. Huvi pakub "Rummu Jüri" kahe variandi võrdlus.

Vestre, Viive - August Kitzberg nõukogude kriitikas. - Vt. 175.

Virunurm, Ain - Kaks Hugo Raudsepa käsikirjalist näidendit. - Vt. 207.

L ü ü r i k a   j a   l ü r o - e e p i k a

Anderson, Maimu - Karl Eduard Sõõdi looming. - Vt. 226.

Anupõld, Elle-Mall - Marie Underi ballaadid. - Vt. 254.

Davidovitš, Sinaida - Lüürika käsitlemise probleeme V - VIII klassis. - Vt. 128.

121. Eevardi, Maimu - Kolhoositeema eesti nõukogude lüro-eepikas ja lüürikas. Juh. K.Taev. Trt., 1953. 123 lk. Bibliogr. lk. 120-122. Kk. Dk 29.

Tuginedes 50.a. alguse kirjanduses levinud arusaamadele ja poliitilistele kontseptsioonidele iseloomustatakse tões kolhoositeema käsitlemist kaasaegses eesti nõukogude lüürikas ja D. Vaarandi, J.Smuuli, M.Raua, F.Kotta, M.Veetamme poeemides.

Iher, Leili - Gustav Suits oma luule redigeerijana. - Vt. 221.

Jeletsky, Imbi - Henrik Visnapuu mõtteluule. - Vt.275.

Kask, Hille-Vilvi - Marie Underi looduslüürika. - Vt. 255.

122. Kuivo, Heli - Luule ja luulearvustus ajakirjas "Looming" 1961-1962. Juh. K.Muru. Trt., 1963. 207 lk. Bibliogr. lk. 200-205. Kk. Dk 173.

Sissejuhatav peatükk eesti nõukogude lüürika arengu senistest teedest baseerub E.Nirgi kahel artiklil. Tõõs esineb kordumisi ja liigset refereerimist. Õnnestunud on osad kaasaegse poeesia lüüriilise kangelase ja erinevate autorite loomingu omapära kohta, rohkem arvestatav on töö teoreetiline osa.

Kukk, Laine - Ülevaade Betti Alveri loomingust. - Vt. 150.

123. Kull, Alma - Satiir võitluses Stolõpini reaktsiooni vastu. Juh. K.Taev. Trt., 1952. 125 lk. Bibliogr. lk.121-

123. Mk. Dk 27.

Tuginedes omaaegse esteetika ja kirjandusteooria seisukohtadele vaadeldakse satiiri olemust ning revolutsioonilise pilkekirjanduse võitlust tsarismi ja eesti kodanluse vastu. Töös esineb vulgaar-sotsioloogilisi kontseptsioone proletaarse kirjanduse mõistmises.

124. Lehtmets, Tõnis - Eesti epigramm aastail 1917-1960. Juh. H.Peep. Trt., 1961. 84 lk. Bibliogr. lk. 81-83. Mk.Dk 138.

Teoreetilises osas piiritletakse täpselt epigrammi olemust ja selle komponente. II peatükis eesti pilkeluule ajaloost on esile tõstetud Fr.R.Faehlmann, A.Reinvald jt. Järgnebulatuslikum läbilõige kodanliku ja nõukogude perioodi silmapaistvamaist epigrammi kirjutajaist ja iseloomustatakse epigrammide temaatikat ning vormi. Tehtud on järeldusi ka kaasaegsete epigrammide puudujääkide osas.

Luksep, Silvia - "Noor-Eesti" lüürika erijooned. - Vt. 87.

Lääts, Eve - Sotsiaalsete motiivide arengujooni J.Semperi luules. - Vt. 212.

Muru, Karl - Juhan Sütiste nõukogude luuletajana. - Vt. 228.

Osi, Mare-Helgi - Hans Pöögelmann kirjanikuna ja kriitikuna. - Vt. 200.

Parbo, Irene - Jaan Kärneri lüürika. - Vt. 181.

Pääro, Valerie - Eesti nõukogude kirjandus Suure Isamaasõja päevil. - Vt. 99.

125. Rand, Lydia - Eesti nõukogude lüro-eepika. Juh. J.Käosaar. Väike-Maarja, 1951. 70 lk. Bibliogr. lk.68-69. Kk. Dk 16.

Diplomand vaatleb eraldi lüro-eepikat Suure Isamaasõja ajal ja pärast seda. Näiteid on toodud J.Barbaruse, J.Kärneri, M.Raua, E.Hiire, J.Smuuli ja D.Vaarandi loomingu. Käsituslaad refereeriv, metodoloogilised alused vas-

tavad kaasaja käsitlesele.

Rummo, Paul-Erik - Henrik Visnapuu tulek luulesse. - Vt. 276.

Saks, Saima - Anna Haava looming. - Vt. 152.

Soolo, Ivi - Mart Raua luule. - Vt. 204.

126. Sõõt, Lehte - Luuleprobleeme ajakirjas "Looming" (1923-1960). Juh. L.Raud. Trt., 1961. 128 lk. Bibliogr. lk. 123-125. Kk. Dk 141.

Põhiprobleemiks on "Poeet ja kodanik "Loomingus" ilmunud luules". Luulekäsitus on tihedalt seotud ajaloolise taustaga eri etappidel (20-ndad, 30-ndad aastad, fašistlik diktatuur jne.). Töö algul on käsitletud "Loomingu" sünnilugu, võitlusi kodanlikul ajal "Loomingu" ümber, ajakirja arengutendentse Nõukogude Eestis. Alapeatükk "'Looming" arvudes" annab väärtuslikke võrdlusandmeid ajakirja luule-rubriigist, originaalide ja tõlgete vahekorrast, kaastööliste arvust jm. Ulatuslikud lisad sisaldavad hulk faktilist materjali "Loomingu" kaastööliste, algupärase ja tõkeluule vahekorra jm. kohta. Töö on teostatud kohati esseistlikus laadis, sisaldades mõnevõrra subjektiivset hinnangutes.

Tammik, Dagmar - Kollektiviseerimisprobleem ja kolhoosielu eesti nõukogude kirjanduses. - Vt. 100.

127. Tarkpea, Elsa - Eesti nõukogude luule temaatika sõjajärgsel perioodil. Juh. K.Taev. Narva, 1956. 106 lk. Bibliogr. lk.112-114. Kk. Dk 73.

Töös kõneldakse lüürikat inspireerinud kaasaja aktuaalsetest probleemidest: sõjast, taastamistööst, tööstuse kasvust, suurehitustest, kolhoosist, võitlusest kodanlike iganditega, rahust, revolutsioonilisest võitlusest, sõprusest, armastusest, loodusest, satiirist. Näitematerjal on valitud V.Beekmani, E.Hiire, A.Kaalu, K.Kivi, M.Kesamaa, F.Kotta, U.Lahe, M.Raua, P.Rummo, I.Sikemäe, J.Smuuli, D.Vaarandi loomingust. Refereeringu kõrval leidub diplomitöös konkreetsemaidki hinnanguid kirjanikele ja luuletustele.

Verev, Velli - Juhan Sütiste poeemid. - Vt. 229.

Vevers, Aino - Debora Vaarandi lüürika. - Vt. 257.

Kirjanduse õpetamise metoodika

=====

128. Davidovitš, Sinaida - Lüürika käsitlemise probleem V-VIII klassis. Juh. L.Raud. Trt., 1962. 110 lk. Bibliogr. lk. 106-109. Mk. Dk 163.

Peatähelepanu on suunatud järgmistele probleemidele: lüürika olemus, lüüriliste luuletuste analüüs, luule analüüsi seostamine muusikalise kasvatus ja maalikunstiga. Kasutatakse isiklikke ja teiste õpetajate kogemusi. Autor hoiatab luuletuste halva esitamise eest, rõhutab vajadust arvestada eakohasust ja esteetilise kasvatus printsiipe luule käsitlemisel.

129. Haasmaa, Helvi - A.H.Tammsaare käsitlemine keskkoolis. Juh. J.Käosaar. Trt., 1956. 134 lk. Bibliogr. lk. 132-133. Kk. Dk 63.

Käsitlust iseloomustab kriitiline suhtumine kehtivatesse programmidesse, aine jaotusesse ja käibel olevatesse õpikutesse. Üks põhilisemaid kodanliku perioodi õpikuid, H.Jänese toimetatud "Eesti kirjanduslugu", on aga vaatlusest välja jäetud, mistõttu järeldused pole piisavad.

130. Humal, Helga - A.H.Tammsaare romaani "Tõde ja õigus" käsitlemine keskkoolis. Juh. K.Muru. Trt., 1964. 114 lk. Bibliogr. lk. 112-113. Mk. Dk 193.

Tõõs lähtutakse A.H.Tammsaare viimaste uurijate (H.Puhvel, H.Siimisker) hinnangutest. Metoodiline osa toetub programmis ning eesti ja vene metoodilises kirjanduses antud näpunäidetele. Esitatud võimalus romaani käsitlemiseks on vaheldusrikas, läbi viidud kirjandushuvilise ja hea õppeedukusega klassis. Erilist rõhku pannakse näitlikustamisele

(tsitaadid, referaadid jm.).

131. Jaagosild, Heino - Kirjanduslik lugemine kodanliku Eesti koolis. Juh. K.Muru. Trt., 1964. 78 lk., 1 leht tab. Bibliogr. lk. 72-77. Mk. Dk 195.

Antakse ülevaade õppekavadest, lugemikkudest, metoodilisest kirjandusest. Õnnestunud on üksikute eri autorite käsitus, võrdlusjoonte tõmbamine. Pinnapealselt on vaadeldud kirjandusliku lugemise ülesandeid ja üksikprobleeme, eri žanride metoodikat ja erinevaid suundi kirjandusliku lugemise metoodikas. Tabel annab hea ülevaate VI õppeaasta lugemispalade autorite esinemise sagedusest eri lugemikes.

132. Jahu, Iriina - Juhan Liivi elu ja loomingu käsitlemine keskkoolis. Juh. L.Raud. Trt., 1958. 108 lk. Bibliogr. lk. 106-107. Kk. Dk 96.

Sissejuhatuses kõneldakse kirjanduse õpetamise ja kirjandusõpetaja tähtsusest. Töös iseloomustatakse teoreetiliselt keskkooli õpikut üldse. Õnnestunud on varasemate õpikute kriitiline analüüs. Kesksel kohal jutustuse "Vari" käsitus. Luulet vaadeldakse temaatiliselt: loodus-, isamaa-, armastus- ja isikliku saatuse ning filosoofiline luule. Tagaplaanile on jäänud Liivi luule kujundilisuse analüüs.

133. Jõulu, Kaleph - Kirjanduse elementaarkursuse kasvatuslikult sihipärasest käsitlemisest. Juh. K.Muru. Trt., 1965. 197 lk. Bibliogr. lk. 181-195. Mk. Dk 197.

V-VIII klassi kirjanduse õpetamise probleemid. Ülevaade kasvatussuundadest kirjanduse õpetamisel ajavahemikus 1940-1964. Esitatud on häid tõlvõtteid tundide sisustamiseks ja mitmekesistamiseks.

134. Kallas, Veera - Kooliraamatukogu osa kirjanduse õpetamisel. Juh. K.Taev. Trt., 1960. 154 lk., 9 tabelit. Bibliogr. lk. 152. Mk. Dk 133.

Diplomand on andmeid kogunud 75 kooli- ja 58 üldkasutatavast raamatukogust ning 1814 Tartu õpilase isiklikest kogudest. On selgitatud, kuidas raamatukogud suudavad varustada õpilasi programmis ettenähtud kirjandusega. Tööle on lisatud mitmesugused tabelid.

135. Kiudorv, Endla - Klassiväline töö kirjanduse alal. Juh. K.Taev. Trt., 1961. 100 lk. Bibliogr. lk. 97-99. Mk. Dk 146.

Ülevaade seni koolides kasutuselolevaist või soovitava-test võtetest klassivälises töös kirjanduse alal. I peatükis on eritletud mitmesuguseid võtteid klassivälise lugemise organiseerimiseks ning kontrollimiseks. II peatükis klassi-välise töö vormidest kirjandusringis ja muude ürituste kaudu (kirjandusõhtud, ekskursioonid, teater, kino, raadio). Rõhu-tatakse omaloomingulise töö tähtsust. Hästi on koostatud Tartu II Keskkooli lindistatud raadiosaate näidised.

Lehtmets, Leili - Kooliküsimused rahvusliku liikumise ajakirjanduses. - Vt. 97.

136. Lillepuu, Kalju - Kirjandusteose karakterite ana-lüüs keskkooli vanemal astmel. Juh. K.Taev. Trt., 1962. 106 lk. Bibliogr. lk. 103-105. Kk. Dk 164.

Töös on selgitatud karakteri olemust ja kirjandusteoree-tilisi seisukohti selles küsimuses. Kritiseeritakse käibel-olevaid õpikuid. Viimases peatükis näidisanalüüs Tammsaare "Kõrboja peremehe" karakterite kohta.

137. Peikel, Maret - Fr.R.Kreutzwaldi loomingu käsitle-mine keskkoolis. Juh. V.Alttoa. Trt., 1962. 90 lk., 1 tabel, 3 kaarti. Bibliogr. lk. 87-88. Mk. Dk 165.

Töös on üksikasjalikult võrreldud kolme õpetaja töö etappe. Üksikute tundide kaupa esitatakse variant Kreutz-waldi elu ja loomingu käsitlelust. Näitlikustamisel arvesta-takse õpilaste aktiivset kaastööd. Esitatud on ülevaatlik tabel Kreutzwaldi elu ja töö kohta; kartogrammide Kreutz-waldi elukäigu ja Kalevipoja kinnismuistendite kohta, Kale-vipoja-teemalised matkamarsruudid. Ette on nähtud ka mag-netofoni kasutamine.

138. Pöder, Linda - J.Smuuli elu ja loomingu käsitle-mine keskkoolis. Juh. L.Raud. Trt., 1962. 95 lk., 1 leht tabel. Bibliogr. lk. 92-94. Mk. Dk 166.

Põhiosas antakse meetoodiline analüüs Smuuli eluloo,

luule ja proosa käsitlemiseks. Juttu on ka referaattundidest ja referaatide hindamisest, päheõppimisest. Töö esimeses osas vaadeldakse hindavalt programminõudeid ja õpikuid ühenduses J.Smuuliga.

139. Remmelkoor, Malle - Iseseisev töö tõeliskoorte kooli VII ja VIII klassi kirjandusliku lugemise tunnis. Juh. K.Muru. Trt., 1965. 195 lk., tabelid, skeemid. Bibliogr. lk. 189-191. Kk. Dk 198.

Iseseisva töö mõiste ja vormid, selle võimalused ja võtted. Autor lähtub põhiliselt oma kogemustest. Esitatakse näiteid õpilaste iseseisva töö tulemustest.

140. Räim, Heino - Stiiliõpetusest kirjandustunnis. Juh. E.Laugaste.Trt., 1962. 230 lk. Bibliogr.lk. 224-228. Kk. Dk 158.

Kasutatud on venekeelseid metoodilisi kirjutusi, eesti-keelseid ja saksakeelseid stiiliõpetuse allikaid. Lähteprintsiibid: tänapäeval kehtivad kirjanduse õpetamise programmid, eakohasus, stiiliküsimuste keerukus ja loogilisus. Rikkalikult näiteid stiili õpetuseks V-VIII klassini. Töö algul stiilimõistete analüüs ja definitsioon.

141. Rämmel, Mari - August Jakobsoni käsitlemine keskkoolis. Juh. K.Taev. Trt., 1960. 135 lk. Bibliogr. lk. 129-134. Kk. Dk 128.

Töös on juhitud tähelepanu puudustele A.Jakobsoni käsitlesenistes õpikutes (vähene emotsionaalsus, üldisõnalisus jm.). Tähtsale kohale asetatakse kirjanike käsitlemisel nende elulugude tutvustamine. Jakobsoni jutuloomingu ülevaates on nimetatud ja paarirealiselt iseloomustatud rohkesti üksikjutustusi.

142. Sagris, Aino - E.Vilde romaani "Külmale maale" käsitus keskkoolis. Juh. K.Taev. Trt., 1960. 114 lk., 4 tabelit. Bibliogr. lk. 111-113. Kk. Dk 135.

Metoodilise kirjanduse alusel on teose analüüsimise printsiibid kriitikata üle võetud. Väärtuslikum on ühe konkreetse võimaluse esitamine teose käsitlemiseks klassis. Pea-tähelepanu suunatakse tööle tekstiga ja kunstimeisterlikkuse

analüüsile. Skeemid ja tabelid aitavad selgitada teose tegelasi, kompositsiooni. Käsitletud on klassivälise töö võimalusi seoses romaaniga "Külmale maale".

143. Sepp, Luise - Esteetilise kasvatus võimalustest V-VII klassis proosapalade põhjal. Juh. K.Taev. Trt., 1963. 142 lk. Bibliogr. lk. 138-141. Kk. Dk 180.

Analüüs tugineb õppeprogrammis ettenähtud teostele. Lähetekohaks marksistlik-leninliku esteetika põhimõtted. Peatähelpanu kirjaniku keelel ja looduskirjeldustel. Lõpppeatükis soovitatakse õpilasi viia rahvalikkuse ja elutõe tunnetamisele.

144. Truums, Vaike - Pikemate proosapalade käsitlemine V-VI klassis. Juh. K.Muru. Trt., 1964. 85 lk. Bibliogr. lk. 84-85. Kk. Dk 192.

Diplomand toetub keskkooli programmile, metoodilisele kirjandusele, isiklikele kogemustele. I peatükis vaadeldakse eeltööd pikema lugemispala juurde asumiseks, II antakse vajalikud töövõtted ja juhised kirjanduse lugemiseks koolis ja kodus, III ja IV peatükis esitatakse hulk lähikaalufud võimalusi kirjanduspalade analüüsimiseks ja lahtimõtestamiseks.

145. Uuk, Illi - Ed. Vilde ajaloolise triloogia käsitlemine keskkoolis. Juh. J.Käosaar. Trt., 1957. 97 lk. Bibliogr. lk. 95-96. Kk. Dk 84.

Essõnas valgustatakse pikemalt venekeelsete allikate põhjal kirjanduse õpetamise tähtsust, nõudeid ja eesmärke. II peatükis on toodud algul õpiku mõiste ja hinnang E.Vilde romaanide käsitlemisele õpikuis. III peatükis analüüsitakse lähemalt "Maatra sõja" käsitlemisvõimalusi keskkoolis. Eriti rõhutatakse vajadust läheneda analüüsitava teosele kui kunstiteosele.

146. Uustalu, Bernhard - August Kitzbergi loomingu käsitlemisest keskkoolis. Juh. K.Taev. Trt., 1960. 96 lk. Bibliogr. lk. 94-95. Kk. Dk 136.

Algul kirjanduse õpetamise ülesannete ja puudujääkide analüüs. Analüüsi käigus rõhutatakse kasvatuslikult olulisi

momente, emotsionaalse käsitlemise printsiipi, taotlust panna õpilasi mõtlema, järeldama, otsustama. Aine käsitus on rajatud põhiliselt vestlusmeetodile.

147. Vooglaid, Valve - A.Kitzbergi näidendite käsitlemine koolis. Juh. L.Raud. Trt., 1960. 106 lk. Bibliogr. lk. 103-105. Mk. Dk 130.

Töö esimeses peatükis vaatleb autor hindavalt A.Kitzbergi käsitusi õpikutes ja kriitikas nõukogude-eelsel perioodil ja nõukogude ajal. A.Kitzbergi draamaloomingu vaatluses on pearõhk "Libahundi" ja "Kauka jumala" analüüsil keskkooli X klassis. Kuigi autoril puuduvad vastavad töökogemused, on töös siiski esitatud häid näpunäiteid aine käsitlemiseks.

ÜKSIKKIRJANIKKE

H. Adamson.

=====

148. Torim, Male - Hendrik Adamsoni elu ja tegevus. Juh. K.Muru. Trt., 1965. 150 lk., 31 lehte fotod. Bibliogr. lk. 104-117. Mk. Dk 199.

Senini põhjalikum H.Adamsoni biograafia, kohati ka loomingu analüüs. Lisaks arhiivmaterjalile on kogutud uudseid dokumentaalseid ja suulisi andmeid.

A. Alle.

=====

149. Kään, Heino-Taavi - August Alle publitsistina. Juh. K.Taev. Trt., 1958. 124 lk. Bibliogr. lk.115-123. Mk. Dk 101.

Diplomand on kasutanud rohkesti käsikirjalist materjali. Terviklik, argumenteeritud ülevaade on üles ehitatud problee-

mide kaupa: ühiskondlik elu, kultuuri- ja kirjandusküsimused. Eri peatükkides on vaadeldud A.Allet kunstikriitikuna ja tema publitsistika vormivõtteid. Tänu iseloomustuses käsitletakse põhiliselt 20.aastaid, põgusalt on riivatud ka 30.aastate kirjanduspoliitikat.

B. Alver.

=====

150. Kukk, Laine - Ülevaade Betti Alveri loomingust. Juh. L.Raud. Trt., 1957. 90 lk. Bibliogr. lk. 87-89. Kk. Dk 78.

Töö algul tuuakse ära andmeid B.Alveri elust, seejärel ülevaade proosa- ja luuleloomingust. Pearõhk on asetatud poeemide analüüsile. Positiivsete järelduste kõrval näidatakse B.Alveri irdumist reaalsest elust, tema töödes esinevaid uusromantilisi mõjusid, leitakse ka müstikat, dekadentsi jne. Õnnestunud on poeetika ja meetrika küsimuste käsitus.

J.Barbarus.

=====

151. Peep, Harald-Heino - Johannes Vares-Barbaruse kirjanduslike ja ühiskondlik-poliitiliste tõekspidamiste kujunemisest enne 1940.a. Juh. J.Käosaar. Trt., 1955. 86 lk. Bibliogr. lk. 84-85. Mk. Dk 49.

Töös on lahti mõtestatud kirjaniku arengutee tähtsamad etapid: 1. Kuni luuletuskogu "Kolmnurga" ilmumiseni (1921). 2. "Tarapita" periood. 3. Langus J.Barbaruse loomingus ühenduses kodanliku reaktsiooni tugevnemisega. 4. Ühiskonnakriitiliste elementide uus tõus J.Barbaruse luules. 5. J.Barbaruse loomingu areng fašistliku diktatuuri perioodil. Ulatuslikult on kasutatud käsikirjalisi allikaid.

Rand, Lydia - Eesti nõukogude lüro-eepika. - Vt. 125.

E. Bornhöhe.

=====

Viiding, Bernhard - Jüriöö ülestõusu kajastusi eesti kirjanduses. - Vt. 102.

A. Haava.

=====

152. Saks, Saima - Anna Haava looming. Juh. K.Taev. Trt., 1955. 114 lk. Bibliogr. lk.111-112. Mk. Dk 50.

Vaatluse aluseks on järgmised perioodid: 1. Romantilise kallakuga armastuslühirika 1886-1900. 2. Kriitilise realismi võidulepääs, ühiskondlik ja armastuslühirika 1900-1920. 3. Ühiskondlike pöördeliste sündmuste ajajärk 1920-1955. Igas peatükis antakse algul perioodi üldiseloomustus, ajaloolised ja luuletaja biograafilised andmed. Tähelepanuväärivad on luule kunstimeisterlikkust käsitlevad peatükid ja kaasaegse kirjanduskriitika vaatlus.

M. Heiberg.

=====

Luksep, Silvia - "Noor-Eesti" lühirika erijooned. - Vt. 87.

E. Hiir.

=====

Rand, Lydia - Eesti nõukogude lühirika-epika. - Vt. 125.

Tarkpea, Elsa - Eesti nõukogude luule temaatika sõja-järgsel perioodil. - Vt. 127.

A. Hint.

=====

153. Kadak, Astrid - Sotsiaalsed vastuolud ja 1905.a. revolutsioon A.Hindi romaanis "Tuuline rand". Juh. J.Käosaar.

Trt., 1954. 67 lk. Bibliogr. lk.66. Mk. Dk 38.

Ajaloolis-sotsiologiseeriv ülevaade A.Hindi suurromaanide I köitest. Peatähelepanu on pööratud sotsiaalsete vastuolude kujutamisele XX sajandi algul. Lähemalt on püütud vaadelda teose vastavust kaasaegse ajalooteaduse kontseptsioonidele.

154. Kraav, Tiina - Karakterportreed ja karakteriseerimisvõtted Aadu Hindi romaanis "Tuuline rand". Juh. H.Peep. Trt., 1964. 137 lk. Bibliogr. lk.134-135. Kk. Dk 191.

Esimeses peatükis tuuakse ära vajalikud teoreetilised seisukohad. Edasi analüüsitakse kolme keske tegelase (Tõnis, Mare, Joonas) ideelis-kunstilist olemust, tutvustatakse nende käsitlemist kirjanduskriitikas. Viimane, kõige ulatuslikum peatükk jälgib konkreetseid karakteriseerimisvõtteid "Tuulises rannas".

155. Leht, Kalju - Aadu Hint romaanikirjanikuna. Juh. J.Käosaar. Trt., 1955. 78 lk. Bibliogr. lk. 76-77. Mk. Dk 60.

Diplomitöös on antud süvendatud ülevaade kirjaniku arengust ja loomingu sisuline analüüs silmas pidades mõnevõrra ka kunstimeisterlikkust. Töös on lisaks analüüsitavatele teostele arvestatud käsikirjalist materjali ja suulisi teateid. Mõnevõrra kasutatakse kirjanduskriitika sõnavõtte. Teoste saamislugu ja ideeline tõlgendus on kaalukamad kui töö lõpuosas antud põgusad vormivaatlused.

156. Parts, Ly - A. Hindi romaan "Tuuline rand" I stiil. Juh. K.Taev. Trt., 1964. 140 lk. Bibliogr. lk.137-139. Kk. Dk 188.

Sissejuhatavalt on püütud teoreetiliselt käsitleda stiili mõistet. I peatükis kõneldakse A.Hindi sõnavarast "Tuulises rannas", II vaatleb stilistilisi kujundeid, III - lausesust, IV osa kompositsioonilisest ülesehitusest. Töö lisab uusi tähelepanekuid Aadu Hindi stiili uurimisse.

Villandi, Valeeria - Positiivsest kangelasest eesti nõukogude kirjanduses. - Vt. 80.

A.Jakobson.
=====

157. Jannus, Renate - August Jakobson tänapäeva imperialismi paljastajana. Juh. J.Käosaar. Trt., 1953. 75 lk. Bibliogr. lk. 75. Mk. Dk 30.

Publitsistlik töö. A.Jakobsoni näidendite põhjal antakse iseloomustus kaasaegsele imperialismile, vaadeldakse kahe ideoloogia võitlust ja USA reaktsoonilist sise- ja välispoliitikat.

158. Kaimre, Vello - August Jakobsoni lühiproosa. Juh. H.Peep.Trt., 1962. 153 lk. Bibliogr. lk. 149-151. Kk. Dk 152.

Analüüsi aluseks on võetud A.Jakobsoni "Valitud teoste" redaktsioon. Lühidalt ja kokkuvõtlikult iseloomustatakse keskseid tegelasi. Jutulooming on jaotatud kodanliku- ja nõukogudeaegsesse perioodi. Esile on tõstetud juttude, temaatika, põhi-probleemid ja kirjaniku areng novellistina.

159. Kangur, Anne - Tegelasi August Jakobsoni lühiproosas. Juh. H.Peep. Trt., 1963. 174 lk. Bibliogr. lk. 169-173. Kk. Dk 171.

Sissejuhatuses loetletakse A.Jakobsoni ilmunud novellikogusid. Tegelasi on analüüsitud sotsiaalsete rühmituste kaupa, ühtlasi valgustatakse A.Jakobsoni loominguulist arenguprotsessi. Arvestatud on omaaegset kriitikat. Lõpuosas vaadeldakse võrdlevalt tegelaskujusid teoste eri redaktsioonides. Paralleelid teiste autoritega (P.Vallak) jäävad juhuslikeks ja väheütlevaiks.

160. Kiik, Silvia - August Jakobsoni näidend "Võitlus rindejooneta". Juh. L.Raud. Tln., 1959. 105 lk. Bibliogr. lk. 104. Mk. Dk 120.

Põhjalik ning argumenteeritud ülevaade teose ideeliskunstilistest väärtustest ja geneesist. Sissejuhatuses mõnimgaid teoreetilisi küsimusi ja ülevaade teose ilmumisaaja ühiskondlik-polititiliseist taustast. Käsitletud on kõiki põhilisi probleeme. Esitatakse uudset materjali II peatükis erinevate variantide kohta. Kritisceeriv osa jääb üldsõnaliseks.

161. Kikas, Signe - August Jakobsoni jutustused. Juh. K.Taev. Trt., 1955. 71 lk. Bibliogr. lk.70. Kk. Dk 54.

"Validud teoste" I-III köite põhjal vaadeldakse kolme põhilist etappi: 1) poliitiline ebateadlikkus, 2) poliitilise teadvuse ärkamine, 3) võitlus nõukogude võimu loomise ja säilitamise eest. Käsitus on valdavalt ideelis-temaatiline. Üksikud hinnangud kunstimeisterlikkuse kohta esitatakse analüüsiva tõestuseta.

162. Kõrgesaar, Lembit - August Jakobson nõukogude draamakirjanikuna. Juh. K.Taev. Trt., 1950. 91 lk. Bibliogr. lk. 90. Kk. Dk 5.

"Elu tsitadellis", "Võitlus rindejooneta", "Rooste", "Kaks leeri", "Meie elu", "Ehitajad", nende teoste poliitilisest aktuaalsusest, printsipiaalsusest, kunstimeisterlikkusest. Mainitakse ka lavastusi "Vanemuises". Näidendite analüüs on ühekülgsest ülehindav.

163. Lanno, Elena - Intelligentsi esindajad August Jakobsoni romaanides. Juh. K.Taev. Trt., 1950. 88 lk. Bibliogr. lk. 83-87. Mk. Dk 7.

Püütakse tabada A.Jakobsoni haritlaste klassiolemust ja sellele vastavalt analüüsida. Iseloomustatud on tegelasi romaanidest "Kolme vaeva tee", "Lumi sulab", "Metsalise rada", "Oktoobrituul I-II", "Uus inimene", "Vaikne õhtu", "Vana kaardivägi".

164. Mitt, Jaan - Konfliktide lahendused August Jakobsoni draamaloomingus. Juh. K.Taev. Trt., 1953. 134 lk. Bibliogr. lk. 131-133. Kk. Dk 32.

Teoreetiline sissejuhatav peatükk "Konflikt nõukogude dramaturgias" hõlmab 50.aastate nõukogude kirjanduskriitika ja -teaduse printsiipe. Esimeses peatükis konfliktiküsimuse üldine teoreetiline käsitus. Konflikti käsitluses on rida töö kirjutamise ajal valitsenud vildakaid seisukohti. Järgnevates peatükkides esitatakse analüüs vastavalt konflikti liigile näidendite kaupa nende ilmumise järjekorras.

165. Nirk, Endel - Maailmavaateline kristalliseerumine August Jakobsoni loomingus. Juh. K.Taev. Trt., 1949. 152 lk. Bibliogr. lk. 139-152. Mk. Dk 1.

Peatähelepanu on suunatud A.Jakobsoni toodangule kodanlikus Eestis. Iga üksikut teost ja selle ideoloogiat vaadeldakse ühiskondlikus ja kirjanduslikus situatsioonis. Käsitletud on ka nõukogudeaegseid teoseid. Näidatakse kvalitatiivset muutust kirjaniku loomingus tema arenemisel sotsialistlikuks realistiks.

166. Nurgakivi, Aino - Rahuteema A.Jakobsoni draamades. Juh. J.Käosaar. Paide, 1953. 76 lk. Bibliogr. lk. 74-75. Kk. Dk 35.

Kaasaja aktuaalse probleemi vaatlus A.Jakobsoni näidendites "Kaks leeri", "Õö ja päeva piiril", "Šaakalid", "Kaitseingel Nebraskast". Arvestatakse antud tööde jooksvat kriitikat. Eraldi on käsitletud kunstimeisterlikkuse küsimusi.

Pihlamägi, Juta - Maaküsimuse lahendamise probleemid eesti nõukogude kirjanduses. - Vt. 98.

167. Raisma, Marta - Karakterid konflikti kandjatena A.Jakobsoni imperialismi paljastavates satiirilistes näidendites. Juh. K.Taev. Paide, 1954. 100 lk. Bibliogr. lk.99-100. Kk. Dk 43.

Sissejuhatavad peatükid "Konflikt elus ja draamateoses" ning "Karakter ja draamateose konflikt" annavad lähtekoha näidendite "Šaakalid" ja "Kaitseingel Nebraskast" analüüsimiseks. Töö on liigselt refereerivat ja konstateerivat laadi.

Rämmel, Mari - August Jakobsoni käsitlemine keskkoolis. - Vt. 141.

168. Söödor, Eda-Taiivi - Vorm sisu teenistuses August Jakobsoni draamaloomingus. Juh. K.Taev. Trt., 1952. 88 lk. Bibliogr. lk. 85-87. Kk. Dk 20.

"Elu tsitadellis", "Võitlus", "Rooste", "Kaks leeri", "Meie elu", "Ehitajad", "Õö ja päeva piiril", "Šaakalid".

Teoreetiline ülevaade sissejuhatuses. Sisupeatükid: 1. Keel tegelaste individuaalsete ja tüüpiliste joonte esiletõojana. 2. Süžeeiline ülesehitus ja kompositsioon tüüpiliste karakterite ja olukordade loojana. 3. Karakterid sisu väljendajana. 4. Koomika osa pahede paljastajana.

Tammik, Dagmar - Kollektiviseerimisprobleem ja kolhoosielu eesti nõukogude kirjanduses. - Vt. 100.

Triikkel, Inge - Nõukogude inimese kujunemise probleem eesti kirjanduses. - Vt. 101.

J.V.Jannsen.

Schmuul, Alviine - Rahvapärane fraseoloogia J.V.Jannseni "Perno Postimehes". - Vt. 54.

A.Kaal.

=====

Tammik, Dagmar - Kollektiviseerimisprobleem ja kolhoosielu eesti nõukogude kirjanduses. - Vt. 100.

Tarkpea, Elsa - Eesti nõukogude luule temaatika sõjaajajärgsel perioodil. - Vt. 127.

A.Kallas.

=====

169. Mülder, Virve-Loreida - Aino Kallas eesti-ainelise soome kirjanikuna. Juh. K.Taev. Trt., 1957. 118 lk. Bibliogr. lk. 115-117. Mk. Dk 91.

Põhipeatükid: 1. Aino Kalda elutee. 2. Varasem looming (1900-1923). 3. Arhailised novellid (1924-1931). 4. Draamalooming (1932-1938). 5. Kirjanduskriitilised tööd. Igale perioodile vastavat loomingut käsitletakse teoste kaupa. Peatähelepanu sisulisel analüüsil. Arvesse on võetud artikleid ja kirjanduskriitikat A.Kalda kohta. Töö lõpus pikem bibliograafiline nimestik.

M.Kesamaa.

=====

Tarkpea, Elsa - Eesti nõukogude luule temaatika sõja-
järgsel perioodil. - Vt. 127.

E.Kippel.

=====

170. Keer, Silvia - Enn Kippeli elu ja looming. Juh.
H.Peep. Trt., 1961. 196 lk., 5 fotot. Bibliogr. lk.185-195.
Kk. Dk 147.

Elulooliste andmete osas on lisaks trükitud materjalile
suulisi teateid 13 isiku käest. Loomingu puhul on põhjalikult
arvestatud ja hinnatud kaasaegset kriitikat. Lähemalt tutvus-
tatakse ja analüüsitakse käsikirjalise romaani "Isamaa pojad"
geneesi. Vähemütlevaks jääb trükis ilmunud romaanide analüüs.

Viiding, Bernhard - Jüriöö ülestõusu kajastusi eesti
kirjanduses. - Vt. 102.

A.Kitzberg.

=====

171. Mähar, Eha - August Kitzberg jutukirjanikuna. Juh.
L.Raud. Põlva, 1958. 82 lk. Bibliogr. lk.80-81. Kk. Dk 103.

Sissejuhatuses antakse lühike ülevaade kirjaniku elu-
käigust. Läbi on töötatud "Külajutud" I-V ja lühemaid jutus-
tusi ajakirjandusest. Memuaaridest vaadeldakse ainult mäles-
tusjutte. Töid on püütud seostada ajajärgu sotsiaalse miljöõ-
ga. Puudu jääb analüüsi sügavusest, kuigi hinnangud tööde
kohta on enamikus paikapidavad.

172. Parmas, Ruth - August Kitzbergi draama "Libahunt"
ja selle lavastused Nõukogude Eesti teatrites. Juh. J.Käosaar.
Trt., 1955. 123 lk. Bibliogr. lk. 117-122. Mk. Dk 56.

Töös on kaks põhiosa: "Libahundi" saamislugu vaatlev
sissejuhatus ja selle lavastuste analüüs Nõukogude Eesti
teatrites. Töö kirjutamisel on kogutud ka suulisi andmeid
näitejuhtidelt ja näitlejailt. Esitatakse rikkalikult uusi

uurimuslikke andmeid.

173. Peterson, Hilja - Intrigi arendamine A.Kitzbergi draamades. Juh. K.Taev. Trt., 1955. 118 lk. Bibliogr. lk.115-117. Kk. Dk 57.

Sissejuhatavates peatükkides antakse ülevaade ühiskondlikust olustikust Eestis sajandi vahetusel. A.Kitzbergi draamaloomingust ja draamažanrist ning intriigist üldse. Põhiosa moodustab V peatükk "Intrigi arendamine Kitzbergi hilisemates draamades". Lõppjäreldused on tehtud viie parema draama põhjal. Teoreetiliste eelduste peatükis toetutakse kriitika seisukohtadele, vähe esineb kirjandusteooria ja -ajaloo üldistusi. Vähem tähelepanu on pühendatud A.Kitzbergi kunstimeisterlikkusele.

Priidel, Endel - August Kitzberg ja rahvaluule. - Vt.15.

174. Pupp, Ellen - August Kitzbergi külaajutude temaatika. Juh. J.Käosaar. Kohtla-Järve, 1956. 103 lk. Bibliogr. lk. 101-102. Kk. Dk 72.

Vaadeldakse ajaloolistele ja rahvapärismustele toetuvaid ning kaasaegset külaelu ja linnaelu käsitlevaid jutustusi. Pearõhk on asetatud jutuloomingu sisulisele küljele. Sissejuhatuses tuuakse andmeid A.Kitzbergi eluloost, loominguist ja tänapäeva hinnanguist Kitzbergile.

Uustalu, Bernhard - August Kitzbergi loomingu käsitlemine keskkoolis. - Vt. 146.

175. Vestre, Viive - August Kitzberg nõukogude kriitikas. Juh. L.Raud. Trt., 1959. 95 lk. Bibliogr. lk. 88-94. Kk. Dk 117.

Tõös antakse ülevaade artiklitest A.Kitzbergi jutu- ja draamaloomingu kohta. II peatüki alajaotus "A.Kitzbergi draamaloomingu paremik kriitikatuless" toob esile kõikumised ja ebajärjekindluse sõjajärgses A.Kitzbergi arvustuses. Tõös ei jälgita sõjajärgse arvustuse taset, seda suunanud tegureid. Esineb ohtrasti refereerimist ja tsitaate.

Vooglaid, Valve - A.Kitzbergi näidendite käsitlemine
koolis. - Vt. 147.

K.Kivi.

=====

Tarkpea, Elsa - Eesti nõukogude luule temaatika sõjajärg-
sel perioodil. - Vt. 127.

F.Kotta.

=====

Eevardi, Maimu - Kolhoositeema eesti nõukogude lüro-eepi-
kas ja lüürikas. - Vt. 121.

Tammik, Dagmar - Kollektiviseerimisprobleem ja kolhoo-
sielu eesti nõukogude kirjanduses. - Vt. 100.

Tarkpea, Elsa - Eesti nõukogude luule temaatika sõja-
järgsel perioodil. - Vt. 127.

Fr.R.Kreutzwald.

=====

Järv, Ants - "Kalevipoeg" kriitikas. - Vt. 10.

176. Kivimäe, Ellen - Kirjanduslikke küsimusi Fr.R.Kreutz-
waldi kirjavahetuses. Juh. K.Taev. Trt., 1951. 94 lk. Biblio-
gr. lk. 91-94. Mk. Dk 19.

Luule-, proosa- ja näitekirjanduse küsimused. Ülevaade
ajastust ja isikuist, kellega Fr.R.Kreutzwald kirjanduslike
küsimuste üle korrespondeeris (Fr.R.Faehlmann, L.Koidula,
C.R.Jakobson). Töö on korrektne ja küsimust ammendav.

Märtman, Leili-Alice - Rahvaluuleliste küsimuste käsit-
lus Fr.R.Kreutzwaldi kirjavahetuses. - Vt. 14.

Peikel, Maret - Fr.R.Kreutzwaldi loomingu käsitlemine
keskkoolis. - Vt. 137.

177. Siibak, Arne - Fr.R.Kreutzwald jutukirjanikuna.
Juh. K.Taev. Trt., 1954. 138 lk. Bibliogr. lk.122-136. Kk.
Dk 44.

Laiiahaardeline sissejuhatatus ajaloolise tausta, Fr.R. Kreutzwaldi elu ja loomingu kohta. Loomingu analüüs juttude kaupa alagruppides: 1) allegoorilis-satiirilised ja 2) küla-elu kujutavad jutud. Töö lõppu on paigutatud bibliograafilised andmed kõikide Fr.R.Kreutzwaldi juttude kohta.

E.Krusten.
=====

178. Hank, Hilda - Ernst Krusten eesti nõukogude proosakirjanikuna. Juh. J.Käosaar. Trt., 1957. 59 lk. Bibliogr. lk. 58. Mk. Dk 88.

Üksikute novellikogude ja romaanide "Pekside raamat", "Noorte südamed" sisuline analüüs on terviklik. Kunstiliste probleemide käsitus jääb pealiskaudseks. Autor on kasutanud omaaegset kriitikat E.Krusteni tööde kohta. Üldiselt kannab töö esseistlikku ja kirjeldavat laadi.

179. Rooma, Heli - Erni Krusteni novellilooming. Juh. H.Peep. Trt., 1963. 176 lk. Bibliogr. lk. 169-175. Kk. Dk 178.

Analüüs lähtub temaatikast, ideestikust ja probleemistikust. Vaatluse all on ka pikemad jutustused ja miniatuurid. Lähemalt jälgitakse tegelasi, nende kunstilist teostust. Paralleele on tõmmatud J.Semperi, P.Vallaku, A.Jakobsoni teostega. Iga peatükk lõpeb selge, lakoonilise kokkuvõttega.

J.Kunder.
=====

180. Karu, August - J.Kunder eesti kirjanikuna ja kriitikuna. Juh. J.Käosaar. Trt., 1957. 122 lk. Bibliogr. lk. 112-121. Mk. Dk 90.

Sissejuhatuses andmeid J.Kunderi historiograafiast, esitatakse uudset materjali. Huvitav on peatükk "Juhan Kunderi radadel". Ülevaade on korrektne ja ülevaatlik.

Niit, Heldur - Eesti muinsjuttude kasutamisest nõukogude lastekirjanduses. - Vt. 64.

J.Kärner.
=====

181. Parbo, Irene - Jaan Kärneri lüürika. Juh. K.Taev. Trt., 1959. 142 lk. Bibliogr. lk. 140-141. Kk. Dk 119.

Ülevaade esimesest luuletuskogust kuni Suure Isamaasõja ajal ilmunud kogudeni. Pearõhk on asetatud sisulisele analüüsile, näidatakse õnnestunumaid luuletusi ja puudujääke. Vormiline analüüs töö lõpupoole muutub väärtuste ja puudujääkide konstateerimiseks.

Rand, Lydia - Eesti nõukogude lüro-epika. - Vt. 125.

182. Tamm, Aksel - Jaan Kärner proosakirjanikuna. Juh. K.Taev. Trt., 1956. 107 lk. Bibliogr. lk. 102-106. Mk. Dk 68.

Kriitilise analüüsi laadis süvendatud ja huvitav ülevaade J.Kärneri keskpärasest proosaloomingust. Antakse terviklik pilt romaanidest nende ilmumisaaja kronoloogiliste tsüklike kaupa. Õnnestunud on vaadeldavate teoste kunstimeisterlikkuse käsitlus. "Soodoma" tsükli tegevusele ja tegelastele on toodud võrdlusmaterjale Elva ajalehtedest "Elva Sõna" ja "Elva Elu".

U.Laht.
=====

Tarkpea, Elsa - Eesti nõukogude luule temaatika sõja-järgsel perioodil. - Vt. 127.

H.Leberecht.
=====

183. Arak, Hilja - H.Leberechti loomingu kaasaegsus. Juh. H.Peep. Trt., 1963. 170 lk. Bibliogr. lk. 162-169. Kk. Dk 169.

Materjali käsitletakse üksikute teoste kaupa. Pikk teoreetiline sissejuhatus avab kirjanduse kaasaegsuse mõiste. On tõmmatud piirjooned kaasaegsuse ja aktuaalsuse vahel, vaadeldud kaasaegsust arengus ja liikumises. Teoreetiline

süvenemine ei ulatu aga üksikteoste analüüsi. Ehamasti piir-
dutakse süžee ümberjutustamisega.

184. Järvpõld, Aini - Hans Leberechti romaan "Vassarite
paleed". Karaktereid ja probleeme. Juh. K.Taev. Trt., 1962.
68 lk. Bibliogr. lk. 67. Kk. Dk 151.

Lähemalt peatutakse romaani ideelisel suunitlusel, karak-
teritel teoses, ühiskondlike liikumiste kajastumisel romaani
probleemistikus. Arvesse on võetud arvustuste kaasaegseid
hinnanguid. Domineerib refereeriv laad, omapoolseid hinnan-
guid napilt.

Pihlamägi, Juta - Maaküsimuse lahendamise probleemid
eesti nõukogude kirjanduses. - Vt. 98.

Tammik, Dagmar - Kollektiviseerimisprobleem ja kolhoosi-
elu eesti nõukogude kirjanduses. - Vt. 100.

Triikkel, Inge - Nõukogude inimese kujunemise probleem
eesti kirjanduses. - Vt. 101.

J.Liiv.

=====

Jahu, Iriina - Juhan Liivi elu ja loomingu käsitlemine
keskkoolis.-Vt. 132.

Kiika, Liia - Rahvaluule lühivormid Juhan Liivi proo-
sateostes. - Vt. 11.

Kuusik, Eha - Eesti kriitilised realistid Fr.Tuglase
käsitluses. - Vt. 250.

A.Liives.

=====

185. Saarepera, Merike - Ardi Liivese draamalooming.
Juh. H.Peep. Trt., 1963. 176 lk. Bibliogr. lk. 172-175. Kk.
Dk 179.

Sissejuhatuv elulooline ülevaade näitab A.Liivese teed
eesti teatri ja draamakirjanduse juurde, loetleb autori seni-
seid töid. Sisupeatükkides käsitletakse lähemalt tema üksi-

kuid teoseid. Hea ülevaade on antud eesti nõukogude dramaturgiast ja A.Liivese kohast selles. Diplomand on läbi töötanud kõik vajalikud kriitilised artiklid ning täiendab nende seisukohti omapoolsete tähelepanekutega.

O.Luts.

=====

186. Hansson, Elna - Oskar Lutsu memuaarid. Juh. J.Käosaar. Trt., 1956. 102 lk. Bibliogr. lk.100-101. Kk. Dk 64.

Teoreetilised märkmed sissejuhatuses on poolikud ja ebamäärased. Tööst jääb pealiskaudsuse mulje. Õnnestunud on paralleelide tõmbamine memuaaride ja ilukirjanduslike tööde ning O.Lutsu elulooliste andmetega III peatükis ("Andrese elukäigus" ja "Ladina köögis" esinevaid vahekordi). Kultuuriloolisi küsimusi ei valgustata. Veidi on käsitletud omaaegse kriitika seisukohti.

187. Kahu, Meelik - Oskar Lutsu memuaarid. Juh. L.Raud. Trt., 1959. 202 lk. Bibliogr. lk. 193-200. Mk. Dk 112.

Põhjalik ja ulatuslik uurimus. Käsitleb memuaaride kohta O.Lutsu koguloomingus, nende ilmumisega seoses olevaid küsimusi, mälestuste probleemistikku, kunstilist taset ja senist käsitlust arvustuses. Sisaldab sissejuhatuse memuaarkirjanduse olemusest ja tema ajaloost. Väärtuslikum on peatükk O.Lutsu memuaaride probleemistiku, eriti kirjanduslike ja ühiskondlik-poliitiliste tõekspidamiste kujunemise kohta. Kriitiline suhtumine memuaaride dokumentaalsesse väärtusse ja esitatud faktide korduv kontrollimine teeb järeldused usutavaks.

188. Koger, Kalev - Oskar Lutsu teest eesti kirjanduse (aastad 1887-1912). Juh. L.Raud. Trt., 1960. 230 lk. Bibliogr. lk.220-228. Mk. Dk 123.

Töös antakse O.Lutsu kujunemisloo esimese perioodi monograafiline käsitus. Sisupeatükid 1. Lapsepõlv. 2.Koolide osast Oskar Lutsu arengus. 3. Oskar Lutsu ladina köö-

kides. 4. Kirjanduslikest katsetustest "Kevadeni". 5. "Kevade". Tööle on lisatud õpilaste nimekirju jm. dokumentaalseid materjale (1895-1899. reaalkooli "vtoroi osnovnoi" õpilaste nimekiri 1899/1900 õ.-a., O.Lutsu hindend Tartu reaalkooli päevilt, apteekriabilise eksami hinneteleht, vastava eksami sooritamise tunnistus jm.).

189. Lammas, Heljo - Oskar Luts näitekirjanikuna. Juh. L.Raud. Trt., 1956. 102 lk. Bibliogr. lk. 98-101. Mk. Dk 70.

Kasutatud on arvukalt oma aja perioodikat O.Lutsu näidendite, arvustuste ja lavastuste alalt ja käsikirjalisi materjale. Tööle lisavad väärtuse eritrükkide ja käsikirjade võrdlused. Peamiselt jälgitakse töös süžeeelise ülesehitusega seotud küsimusi, vähem esineb sisulis-ideelist analüüsi. Viimane peatükk sisaldab O.Lutsu enda dramatiseeringute põgusa vaatluse.

190. Malm, Milvi - O.Lutsu "Tootsi-lood". Juh.L.Raud. Trt., 1957. 113 lk. Bibliogr. lk.110-112. Kk. Dk 82.

Töö algul antakse ülevaade kirjaniku arengust ja "Tootsi-lugude" tekkimisest. Tegelasid hinnatakse ideelis-sisulise ja kunstimeisterlikkuse seisukohalt. Toodud näited on tabavad ja ilmekad. Käsitletus mõnevõrra pealiskaudne.

Mait Metsanurk.

191. Kuil, Maret-Tiiu - Mait Metsanurga "Ümera jõel". Juh. J.Käosaar. Trt., 1957. 106 lk. Bibliogr. lk. 103-105. Kk. Dk 77.

Sissejuhatavalt antakse lühike ülevaade ajaloolise romaani olemusest, Metsanurga elust ja loomingust. Põhiosas on analüüsitud romaani süžeeelist arendust ja tegelaskujusid. Võrdlusematerjali pakuvad pikemad tsitaadid ajaloolistest allikatest. Kõige tähelepanuväärsem on peatükk Metsanurga stiilist ja keelest, mis sisaldab üldistusi kaasaja kriitikat arvesse võttes.

192. Lieberg, Heljo - Mait Metsanurk tõe ja õiguse otsijana. Juh. L.Raud. Trt., 1960. 118 lk. Bibliogr. lk.115-117. Kk. Dk 134.

Tõõ lähtekohaks on Metsanurga romaanid, mõningad näidendid ja jutustused. Tutvustatakse ka kaasaegset arvustust ja kirjaniku enese publitsistlikke artikleid. Sisupeatükid:

I. Mait Metsanurk valitsevate sotsiaalsete vastuolude ja väärnähtuste peegeldajana. II. Religiooniküsimused Metsanurga loomingus. III. Revolutsiooni käsitus Mait Metsanurga loomingus. IV. Ajalooliste romaanide probleemistik.

193. Möller, Leili - Mait Metsanurga publitsistika kuni 1917.aastani. Juh. J.Käosaar. Trt., 1956. 61 lk. Bibliogr. lk. 54-60. Mk. Dk 66.

Kirjeldav ülevaade Metsanurga kirjanduskriitilisest tegevusest 1906-1917. Kasutamist leiavad ka kirjaniku hilisemad tähtsamad kirjandusteoreetilised artiklid. Sissejuhatus koosneb põhilistest hinnangutest Metsanurga loomingulise meetodi kohta. Sisulises osas käsitletakse kirjaniku kirjandusteoreetilisi tõekspidamisi ja maailmavaate kujunemist, vaateid teatrikunsti kohta, arvustusi eesti, vene ja Lääne-Euroopa kirjanduse kohta. "Lõppsõna" ei sünteesi analüüsi tulemusi.

194. Prükk, Taisi - Mait Metsanurga jutustuste ja novellide probleemistik. Juh. L.Raud. Trt., 1958. 88 lk. Bibliogr. lk. 84-87. Mk. Dk 105.

Teema käsitus toimub probleemide kaupa: ühiskondlikud väärnähtused ja vastuolud Metsanurga loomingus, kirjaniku suhtumine revolutsioonisse, psühholoogilised ja armastusprobleemid, religiooniga seotud küsimused. Vaadeldakse ka nõukogudeaegset jutuloomingut.

195. Seppänen, Maia - Mait Metsanurga näidendid. Juh. L.Raud. Trt., 1958. 104 lk. Bibliogr. lk. 99-103. Kk. Dk 106.

Eraldi käsitletakse ulatuslikumaid draamateoseid, lühinäidendeid ja käsikirju, antakse ülevaade põhiprobleemidest ja tegelasrühmadest. Arvestatud on kaasaegset kriitikat Metsanurga teoste kohta.

J.Mändmets.
=====

196. Kruus, Oskar - Jakob Mändmets realistina. Juh. K.Taev. Trt., 1953. 289 lk. Bibliogr. lk. 279-288. Mk.Dk 31.
Ulatuslik ja põhjalik arhiiviuurimus J.Mändmetsa elu ja loomingu kohta. Viimast on analüüsitud žanride kaupa. Sisese-juhatuse sisaldab palju kokkuvõtvaid lõpphinnanguid. Sisulises osas kohati pikki tarbetuid tsitaate, vähe üldistusi.

E.Männik.
=====

197. Jullis, Maret - E.Männiku novellide omapära. Juh. K.Taev. Trt., 1964. 75 lk. Bibliogr. lk. 71-74. Kk. Dk 190.
Ülevaade Eduard Männiku elust ja loomingust. Jälgitud pole kõiki probleeme. Esitatakse väheargumenteeritud tähelepanekuid. E.Männiku novellide omapära selgitamiseks on uuritud O.Toomina, A.Jakobsoni, R.Sirge jt. loomingut. Huvitavalt kommenteeritakse E.Männiku novellide mõningaid iseloomustavaid jooni.

Triikkel, Inge - Nõukogude inimese kujunemise probleem eesti kirjanduses. - Vt. 101.

O.H.Münther.
=====

Nagelmaa, Abel - Võitlus realismi eest eesti kirjanduses XIX sajandi lõpul ja XX sajandi algul. - Vt. 76.

198. Puhvel, Heino - O.H.Münther eesti proletarse kirjanduse pioneerina. Juh. K.Taev. Trt., 1950. 69 lk. Bibliogr. lk. 64-67. Mk. Dk 9.

I osas O.Müntheri tegevusperioodi kirjandusloolisest taustast. II-V osas ülevaade Müntheri maailmavaatelisest arengust ja tegevusest ilukirjanikuna, kirjanduskriitikuna, ajakirjanikuna. Mõnevõrra puudulikult on kasutatud omaaegseid artikleid ja arvustusi O.Müntheri elu ja loomingu kohta.

J.Parijõgi.
=====

199. Volt, Vaike - J.Parijõgi kirjanik-pedagoogina. Juh. L.Raud. Trt., 1959. 118 lk., 10 fotot. Bibliogr. lk. 113-115. Kk. Dk 118.

J. Parijõe elulugu on koostatud suures osas diplomandi poolt kogutud suuliste mälestuste põhjal, mis on töö väärtuseks. Oma põhilises osas pakub töö ülevaate J.Parijõe loomingu ning analüüsib jutustuste tegelasi. Töö selles osas esineb mõningaid kordusi. Tööle on lisatud fotomaterjali.

H.Pöögelmann.
=====

200. Osi, Mare-Helgi - Hans Pöögelmann kirjanikuna ja kriitikuna. Juh. K.Taev. Trt., 1962. 177 lk. Bibliogr. lk. 166-176. Kk. Dk 156.

Diplomand on ulatuslikult kasutanud trükimaterjale, käsikirju, kaasaegse arvustuse ja uurijate töid. Ülevaade Pöögelmanni kriitikast ja publitsistikast esitab olulise. Elutöö vaatlemisel on arvestamata jäetud Pöögelmanni osavõtt "Literaturnaja Entsiklopedija" koostamisest. Kõneldakse Pöögelmanni üksikute luuletuste saamisloost, loomingulistest ajenditest ja mõjutustest.

E.Rannet.
=====

201. Aarma, Raik - Kaasaeg Egon Ranneti loomingus. Juh. H.Peep. Trt., 1962. 156 lk. Bibliogr. lk. 139-150. Mk. Dk 162.

Põhjalikult on töös jälgitud kirjaniku loomingu ideelist lõbuvust ja poleemikat eesti- ja venekeelses perioodikas E.Ranneti teoste kohta. Autor rõhutab E.Ranneti sisulist novaatorlust, loomingu kujundlikul struktuuril, sisu teenival vormil peatutakse põgusamalt.

202. Prii, Aksel - E.Ranneti loominguline tee. Juh. K.Taev. Trt., 1961. 104 lk. Bibliogr. lk. 101-103. Kk. Dk 144.

Peatähelepanu on omistatud 1950.aastate lõpupoole ilmunud 3 näidendile, mis moodustavad E.Ranneti loomingu väljapaistvama osa. Sisesejuhatuses antakse põgus ülevaade kirjaniku elukäigust. Teoste analüüsimisel on mõnevõrra arvestatud kaasaegset kriitikat.

M.Raud.

Eevardi, Maimu - Kolhoositeema eesti nõukogude lüro-eepikas ja lüürikas. - Vt. 121.

203. Kibin, Laivi - Mart Raud prosaistina. Juh.H.Peep. Trt., 1959. 126 lk. Bibliogr. lk. 124-125. Kk. Dk 113.

Käsitluse aluseks on E.Nirgi poolt antud periodiseering: 1. Esimestest proosakatsetustest auhinnatud romaanideni 20. aastail. 2. 30.aastate proosalooming. 3. M.Raud nõukogude prosaistina. "Kirves ja kuu" ning "Turg" on analüüsitud piisava sügavusega. On viidatud novellide esitrukkide ilmumise kohtadele ja võrreldud teoste eri redaktsioone.

Pihlamägi, Jutta - Maaküsimuse lahendamise probleemid eesti nõukogude kirjanduses. - Vt. 98.

Rand, Lydia - Eesti nõukogude lüro-eepika. - Vt. 125.

204. Soolo, Ivi - Mart Raua luule. Juh. H.Peep. Trt., 1962. 158 lk. Bibliogr. lk. 146-157. Kk. Dk 167.

Laiaulatuslik on kirjaniku elukäigu ja loomingu ülevaade. Arvesse on võetud ka M.Raua enda suulisi andmeid ja omaaegset kriitikat. Eraldi peatükkides vaadeldakse poeedi kodanliku ja nõukogude perioodi luulet, tuuakse välja tema arengu põhilised iseärasused.

Tammik, Dagmar - Kollektiviseerimisprobleem ja kolhoosielu eesti nõukogude kirjanduses. - Vt. 100.

Tarkpea, Elsa - Eesti nõukogude luule temaatika sõjaajärgsel perioodil. - Vt. 127.

Trikkel, Inge - Nõukogude inimese kujunemise probleem eesti kirjanduses. - Vt. 101.

H.Raudsepp.
=====

205. Kesamaa, Liivi - Hugo Raudsepa maa-ainelised näidendid. Juh. H.Peep. Trt., 1962. 121 lk. Bibliogr. lk.114-120. Kk. Dk 153.

Töö sisaldab H.Raudsepa maa-aineliste näidendite võrdlemisi pealiskaudse käsitlemise. Töös on arvestatud lisaks vähemtuntud käsikirjalisi materjale ning kriitikat. Üldiselt on püütud H.Raudsepa loomingulist praktikat vaadelda ajastu konkreetsete sündmuste ja arusaamade taustal.

Lubi, Salme - Rahvapärane fraseoloogia Hugo Raudsepa "Mikumärdis" ja "Vedelvorstis". - Vt. 13.

206. Peegel, Hille - H.Raudsepp kriitikuna. Juh.H.Peep. Trt., 1962. 102 lk. Bibliogr. lk.92-101. Kk. Dk 157.

Tööst selguvad autorid ja kirjanduslikud nähtused, mille kohta kirjanik on sõna võtnud, H.Raudsepa vaated ja nõuded kirjandusele. Kõige huvitavamad andmestikku pakuvad näitekirjanduse arvustused H.Raudsepa sulest. Materjali suure ulatuse ja töö ebapiisava liigenduse tõttu ei tule aga järeldused kuigi selgeks esile. Jääb kõlama refereeriv toon.

207. Virunurm, Ain - Kaks Hugo Raudsepa käsikirjalist näidendit. Juh. H.Peep. Trt., 1965. 104 lk. Bibliogr. lk. 100-103. Kk. Dk 204.

"Vaheliku vapustused", "Pööripäevad Kikerpillis". Põgusa vaatluse all temaatika, probleemistik ja ideed, tegelaskond, kunstiline teostus ja kirjutamisjärgne saatatus.

V.Reiman.
=====

208. Peegel, Elvi - Villem Reiman kirjandusloolasena. Juh. K.Taev. Trt., 1960. 121 lk. Bibliogr. lk.115-120. Kk. Dk 125.

Sissejuhatavas peatükis V.Reimani elukäik ja rahvuspoliitiliste vaadete analüüs konkreetsete materjalide põhjal.

Kirjanduslooliste uurimuste käsitus on liialt refereeriv.
Kokkuvõtte ülevaatlik.

K.Ristikivi.

=====

209. Aaremäe, Helle-Mai - Karl Ristikivi looming. Juh.
J.Käosaar. Trt., 1957. 183 lk. Bibliogr. lk. 179-182. Kk.
Dk 74.

Ülevaade kirjaniku elust ja loomingust pakub uut mater-
jali (pearõhk lastejuttudel). Sisulises osas analüüsitakse
põhjalikult kolme romaani: "Tuli ja raud", "Võõras majas",
"Rohtaed". Töö lõpul esitatakse mõningaid jooni K.Ristikivi
emigratsiooniga seotud loomingust. Arvestatud on kaasaegse
kriitika seisukohti.

R.Roht.

=====

210. Reinop, Harald - R.Rohu loomingulise tee. Juh.
J.Käosaar. Haapsalu, 1956. 130 lk., portr. Bibliogr. lk. 126-
129. Mk. Dk 71.

Töö pakub ülevaate kirjaniku varasemast loominguetapist
ning eraldi kodanliku ja nõukogude aja loomingust. Eri pea-
tükk on pühendatud R.Rohule kui märkimisväärsele lastekirja-
nikule. Rohkesti näitlikku materjali. Seisukohad arvestata-
vad.

J.H.Rosenplänter.

=====

211. Kalda, Maie - Kirjanduslikud küsimused Rosenplän-
teri ajakirjas "Beiträge zur genauern Kenntniss der Ehst-
nischen Sprache". Juh. K.Taev. Trt., 1956. 145 lk. Bibliogr.
lk. 141-144. Kk. Dk 65.

J.H.Rosenplänteri elu ja tegevust ning "Beiträgede"
toimetamist on käsitletud põhjalikult, uudselt ja heas esi-
tuses. Märkimist väärivad peatükid kirjanduse, bibliograa-

fia ja poetika küsimustest "Beiträgede" veergudel. Tutvustatakse ka "Beiträgedes" avaldatud materjale rahvaluulest. Autor on läbi töötanud ka käsikirjalist materjali ja kirjavahetust Masingi ja Sonntagiga.

P.Rummo.

=====

Tarkpea, Elsa - Eesti nõukogude luule temaatika sõja-järgsel perioodil. - Vt. 127.

J.Semper.

=====

212. Lääts, Eve - Sotsiaalsete motiivide arengujooni J.Semperi luules. Juh. K.Muru. Trt., 1963. 156 lk. Bibliogr. lk. 146-154. Kk. Dk 174.

Antakse ülevaade Johannes Semperi kodanikuluulest. On kasutatud ka käsikirjalist materjali. Vaadeldakse peamiselt luuletuste sisulist külge, kohati on viidatud ka vormiküsimustele. Allikmaterjaliks on J.Semperi luuletuskogude esitrukid.

213. Ong, Sirje - J.Semperi kirjandusteoreetilised vaated. Juh. H.Peep. Trt., 1962. 194 lk. Bibliogr. lk.173-190. Kk. Dk 155.

Arvestatud on eriti nn. programmartikleid. Esimeses peatükis kõneldakse J.Semperi elust ja loominguteest, kirjanduslikust kujunemisest, suhetest kirjanduslike rühmitustega, kontaktist Lääne-Euroopa kirjanduse ja kultuuriga jne. Järgneb ülevaade kirjaniku sõnavõttudest väliskirjanduse ja eesti kirjanduse kohta. Kirjandusteoreetiliste vaadete käsitletlus on põhiliselt tutvustav-refereeriv, süvenevat analüüsi ja oma-poolseid hinnanguid on mõnevõrra vähem.

I.Sikemäe.

=====

Tammik, Dagmar - Kollektiviseerimisprobleem ja kolhoosielu eesti nõukogude kirjanduses. - Vt. 100.

Tarkpea, Elsa - Eesti nõukogude luule temaatika sõjaajärgsel perioodil. - Vt. 127.

A.Sinkel.

=====

Viiding, Bernhard - Jüriöö ülestõusu kajastusi eesti kirjanduses. - Vt. 102.

R.Sirge.

=====

214. Kiintok, Õie - Rudolf Sirge romaanikirjanikuna. Juh. L.Raud. Trt., 1957. 99 lk. Bibliogr. lk.98. Kk.Dk 75.

I peatükis eluloolisi andmeid ja lühike ülevaade teostest. II peatükk refereerib kodanliku aja romaanide sisu. Töö põhiline osa on pühendatud romaani "Maa ja rahvas" analüüsile (olustikulisest taustast, ajaloolisest olukorrast 1940/41, probleemistikust, tegelastest).

215. Moora, Mailis - Rudolf Sirge novellistina. Juh. H.Peep. Trt., 1963. 170 lk. Bibliogr. lk. 155-168. Kk. Dk 175.

Ülevaatesse on põimitud andmed kirjaniku eluloost, kirjanduslikust tegevusest, vaadete arengust, ajajärgu poliitilisest ja kirjanduslikust taustast. Tähelepanu juhitakse R.Sirge novellide seosele kaasajaga, naturalismi ja deklaratiivsusse kaldumisele jne. Analüüsitud on tööde temaatikat, probleemistikku ja tähtsamaid tegelasi. Kirjaniku esteetiliste vaadete arengut illustreeritakse erinevate redaktsioonide kõrvtutamisega. Hinnangute andmisel on toetutud kaasaegsete ja tänapäeva kriitikute töödele.

216. Muttik, Malle - R.Sirge publitsistina ja arvustajana. Juh. K.Taev. Trt., 1963. 142 lk. Bibliogr. lk.126-140. Kk. Dk 183.

Sissejuhatuses antakse põgus ülevaade publitsistika teooriast. Tagaplaanile jääb R.Sirge vaadete kujunemine. Käsitlust on püütud seostada ühiskondlik-poliitilise taustaga. Hõredamalt on antud kirjanduspoliitiline ja -kultuuriline taust.

Tammik, Dagmar - Kollektiviseerimisprobleem ja kolhoosielu eesti nõukogude kirjanduses. - Vt. 100.

217. Terask, Adolf - Rudolf Sirge romaanide probleemistik ja tegelaskujud. Juh. H.Peep. Trt., 1962. 103 lk. Bibliogr. lk. 101-102. Mk. Dk 159.

Töö algul on antud põgus ülevaade kirjaniku elust ja tegevusest. Järgneb romaanide "Rahu! Leiba! Maad!", "Must suvi", "Häbi südames", "Maa ja rahvas" analüüs. Peatähelepanu on pööratud romaanide sotsiaalsetele lähtekohtadele. Tegelaste puhul jälgitakse tüüpilist oma ajale ja neid iseloomustavaid individuaalseid jooni. Paralleele tõmmatakse R.Sirge enese jutustustega ja ka teiste kirjanike loominguga (A.Jakobson, H.Leberecht). Hinnang on antud kaasaja ja tänapäeva seisukohalt. Juhitakse tähelepanu mõningaile iseloomulikele puudujääkidele. Leidub ka üksikuid kunstilise külje vaatlusi (looduskirjelduste osa, võtteid tegelaste kujutamisel jms.).

Trikkel, Inge - Nõukogude inimese kujunemise probleem eesti kirjanduses. - Vt. 101.

J.Smuul.

=====

Evardi, Maimu - Kolhoositeema eesti nõukogude lüroeerikas ja lüürikas. - Vt. 121.

218. Martoja, Virve - Koomiline Juhan Smuuli teostes "Kirjad Sõgedate külast" ja "Muhulaste imelikud juhtumused Tallinna juubelilaulupeol". Juh. K.Taev. Kilingi-Nõmme, 1959. 78 lk. Bibliogr. lk.77. Mk. Dk 115.

Sissejuhatuses käsitletakse koomilise olemust, J.Smuuli arengut kuni analüüsitavate teoste kirjutamiseni. Diplomand esitab oma tähelepanekud peatükkides "Koomiline tegelaskujude iseloomustamisel" ja "Meie ühiskondlikus elus esinevate nähtuste satiiriline paljastamine". Mõningat lisa (loetelu korras) pakub pisipeatükk "Humoristlikud kõrvalepõiked ja rahvanaljandid". Analüüs jääb siiski mõnevõrra pinnaliseks.

Pöder, Linda - J.Smuuli elu ja loomingu käsitlemine keskkoolis. - Vt. 138.

Rand, Lydia - Eesti nõukogude lüro-eepika. - Vt.125.

219. Reinold, Mall - Huumor ja satiir J.Smuuli proosaloomingus. Juh. H.Peep. Trt., 1963. 162 lk. Bibliogr. lk. 159-161. Kk. Dk 177.

Sissejuhatavas peatükis kõneldakse huumori ja satiiri olemusest, arvestatud on tänapäeva nõukogude teoreetikuid (Elsberg, Borev, Dževerin) ja esteetika klassikuid (Tšernõševski). Analüüsitakse teoste temaatikat, probleemistikku, ideed, koomilist karakterite kujunduses, koomilise elemente autori tekstis. Eri peatükkides on käsitletud "Muhulaste imelikke juhtumusi", reisiraamatuid "Jäine raamat" ja "Jaapani meri, detsember".

Tammik, Dagmar - Kollektiviseerimisprobleem ja kolhoosielu eesti nõukogude kirjanduses. - Vt. 100.

Tarkpea, Elsa - Eesti nõukogude luule temaatika sõja-järgsel perioodil. - Vt. 127.

220. Tiiras, Maire - Traditsioon ja novaatorlus J.Smuuli proosas. Juh. H.Peep. Trt., 1962. 132 lk. Bibliogr. lk. 127-131. Kk. Dk 160.

Aluseks on võetud "Muhulaste imelikud juhtumused", "Kirjad Sõgedate külast" ja "Jäine raamat". Rikkalikult on kasutatud teoreetilist kirjandust. Pearõhk asetatakse J.Smuu-

li teoste novaatorliku olemuse esiletõstmisele. Võrdluseks tuuakse näiteid varasemast sõnakunstist (E.Vilde jt.).

Trikkel, Inge - Nõukogude inimese kujunemise probleem eesti kirjanduses. - Vt. 101.

G.Suits.

=====

221. Iher, Leili - Gustav Suits oma luule redigeerijana. Juh. K.Muru. Trt., 1965. 188 lk., 4 tabelit. Bibliogr. lk. 171-179. Mk. Dk 205.

Ülevaade G.Suitsu luuletuste ilmumisest, sisulisest arengukäigust, ilmunud kriitikast G.Suitsu redigeerimistööle ja luuletaja reageerimisest kriitikale. Iseloomustatud on kõiki ideemuutusi redigeerimisel. Lisa: kogutud ilmumisandmed luuletuste kohta.

222. Kivisalu, Luule - Gustav Suits ajalaulikuna. Juh. K.Taev. Trt., 1958. 106 lk. Bibliogr. lk.103-105. Kk. Dk 108.

Luuletuskogude "Elu tuli", "Tuulemaa", "Kõik on kokku unenägu" analüüs mitmest aspektist. Jälgitud on luule seost kaasaja aktuaalsete probleemidega. Käsitletakse G.Suitsu luule ideestikku, temaatikat, kujunduslikku külge, värsiehitust. Paralleeljooni G.Suitsu ja ärkamisaja luule (eriti L.Koidula) vahel. Leidub viiteid soome jm. mõjudele G.Suitsu loomingus. Kirjaniku maailmavaate kujunemise puhul on rõhutatud "Noor-Eesti" ja G.Suits vastuolu "Postimehe" ringkondadega. Lõpuosas peatutakse lühidalt G.Suitsu luuletuste redigeerimisküsimustel. Mõnevõrra jälgitud kaasaegset kriitikat.

Luksep, Silvia - "Noor-Eesti" lüürika erijooned. - Vt. 87.

E.Särgava.

=====

223. Härm, Lehte - Karakteritest ja karakteriseerimistestetest E.Särgava teostes "Paised" ja "Rahvalgustaja".

Juh. K.Taev. Trt., 1961. 155 lk. Bibliogr.lk.151-152. Kk. Dk 142.

Algul antakse teoreetilised lähtekohad t88 disponeerimise kohta. Järgneb ülevaade E.Särgavast kriitilise realistina "Eesti kirjanduse ajaloo" II osa põhjal, tegelaste vaatlus sotsiaalsete gruppide kaupa (pastorid, mõisnikud, kulaad, talupojad, alevi ülemkiht, Mudila rahvavalgustajad). Esitatakse selgitavaid näiteid tegelaste tüüpilistest ja individuaalsetest joontest. Eri peatükis käsitletakse karakteriseerimisvõtteid. Kokkuvõtte üldsõnaline.

224. Kraav, Virve - E.Särgava klassivastuolude paljastajana. Juh.J.Käosaar. Trt., 1952. 67 lk.Bibliogr.lk.66. Kk.Dk 22.

Sissejuhatuses elu ja loomingu ülevaade. Sisupeatükid: 1. Vastuolud mõisniku ja talupoja vahel. 2. Vastuolud külaühiskonnas. 3. Vastuolud kapitalistide ja tööliste vahel. Esimeste peatükkide sissejuhatavad osad kattuvad. Esitatakse argumenteerimata väiteid.

Kuusik, Eha - Eesti kriitilised realistid Fr.Tuglase käsitluses. - Vt. 250.

225. Mättik, Evi - Ernst Peterson-Särgava kaasaegses kirjanduskriitikas. Juh. K.Taev. Trt., 1954. 77 lk. Bibliogr.lk. 74-76. Kk. Dk 41.

Sissejuhatuses iseloomustatakse 1905.a. eelnevat perioodi. Sisulises osas põgus ülevaade kogu E.Peterson-Särgava loomingust ja kaasaegse kriitika analüüs. Peatähelepanu on pühendatud "Paisete" seeria ja "Rahvavalgustaja" kriitika-le.

K.E.Sõõt.

=====

226. Anderson, Maimu - Karl Eduard Sõõdi looming. Juh. J.Käosaar. Trt., 1956. 104 lk. Bibliogr. lk. 100-103. Kk. Dk 61.

Antakse ülevaade luuleloomingust, mis luule üldilmet arvesse võttes on jaotatud kolme perioodi: 1882-1891, 1891-1910, 1910-1950. Tähelepanuväärne on kunstiliste võtete ja sisuline analüüs. Sõõdi kunstimeisterlikkusele pühendatud peatükk jääb paiguti formaalseks. Diplomand on vaatluse aluseks võtnud Sõõdi loomingu esimesed trükid ja variandid, arvestamata hiljem tehtud sisulisi ja vormilisi muudatusi. Kirjaniku elu ja tegevuse kohta on esitatud mõningaid uusi täpsustavaid andmeid.

J.Sütiste.

=====

227. Kimmel, Valli - Juhan Sütiste realistina. Juh. K.Taev. Trt., 1952. 122 lk. Bibliogr. lk.121. Kk. Dk 21.

Luuleülevaade on seotud vastava perioodi ajalooliste ja ühiskondlike sündmustega. Pinnaliseks jääb paari publitsistliku artikli ja autori tegevuse vaatlus kirjanduslikes rühmitustes "Kirjanduslik Orbiit", "Põhjakaar" jt. Puudub ülevaatlikkus, esineb rohkesti üksikute luuletuste eraldatud analüüsi.

228. Muru, Karl - Juhan Sütiste nõukogude luuletajana. Juh. L.Raud. Rapla, 1958. 173 lk. Bibliogr. lk.171-172. Mk. Dk 102.

Töö hõlmab aastaid 1940-1945. I peatükis käsitletakse Juhan Sütiste nõukogude luuletajaks kujunemise eeldusi. Loomingu käsitlemisel on asetatud II peatükis pearõhk poemile "Maakera pöörduv itta" ja luuletusele "Gruusiale", III peatükk sisaldab luuletuskogu "Umbesd päevad" üksikasjaliku analüüsi nii sisu kui ka vormi seisukohalt. Viimases peatükis on analüüsitud J.Sütiste sõjajärgset loomingu. Tööle annab lisaväärtuse käsikirjalise materjali jälgimine ja kõrvutamine trükiredaktsiooniga luuletuskogu "Umbesd päevad" puhul.

229. Verev, Velli - Juhan Sütiste poeemid. Juh.L.Raud. Trt., 1957. 118 lk. Bibliogr. lk.116-117. Kk. Dk 86.

Töö algul antakse kokkuvõtlik ülevaade kirjaniku kujunemisest. Töös analüüsitakse kodanlikku klassisõda käsitlevat jt. J.Sütiste poeeme ("Haamer", "Maakera pöördub itta" jt.). Teistega võrreldes on pinnapealsem poemi "Tartu ja Tallinn" analüüs. Puudub esitrükkide ja hilisemate trükkide võrdlus. Kaasaegsesse kriitikasse on diplomand suhtunud omapoolse ja teadliku kriitikaga.

J. Tamm.
=====

Kubjas, Eduard - Rahvaluule osa Jakob Tamme loomingus.-
Vt. 12.

E. Tammlaan.
=====

230. Hameri, Asta - Evald Tammlaan võitleva kirjanikuna.
Juh. J.Käosaar. Trt., 1951. 103 lk. Bibliogr. lk.102-103.
Mk. Dk 13.

Eluloolised faktid on esitatud suure täpsusega. Antakse ülevaade E.Tammlaane publitsistikast kodanlikul ja nõukogude perioodil, draamadest "Valge lagendik", "Raudne kodu". Jälgitakse ka omaaegset kriitikat. Peatükk "Ilukirjanduslik looming" algab kodanliku kirjanduse 1934.-40.a. analüüsiga, milles esitatakse olulised iseärasused.

A.H. Tammsaare.
=====

231. Eletrok, Helmut - Pearu kuhu A.H.Tammsaare romaanis "Tõde ja õigus". Juh.K.Taev. Trt., 1960. 67 lk. Bibliogr. lk. 67. Mk. Dk 132.

Töös vaadeldakse suhtumist maasse, töösse ja omandisse, oma talu rahvasse ja naabritesse. Esitatakse märkmeid Pearu prototüübi kohta, järgneb analüüs Pearu keeletarvitusest, karakteri koomilistest külgedest, tüüpiliselt-pearulikest arusaamadest. Pearu vaatlus piirdub "Tõde ja õigus" I ja V köitega.

232. Ermel, Aino - Karakteriseerimisvõtteid ja karakterportree A.H.Tammsaare romaanis "Tõde ja õigus" IV. Juh. L.Raud. Trt., 1962. 122 lk. Bibliogr. lk. 120-121. Kk.Dk.149.

Sissejuhatuseks teoreetiline käsitus karakteritest ja nende loomise võtetest kirjanduses. Edasi karakteriseerimisvõtteist IV köites ja karakterportree seosest autori suhtumisega tegelasse. Karakterite analüüsimisel on lähtekohaks V.I.Sorokini "Teorija literaturo" (1960), töös on kasutatud vene keeles ilmunud kirjandusteooria-alast kirjandust ja varasemaid sõnavõtte romaani kohta. Tuuakse küllaltki iseloomustavaid näiteid.

Haasmaa, Helvi - A.H.Tammsaare käsitlemine keskkoolis. - Vt. 129.

233. Haling, Elli - Andrese ja Pearu karakterite kujundus A.H.Tammsaare romaanis "Tõde ja õigus". Juh.K.Taev. Trt., 1956. 96 lk. Bibliogr. lk. 93-95. Kk. Dk 69.

Sissejuhatavalt antakse hinnang romaanile tervikuna. Analüüsimisel on kasutatud võrdlevat meetodit: Andrese ja Pearu omavahelisi suhteid, nende suhtumist maasse, religiooni, perekonda. Analüüsis on silmas peetud V.I.Lenini artiklilis esinevaid kontseptsioone Lev Tolstoi loominguga kohta, mida on kasulikult rakendatud.

Haljaste, Helgi - Rahvapärase fraseoloogia osa A.H.Tammsaare stiilis. - Vt. 9.

Humal, Helga - A.H.Tammsaare romaani "Tõde ja õigus" käsitlemine keskkoolis. - Vt. 130.

234. Johannes, Helga - Mauruse kool A.H.Tammsaare romaanis "Tõde ja õigus". Juh. L.Raud. Trt., 1961. 96 lk. Bibliogr. lk.93-95. Kk. Dk 143.

Töö sissejuhatuses iseloomustatakse ajakirjanduse jm. allikate põhjal Treffneri kooli ja Hugo Treffnerit kui Mauruse prototüüpi. Peamiseks lähtekohaks on võetud romaani karakterite analüüs, kusjuures jälgitakse ka seost prototüüpidega. Käsitluses mõnevõrra pealiskaudsust.

235. Koolmeister, Karin - Anton Hansen-Tammsaare külaühiskonna kujutajana. Juh. J.Käosaar. Trt., 1951. 88 lk. Bibliogr. lk.87. Kk. Dk 14.

Sissejuhatuses laialivalguv käsitlus kahest kultuurist, E.Vildest, E.Petersonist, sotsiaal-poliitilistest ja muudest küsimustest. Põhiprobleemiks on maaküsimus A.H.Tammsaare realistlikes jutustustes, romaanides "Kõrboja peremees", "Põrgupõhja uus Vanapagan", "Tõde ja õigus" I, V. Peatähelepanu on suunatud romaani "Tõde ja õigus" analüüsile. Esineb sotsioloogiseerivaid seisukohti.

236. Krusten, Reet - A.H.Tammsaare "Tõde ja õigus" kaaseses ja nõukogude kriitikas". Juh. J.Käosaar. Trt., 1957. 129 lk. Bibliogr. lk. 123-128. Kk. Dk 76.

Diplomand esitab kriitikute seisukohti ja omapoolseid hinnanguid. Seoses sellega on lahti mõtestatud mitmesuguseid momente A.H.Tammsaare romaanis. Töö sisaldab huvitavaid võrdlusjooni üksikute kriitikute ning kodanliku ja nõukogude kriitika lähtekohtade vahel.

237. Kuresoo, Uno - A.H.Tammsaare romaan "Põrgupõhja uus Vanapagan". Juh. L.Raud. Tils, 1958. 69 lk. Bibliogr. lk.67-68. Kk. Dk 100.

Töö algul antakse läbilõike A.H.Tammsaare maailmavaatelisest ja loomingulisest arenguteest. Teose sisulise analüüsi osas on pikemalt peatunud probleemistiku ja allegooria kasutamise juures. Hästi on analüüsitud kontrasti, poeetilist leksikoni, kompositsiooni.

238. Kurs, Ülle - Kirjandusküsimusi A.H.Tammsaare publitsistikas. Juh. L.Raud. Trt., 1962. 160 lk. Kk. Dk 154.

Kompositsioonikindel, süstemaatiline ja põhjalik uurimus. Kirjanduspoliitikast on lähema vaatluse all kirjaniku arusaamad kultuurkapitalist, autoriõigusest, auhindamisest, loominguvabadusest, kirjanduse riiklikust suunamisest. Vaadeldud on A.H.Tammsaaret arvustuses ja arvustajana, tema arvustuslikke printsiipe ja arvustuslikku praktikat.

239. Leiar, Vaike - A.H.Tammsaare näidendi "Kuningal on külm" ideestiku kujunemine varasema publitsistika valgusel. Juh. K.Muru. Trt., 1965. 129 lk. Bibliogr. lk. 121-125. Kk. Dk 201.

Iseseisev analüüs. Vaatluse all: 1) riigisse, demokraatiasse ja poliitilistesse päevaküsimustesse suhtumine, 2) kultuur ja haridus, 3) religioon ja kirik. Kokkuvõtte väga ülevaatlik.

240. Lias, Pärt - A.H.Tammsaare "Kõrboja peremehe" kompositsioonist. Juh. K.Taev. Trt., 1964. 93 lk., 1 leht tabel. Bibliogr. lk. 90-92. Kk. Dk 186.

Sissejuhatus püüab avada kompositsiooni mõiste (lähtudes sisu ja vormi dialektikast). Sisupeatükid: I. "Kõrboja peremehe" põhiplaan. II. Jutustamise tehnikast. III. Peatükkide kompositsioonist. Lõppsõna toob punktide kaupa üldistusi analüüsi tulemustest. Töös esineb autori uudseid võtteid teose kompositsiooni uurimisel.

Lillepuu, Kalju - Kirjandusteose karakterite analüüs keskkooli vanemal astmel. - Vt. 136.

241. Luts, Siiri - Naiskujud A.H.Tammsaare romaanis "Tõde ja õigus". Juh. L.Raud. Trt., 1957. 101 lk. Bibliogr. lk. 99-100. Kk. Dk 81.

Tammsaare elu ja loomingu ülevaade kuni romaani "Tõde ja õigus" kirjutamiseni, refereerib ühekülgsest ja laiavalguvalt K.Mihkla kirjutist A.H.Tammsaare elutee ja looming". Pikemalt analüüsitakse talunaisi ja linna päritoluga naistegelasi romaanis. Töös esineb pinnapealsust.

242. Pillesaar, Elvi - A.H.Tammsaare teoste dramatiseeringud. Juh. J.Käosaar. Trt., 1956. 93 lk. Bibliogr. lk. 89-92. Kk. Dk 67.

Teoreetiline sissejuhatus dramatiseeringu kui žanrilise vormi iseärasuste kohta. Põhiosas jälgitakse dramatiseeringute vormilist ja sisulist õnnestumist. Väärtuslik on peatükk "A.H.Tammsaare dramatiseeringud teatrite repertuaaris". Finnapealselt käsitletakse K.Aluoja poolt tehtud "Tõde ja

õigus" III osa dramatiseeringut. "1905.a." ja "Põrgupõhja uus Vanapagan" dramatiseeringuid.

243. Pulst, Milvi - A.H.Tammsaare looming kuni 1917.aastani. Juh. K.Taev. Trt., 1959. 206 lk. Bibliogr. lk.200-205. Kk. Dk 116.

Kasutatud on ulatuslikku ja eripalgelist materjali. Vaadeldakse kõiki antud perioodi kuuluvaid jutustusi. Probleemide jälgimisel pole diplomand järjekindel.

244. Rebane, Hilve - Loodus A.H.Tammsaare romaanis "Tõde ja õigus". Juh. L.Raud. Trt. 1963. 159 lk. Bibliogr. lk. 156-158. Kk. Dk 176.

Sissejuhatavas peatükis refereeritakse arvukalt teoreetilisi seisukohti. Töös käsitletakse loodust ühenduses "Tõe ja õiguse" põhiprobleemide, karakterite ja kirjaniku kunstilise omapäraga küllaltki õnnestunult. Peatükis "Looduse kujutamise võtetest romaanis" on huvitavaid tähelepanekuid tammsaareliku looduskirjelduse kohta. Paralleele on tõmmatud ka kirjaniku teiste teostega.

245. Teder, Eerik - Kirjanduse ja kultuuriküsimusi A.H.Tammsaare publitsistikas. Juh. K.Taev. Trt., 1955. 116 lk. Bibliogr. lk. 112-114. Kk. Dk 51.

Töös tuuakse hulgaliselt tsitaate, kuid süntees jääb mõnevõrra puudulikuks. Eriti katkendlik ja väheütlevaist tsitaatidest koosnev on peatükk "A.H.Tammsaare hinnanguid eesti kirjandusele".Tehakse kirjaniku omaaegsetest mõtteavaldustest põhjendamatuid järeldusi. Terviklikud ja ülevaatlilikud on peatükid "A.H. Tammsaare kirjanduslike ja ühiskondlike vaadete kujunemisest", "Kodanlikust kultuuripoliitikast".

O.Tooming.

=====

246. Sersant, Juta - O.Toominga teoste kangelane. Juh. H.Peep. Trt., 1963. 117 lk. Bibliogr. lk.114-116. Kk.Dk 181.

Töö algul antakse põgus tagasiivaade O.Toominga looming-

gulisele kujunemisteele. Eraldi on uuritud negatiivseid ja positiivseid kangelasi 40. ja 50.-60.aastail. Diplomand suhtub kasutatud arvustuslikku materjalisse kriitikaga. Kangelasi vaadeldakse omavahelises seoses. Väärtuslikke tähelepanekuid on tehtud kangelaste kunstilise omapära kohta. Kokkuvõtte on ilmikas, järeldused igati paikapidavad.

247. Uibo, Helgi - Osvald Tooming nõukogude kirjanikuna. Juh. L.Raud. Trt., 1957. 102 lk. Bibliogr. lk. 100-101. Kk. Dk 83.

Sissejuhatavalt antakse põgus ülevaade O.Toominga kodanlikuuaegsest loomingust. Varasemate jutustuste puhul kõneldakse nende sisust ja positiivsetest joontest. Põhjalikum on romaanide ("Pruuni katku aastail", "Roheline kuld") ning jutustustekogu "Luigeland" ideelis-sisuline ja karakterite analüüs.

F.Tuglas.

=====

248. Ird, Esta - Looduse kujutamise vahendid F.Tuglase romaanides. Juh. L.Raud. Trt., 1961. 152 lk. Bibliogr. lk. 148-150. Kk. Dk 140.

Tõus antakse piisav ülevaade Friedebert Tuglase elust ja loomingulisest arengust küllalt tabavate hinnangutega. Huvitavalt esitatakse romaanide üldiseloostus ja looduskirjeldused "Felix Ormussonis" ja "Väikeses Illimaris". Õnnestunud on III peatükki "Looduse kujutamise vahendid", milles esitatakse arvukalt näiteid F.Tuglase poeetilistest leksikonist.

249. Juhansoo, Maie - Fr.Tuglase varasem looming. Juh. J.Kösaar. Trt., 1958. 127 lk. Bibliogr. lk.123-126. Kk. Dk 97.

Põhjalik ülevaade kirjaniku elust, ühiskondlik-poliitiliste vaadete kujunemisest, kirjanduslikest mõjudest kuni 1914.aastani. Järgneb varasema loomingu sisuline analüüs ja kunstimeisterlikkuse käsitus. Kokkuvõtte jääb pinnaliseks.

250. Kuusik, Eha - Eesti kriitilised realistid Fr.Tuglase käsitles. Juh. J.Käosaar. Valga, 1957. 82 lk. Bibliogr. lk. 80-81. Mk. Dk 79.

Vaadeldud on kirjutisi Ed.Vilde, E.Peterson-Särgava ja J.Liivi kohta. Sissejuhatuses iseloomustatakse kriitika olukorda minevikus ja kirjanduslikke nähtusi. Sisuline osa pakub rikkalikku faktilist materjali. Antakse ülevaade Fr.Tuglase kirjandusteoreetiliste vaadete arengust. Lõppsõnas osalt uut materjali mineviku ja tänapäeva kriitika kohta.

251. Maask, Urve - Friedebert Tuglase kirjanduslikest vaadetest aastatel 1917-1925. Juh. L.Raud. Trt., 1964. 101 lk. Bibliogr. lk. 96-100. Kk. Dk 187.

Fr.Tuglase tegevusest seoses "Siuru" ja "Tarapita" rühmituste väljaannete ning Eesti Kirjanikkude Liidu ajakirja "Looming" toimetamisega. Kasutatud on Tuglase kirju teistele kirjanikele (A.Adson, M.Under, M.Metsanurk), publitsistikat ja mitmeid sekundaarmaterjale. Tööle on lisatud nimeregister ja kronoloogiline ülevaade Fr.Tuglase elust ja loomingust aastail 1917-1925. Käsitus pinnaline.

252. Siitan, Ane - Fr. Tuglase jutu "Hunt" eri redaktsioonide võrdlemine. Juh.L.Raud. Trt., 1965. 138 lk., skeemid. Bibliogr. lk.134-137. Kk. Dk 203.

Hinnangud kirjaniku üldisest kujunemiskäigust jutu eri redaktsioonide põhjal. Sissejuhatuses Fr.Tuglase esteetiliste tööekspidamiste tutvustamine.

253. Tiro, Maimu - Friedebert Tuglas novellikirjanikuna. Juh. K.Taev. Valga, 1957. 82 lk. Bibliogr. lk.80-81. Mk. Dk 93.

Fr. Tuglase elukäiku ja maailmavaadet, varasemat novelliloomingut (1901-1907), pagulasaastate ja kodanliku perioodi novelle on käsitletud pinnapealselt. Eraldi peatükis vaadeldakse novellide stiili ja kunstilisi iseärasusi. Sargeli piirdutakse vaid teoste sisu ümberjutustamisega.

M.Under.

254. Anupõld, Elle-Mall - Marie Underi ballaadid. Juh. L.Raud. Trt., 1960. 115 lk. Bibliogr. lk.113-114. Kk. Dk 121.

Tõõs selgitatakse kõigepealt ballaadi mõistet teooria eetilisest aspektist, millele järgneb lühivõlevaade eesti ballaadi ajaloost ning M.Underi loomingust kuni ballaadikogu "Õnnevarjutus" ilmumiseni. Tõõ põhiosa - M.Underi ballaadide analüüs - on teostatud vajaliku süvenemisega ja küllaltki kompaktselt.

255. Kask, Hille-Viivi - Marie Underi loodustüürika. Juh. L.Raud. Trt., 1958. 99 lk. Bibliogr. lk.95-97. Kk. Dk 98.

M.Underi loodustüürikat analüüsitakse perioodide kaupa: 1917-1927, 1927-1943, 1943-1958. Pearõhk on pandud luuletuste sõnavara ja kõnekujundite vaatlusele. Kõrvale on jäetud meetrika probleemid. Arvestatud on kaasaegset kriitikat M.Underi luuletuskogude ilmumise puhul, hangitud teateid Fr.Tuglaselt ja M.Underi enda käest välismaalt.

Luksep, Silvia - "Noor-Eesti" tüürika erijooned. - Vt. 87.

256. Rummo, Karin-Katja - Marie Underi käsikirjad Fr.R.Kreutzwaldi nimelises Kirjandusmuuseumis. Juh.H.Peep. Trt., 1964. 182 lk. 6 lehte fot. Bibliogr. lk. 172-180. Mk. Dk 184.

Diplomitõõ väärrib tähelepanu kui esimene vajalik samm M.Underi käsikirjalise pärandi järgnevatele uurimustele. I peatükis esitatakse M.Underi käsikirjade kirjeldavat laadi üldiseloomustus, II - analüüsitakse kogudes avaldamata luuletusi, III - jälgitakse M.Underi tõõd käsikirjade redigeerimisel. Diplomandil oli kirjavahetus Marie Underiga.

D.Vaarandi.
=====

Eevardi, Maimu - Kolhoositeema eesti nõukogude lüro-epikas ja lüürikas. - Vt. 121.

Rand, Lydia - Eesti nõukogude lüro-epika. - Vt. 125.

Tammik, Dagmar - Kollektiviseerimisprobleem ja kolhoosielu eesti nõukogude kirjanduses. - Vt. 100.

Tarkpea, Elsa - Eesti nõukogude luule temaatika sõjajärgsel perioodil. - Vt. 127.

257. Vevers, Aino - Debora Vaarandi lüürika. Juh. K.Taev. Trt., 1962. 149 lk. Bibliogr. lk. 145-148. Kk. Dk 161.

Aluseks on võetud luulekogude "Põleva laotuse all", "Kohav rand", "Selgel hommikul", "Luuletused" 1953.a. ja 1956.a. trükkis ning "Unistaja aknal" ilmunud luuletused. Antakse ülevaade D.Vaarandi luule arengust, üksikute tööde sisust ja vormist, lühidalt D.Vaarandile tehtud kriitikast. Vaadeldud pole lühipoeme. Põgus on sõjajärgse eesti kirjanduse üldiste arenguprobleemide käsitletus.

P.Vallak.
=====

258. Kadarpik, Mari-Ann - Peet Vallaku novellide omapära. Juh. K.Taev. Trt., 1963. 122 lk. Bibliogr. lk. 118 - 120. Kk. Dk 170.

Sissejuhatuses määratletakse novelli olemus, toetudes sõnavõttudele eesti nõukogude ajakirjanduses (K.Kivi, H.Peep, H.Puhvel jt.), ning H.Döringi jt. autorite käsi- raamatule "Literaturkunde". Mõningaid andmeid P.Vallaku elust, maa- ja linna-aineliste novellide ainestikust, probleemidest, rõhutatakse kirjaniku võimet mõnd lõiku argielus uudsalt kujutada. II peatükk vaatleb novellidele iseloomulikke karaktereid, nende arvulist vahetorda jne. III peatükkis vormiküsimused: kompositsioon, keel ja looduse osa novellides.

259. Oja, Endla - Peet Vallak novellikirjanikuna. Juh. L.Raud. Trt., 1957. 107 lk. Bibliogr. lk. 106. Kk. Dk 92.

Esitatakse uudseid andmeid kirjaniku eluloost. Vaadel-
dud on eri peatükkides maa- ja linna-ainelise novelle, kunsti
ja kirjanduse probleeme. Kunstivõtete analüüs jääb põgusaks.
P.Vallaku teoste kaasaegset kriitikat ei ole arvesse võetud.

M.Veetamm.
=====

Eevardi, Maimu - Kolhoositeema eesti nõukogude lüro-
eepikas ja lüürikas. - Vt. 121.

E.Vilde.
=====

260. Adrik, Riina - Eduard Vilde poliitiline satiir.
Juh. L.Raud. Trt., 1963. 89 lk., 16 lehte fot. Bibliogr.
lk. 87-88. Kk. Dk 168.

Lühike ülevaade peamiselt pilkeajakirja "Kaak" põhjal.
Käsitletumaatika: E.Vilde satiir tsaarivalitsuse, balti
parunite ja nende käsilaste ning kodanluse vastu. E.Vilde
poliitilise satiiri iseloomust. Ajajärgu ühiskondlik-polii-
tilist tausta valgustatakse pealiskaudselt. Lisana esita-
takse materjale "Kaagi" keelamise kohta tsensori poolt. Dip-
lomitöö on rikkalikult varustatud reproduktsioonidega aja-
kirjas ilmunud karikatuuridest.

261. Bergert, Lia - Ed.Vilde näidendi "Pisuhänd" la-
vastused Eesti teatrites. Juh. L.Raud. Trt., 1960. 101 lk.
Bibliogr. lk. 92-99. Mk. Dk 131.

Omaval ajal ajakirjanduses ilmunud retsensioonide tsitee-
rimine ja refereerimine. I peatükk käsitleb "Pisuhänna" saa-
miselugu. On jälgitud "Pisuhänna" etendusi ka väljaspool
Eestit. Töö pakub andmeid Leningradis, Soomes ja Tšehhoslo-
vakias toimunud lavastustest.

262. Huik, Toomas - Eduard Vilde reisikirjeldused kaas-
aegse ühiskondlik-politilise elu peegeldajaina. Juh.J.Käo-

saar. Trt., 1954. 50 lk., 2 lehte kaart. Bibliogr. lk.47-48.
Kk. Dk 37.

Eri peatükkides analüüsitakse reisikirjeldusi "Kaks kuud Euroopas", "Mööda maad ja merd", "Üle suure vee". III peatükis peaaegu ei käsitleta reisikirjeldust "Üle suure vee", antakse ülevaade E.Vilde maailmavaatest 1905.a. sündmuste taustal. Hinnata tuleb peatükki "Milliseid parandusi tegi E.Vilde oma reisikirjeldustes neid "Kogutud teostesse" paigutades", kaarte E.Vilde reisimarsruutide kohta, Linda Jürmanilt saadud suulisi andmeid.

263. Järvekülg, Mai - Eduard Vilde kaasaegses kriitikas. Juh. K.Taev.Trt., 1959. 113 lk. Bibliogr. lk.108-112.
Kk. Dk 110.

Töö põhineb enne 1918.aastat kirjutatud arvustustele. Seisukohti Vilde eri teoste kohta on refereeritud või tsiteeritud, mõnevõrra lisab diplomand ka oma hinnanguid.

Kuusik, Eha - Eesti kriitilised realistid Fr.Tuglase käsitluses. - Vt. 250.

264. Langaste, Külli - Eduard Vilde proosateoste dramatiseeringud. Juh. L.Raud. Trt., 1965. 132 lk., tabelid, 26 lehte fotod. Bibliogr. lk. 124-132. Mk. Dk 206.

Sissejuhatavalt selgitatakse eepilise teose ja dramatiseeringu vahet, siis dramatiseeringu, vabaõhuetenduse, kuuldemängu ja filmitsenaariumi olemust.

Analüüsiva osa aluseks on dramatiseeringute käsikirjad, perioodikas ilmunud kriitika, arhiivandmed ja isiklikult saadud andmed dramatiseerijailt ning lavastajailt. Vaatlusele on võetud romaanid "Külmale maale", "Raudsed käed", "Mäeküla piimamees"; jutustused "Vigased pruudid", "Kosilane Rakverest", "Kuidas unenäod täide lähevad", "Kippari unerohi", "Teine Joosep". Lavastamata dramatiseeringud: "Muhulaste imelikud juhtumused Tartu juubeli-laulupeol", "Asunik Woltershausen", "Nimekiri".

265. Möller, Maimo - 1858.a. talurahvaliidkumine Eestis ja selle käsitus Ed.Vilde romaanides "Mahtra sõda" ja "Kui

Anija mehed Tallinnas käisid". Juh. J.Käosaar. Trt., 1954. 106 lk. Bibliogr. lk.100-104.Kk. Dk 42.

Põhiline osa on ammutatud J.Kahki ja J.Käosaare käsi-
kirjalisest uurimusest "Ed.Vilde romaanide "Mahtsa sõda" ja
"Kui Anija mehed Tallinnas käisid" koostamise käigust ja
ajaloolisest tõepärasest". Pearõhk on asetatud Põhja-Eesti
talurahvaliikumisega seoses oleva faktilise ajaloolise mater-
jali analüüsile. Töö pakub vähe uutset.

266. Nagelmaa, Silvia - Eduard Vilde ja 1905.-1907.aas-
ta revolutsioon. Juh. J.Käosaar. Trt., 1953. 114 lk. Biblio-
gr. lk.111-114. Kk. Dk 34.

Kriitiline ülevaade Vilde maailmavaatelistest arengust,
ühiskondlik-poliitilisest tegevusest ja loomingust 1905.a.
revolutsiooni päevil. Autor laskub ühekülgsusse, ei anna sel-
geid hinnanguid.

267. Neithal, Martin - Eduard Vilde "Mäeküla piima-
mees". Juh. J.Käosaar. Trt., 1958. 142 lk. Kk. Dk 104.

Lühimonograafia. Käsitlemist on leidnud teose sisu,
tegelaste kujud, kompositsioon, sõnavara stiililised kujun-
did, teose stiili küsimused. Eriti põhjalik on sõnavara
vaatlus. Kompositsiooni analüüsile eelneb põgus teoreeti-
line osa.

268. Närep, Aita - Religiooni kriitika Eduard Vilde
loomingus. Juh. L.Raud. Trt., 1961. 106 lk. Bibliogr. lk.
105. Kk.Dk 145.

Peatähelepanu on omistatud "Prohvet Maltsvetile". Tra-
faretne on sissejuhatav teoreetiline osa. Sisupeatükkides
käsitletakse talupoegade elu XIX sajandi I poolel, usu osa
ekspluateeritava rahva elus, kiriku ja pastorite, vennaste-
koguduse ja maltsvetluse olemusest ajaloolise triloogia
põhjal. Ülevaade kiriku ja usumeeste osast kapitaliseeru-
vas ühiskonnas sajandite vahetusel ja 1905.-1907.a. revo-
lutsiooni ajal baseerub romaanile "Külmale maale", jutustus-
tele ja lühipaladele.

269. Piik, Oote - Feodalismivastane võitlus Eduard Vilde ajaloolises triloogias. Juh. J.Käosaar. Trt., 1951. 69 lk. Bibliogr. lk.66-68. Kk. Dk 24.

"Mahtsa sõda", "Kui Anija mehed Tallinnas käisid", "Prohvet Maltsvet". Sisupeatükid: 1. Talurahva ja mõisnike suhete kriitika. 2. Talupoegade väljarändamisliikumise klassivõitluslik olemus. 3. Kodanike, ametnike ja intelligentsi suhtumine talupoegade ja mõisnike vahelisse võitlusse.

270. Roostfeld, Margit - Eduard Vilde nõukogudeaegses kriitikas. Juh. J.Käosaar. Trt., 1951. 70 lk. Bibliogr. lk. 69-70 Kk. Dk 17.

Ülevaade kirjaniku elust sisaldab üldtuntud fakte. Ligi pool tööst on pühendatud E.Vilde kriitika vaatlusele enne nõukogude aega. Peatükk "Eduard Vilde nõukogude kriitikas" on kirjeldav ja objektivistlik. Omapoolset kriitikat autor ei anna.

Sagris, Aino - E.Vilde romaani "Külmale maale" käsitus keskkoolis. - Vt. 142.

271. Tamm, Haldi - Naine ja võitlus ta vabastamisest Ed. Vilde teostes. Juh. J.Käosaar. Trt., 1955. 127 lk. Bibliogr. lk. 124-126. Mk. Dk 53.

Lähtekohaks teema mõistmisel on I peatükk "Jooni naisliikumisest eesti kirjanduses". Siia on paigutatud ka andmed naisliikumise ajaloo kohta kodanlikus ühiskonnas. Peatähelepanu naiskarakterite iseloomustamisele üldse, vähem on juttu võitlusest ta vabastamisest. Töös on paiguti jäetud viitamata allikatele.

272. Tonts, Ülo - Eduard Vilde varasem looming. Juh. J.Käosaar. Trt., 1954. 73 lk. Bibliogr. lk. 73. Mk. Dk 45.

Algul on lühikäsitlus E.Vilde varasemast jutuloomingust selle algusest kuni 1896.aastani. Peatähelepanu on pööratud realismi sugemete analüüsile, selle kõrval antakse kirjaniku loomingule mitmekülgne hinnang.

273. Toomla, Jaan - Eduard Vilde kirjandusteoreetilised vaated. Juh. J.Käosaar. Trt., 1955. 158 lk. Mk. Dk 52.

Kasutatud materjali ka E.Vilde kaasaegsest ajakirjandusest. Põhiprobleemid: 1) E.Vilde elukäigust tingitud areng, 2) ta maailmavaateline kujunemine ja esteetilised vaated. Iga peatükk lõpeb lühikese summeeriva kokkuvõttega.

274. Trikkel, Ivar - Eduard Vilde näidendid. Juh. J.Käosaar. Trt., 1954. 83 lk. Bibliogr. lk. 80-82. Mk. Dk 47.

Koostatud arhiivmaterjalide põhjal. Analüüsitud on näidendite kriitika põhimotiive, kodanlike ja nõukogude lavastuste saavutusi ning puudujääke.

Uuk, Illi - Ed. Vilde ajaloolise triloogia käsitlemine keskkoolis. - Vt. 145.

Õngo, Lembe - Eesti varasemad kriitilised realistid nõukogude eesti kriitikas. - Vt. 92.

H.Visnapuu.

=====

275. Jeletsky, Imbi - Henrik Visnapuu mõtteluule. Juh. H.Peep. Trt., 1965. 116 lk. Bibliogr. lk. 112-114. Mk. Dk 196.

Kasutatud senini publitseerimata arhiivmaterjale. Sisuliselt analüüsitakse vaid neid luulekogusid, mis valmisid kodumaal enne nõukogude võimu taaskontrolli, aastatel 1917-1938 ilmunud värsiraamatuid.

276. Rummo, Paul-Eerik - Henrik Visnapuu tulek luulesse. Juh. H.Peep. Trt., 1965. 159 lk. Bibliogr. lk. 154-157. Mk. Dk 200.

Värsilooming 1907.aastast kuni 1920.a.jõuludeni. Käsitelu on üksikasjalik ja süvendatud. Esimene katse rakendada struktureeritud uurimismeetodit lüürika analüüsis. Lähtekohaks prof. J.Lotmani teoreetilised seisukohad struktureeritud poeetika küsimustes.

N i m e r e g i s t e r .

Aaremäe, H.-M. 209	Härm, L. 223
Aarma, R. 201	Iher, L. 221
Aarna, E. 93	Ird, E. 248
Aart, S. 34	Jaagoelid, H. 131
Abel, A. 16	Jahu, I. 132
Adrik, R. 260	Jakobson, A. 73
Ahi, A.-M. 103	Jalakas, V. 94
Anderson, M. 226	Jannus, R. 157
Anupõld, E.-M. 254	Jeletsky, I. 275
Arak, H. 183	Joamets, M. 18
Artjomenko, M. 17	Johannes, H. 234
Bergert, L. 261	Juhansoo, M. 249
Bitter, E. 49	Jullis, M. 197
Davidovitš, S. 128	Jõgise, H. 60
Eelmäe, A. 84	Jõulu, K. 133
Eevardi, M. 121	Järv, A. 10
Elm, M. 104	Järvekülg, M. 263
Elstrok, H. 231	Järvemäe, L. 105
Ennuse, E.-R. 55	Järvpõld, A. 184
Ermel, A. 232	Jürken, E.-V. 50
Ernesaks, H. 36	Jürman, H. 91
Haan, K. 110	Kadak, A. 153
Haasmaa, H. 129	Kadarpik, M.-A. 258
Hagel, E. 1	Kaevando, T. 19
Haling, E. 233	Kahu, K. 95
Haljaste, H. 9	Kahu, M. 187
Hameri, A. 230	Kaimre, V. 158
Hank, H. 178	Kalda, M. 211
Hansen, M. 85	Kaljuvee, G. 20
Hansson, E. 186	Kallas, V. 134
Hiidemäe, M. 35	Kampus, E. 96
Hinn, I. 2	Kangro, V. 111
Huik, T. 262	Kangur, A. 159
Humal, H. 130	Karelaid, U. 112

Kuru, A. 180
 Kask, H.-V. 255
 Keer, S. 170
 Kesamaa, L. 205
 Kess, E. 106
 Kibin, L. 203
 Kiik, S. 160
 Kiika, L. 11
 Kiintok, O. 214
 Kikas, S. 161
 Kimmel, V. 227
 Kippar, P. 61
 Kiudorv, E. 135
 Kivimäe, E. 176
 Kivioja, S. 86
 Kivisalu, L. 222
 Kleis, K. 77
 Koemets, A. 5
 Koger, K. 188
 Kokamägi, H. 32
 Kolk, U. 70
 Koolmeister, K. 235
 Koppel, H. 107
 Koppel, R. 37
 Kraav, T. 154
 Kraav, V. 224
 Krikmann, A. 62
 Krimm, V. 74
 Krusten, R. 236
 Kruus, O. 196
 Kubjas, A. 6
 Kubjas, E. 12
 Kuil, M.-T. 191
 Kuivo, H. 122
 Kukk, L. 150
 Kukk, M. 113
 Kukk, V. 38
 Kull, A. 123
 Kull, H. 51
 Kuresoo, U. 237
 Kurs, Ü. 238
 Kuru, V. 114
 Kuusik, E. 250
 Kuusik, S. 21
 Kuut, V. 56
 Kõivumägi, K. 22
 Kõrgesaar, L. 162
 Kärk, E. 115
 Kään, H. 149
 Kääri, K. 78
 Lage, L. 68
 Lamm, H. 188
 Langinen, J. 23
 Lanno, E. 163
 Laugaste, K. 264
 Lausing, L. 24
 Leht, K. 155
 Leiar, V. 239
 Lehtmets, L. 97
 Lehtmets, T. 124
 Lepik, E. 79
 Lepik, H. 75
 Lepik, P. 63
 Liias, P. 240
 Lieberg, H. 192
 Liin, H. 25
 Lillepuu, K. 136
 Link, I. 39
 Loog, L. 3
 Lubi, S. 13
 Luksep, S. 87
 Luts, S. 241
 Lääts, E. 212
 Maasik, A.-Ü. 116

Maask, U., 251
 Malm, M. 190
 Martoja, V. 218
 Metstak, V. 40
 Mitt, J. 164
 Moora, M. 215
 Muru, K. 228
 Muttik, M. 216
 Mõttus, H.-M. 117
 Mägi, U. 41
 Mähar, E. 171
 Märtman, L.-A. 14
 Mättik, E. 225
 Mölder, K. 52
 Mölder, V.-L. 169
 Möller, L. 193
 Möller, M. 265
 Nagelmaa, A. 76
 Nagelmaa, S. 266
 Neithal, M. 267
 Niinemägi, O. 33
 Niit, E. 81
 Niit, H. 64
 Nirk, E. 165
 Nurgakivi, A. 166
 Närep, A. 268
 Oja, E. 259
 Oja, E.-R. 26
 Ong, S. 213
 Oona, H. 42
 Osi, M.-H. 200
 Paevere, T. 27
 Parbo, I. 181
 Parmas, R. 172
 Parts, L. 156
 Peegel, E. 208

Peegel, H. 206
 Peep, H.-H. 151
 Peikel, M. 137
 Peterson, H. 173
 Pihlamägi, J. 98
 Piik, O. 269
 Pillau, V. 65
 Pillesaar, E. 242
 Pino, V. 4
 Plcompuu, H. 43
 Prii, A. 202
 Priidel, E. 15
 Proodel, M. 57
 Prükk, T. 194
 Puhvel, H. 198
 Puks, I.-I. 118
 Pulst, M. 243
 Pupp, E. 174
 Puskar, E. 66
 Pöder, L. 138
 Päss, L. 88
 Pääro, V. 99
 Pääsuke, H. 28
 Pütsep, V.-A. 119
 Raisma, M. 167
 Rand, L. 125
 Raud, E. 44
 Raud, S. 45
 Raudsep, L. 67
 Rebane, H. 244
 Reinold, M. 219
 Reinop, H. 210
 Remmelkoor, M. 139
 Rooma, H. 179
 Roostfeld, M. 270
 Rummo, K.-K. 256

Rummo, P.-E. 276
Räim, H. 140
Rämmel, M. 141
Rüütel, I. 71
Saaremäel, T. 89
Saarepera, M. 185
Sagris, A. 142
Sakkis, M. 69
Saks, S. 152
Salve, K. 7
Sarv, I. 53
Schmuul, A. 54
Sepp, L. 143
Seppänen, M. 195
Sersant, J. 246
Siibak, A. 177
Siibak, H. 8
Siitan, A. 252
Soll, M. 46
Soolo, I. 204
Sorgsepp, A. 108
Sulengo, J. 29
Söödor, E.-T. 168
Sööt, L. 126
Talts, M. 30
Tamm, A. 182
Taru, H. 271
Tammekand, I. 31
Tammik, D. 100
Tarkpea, E. 127
Tavel, L.-M. 90
Teder, E. 245
Tedre, Ü. 47
Terask, A. 217
Tiiras, M. 220
Tiitsmaa, M. 58

Tiro, M. 253
Tonts, Ü. 272
Toomla, J. 273
Torim, M. 148
Triikkel, I. 101
Triikkel, I. 274
Truumets, V. 144
Tähnas, L. 82
Uibo, H. 247
Utso, I. 109
Uuk, I. 145
Uustalu, B. 146
Varik, H.-M. 120
Verev, V. 229
Veskisaar, E. 59
Vestre, V. 175
Vevers, A. 257
Viiding, B. 102
Villandi, V. 80
Virunurm, A. 207
Vult, V. 199
Vooglaid, V. 147
Välja, K.-E. 83
Vääri, V. 72
Õim, S. 48
Õngo, L. 92

D i p l o m i t ö ö d e s k ä s i l l e t u d
a u t o r i d

Adamson, H. 148	Jung, J. 16
Adson, A. 251	Jänes, H. 129
Akker, L. 34	Järv, J. 109
Alas, L. 33	Jürgenson, D.H. 14
Alle, A. 149	Jürman, L. 262
Aluoja, K. 242	Kaal, A. 100, 127
Alver, B. 89, 150	Kaaver, V. 90
Andresen, N. 90	Kahk, J. 265
Barbarus, J. 125, 151	Kallas, A. 169
Beekmann, V. 127	Kangro, B. 89
Bornhöhe, E. 102, 109	Kesamaa, M. 127
Buk, V. 75	Kippel, E. 102, 170
Döring, H. 258	Kitzberg, A. 15, 92, 146,
Eisen, M.J. 2, 16, 58, 65,	147, 171, 172, 173, 174,
66	175
Faehlmann, Fr.R. 14, 96,	Kivi, K. 127, 258
124, 176	Koidula, L. 14, 96, 109,
Haava, A. 152	176, 222
Heiberg, M. 87	Kotta, F. 100, 121, 127
Hilir, E. 125, 127	Kravtsov, M. 32
Hint, A. 80, 95, 153, 154,	Kreutzwald, Fr. R. 10, 14,
155, 156	64, 73, 96, 137, 176,
Hubel, E. vt. Metsanurk, M.	177
Hurt, J. 2, 6, 34, 37, 48,	Krusten, E. 80, 178, 179
66, 96	Kunder, J. 63, 64, 180
Jakobson, A. 94, 98, 100,	Käosaar, J. 265
101, 106, 141, 157,	Kärner, J. 125, 181, 182
158, 159, 160, 161,	Laht, U. 127
162, 163, 164, 165,	Laugaste, E. 34, 57, 58
166, 167, 168, 179,	Launis, A. 71
197, 217	Leberecht, H. 94, 98, 100,
Jakobson, C.R. 96, 176	101, 183, 184, 217
Jannsen, J.V. 54, 96, 109	Lenin, V.I. 77, 79, 233

Lilienbach, J. 75
 Liiv, Juhan 11, 92, 132, 250
 Liives, A. 185
 Lotman, J. 276
 Luce, J.W.L. 109
 Luts, O. 106, 186, 187, 188,
     189, 190
 Lätt, S. 62
 Masing, U. 89
 Menning, K. 114, 119
 Merilaas, K. 89
 Metsanurk, Mait 106, 191,
     192, 193, 194, 195,
     251
 Mikhkla, K. 241
 Mändmets, J. 196
 Männik, E. 94, 101, 197
 Münther, O.H. 75, 76, 198
 Neus, A.H. 14
 Niit, E. 83
 Nirk, E. 122, 203
 Normann, E. 57
 Pabst, E. 56
 Parijõgi, J. 199
 Peep, H. 258
 Pinna, P. 116
 Puhvel, H. 130, 258
 Põldmäe, R. 60, 62
 Pärn, J. 109
 Pöögelman, H. 200
 Rannaleet, A. 90
 Rannet, E. 201, 202
 Raud, M. 89, 98, 100, 101,
     121, 125, 127, 203, 204
 Raudsepp, H. 13, 106, 205,
     206, 207
 Reiman, V. 208
 Reinvald, A. 96, 124
 Ridala, V. 87
 Ristikivi, K. 209
 Rocholtz, E.L. 56
 Roht, R. 106, 210
 Rosenplänter, J.H. 211
 Rummo, P. 127
 Russwurm, C. 56
 Saal, A. 109
 Sang, A. 89
 Schiefner, A.H. 14
 Semper, J. 179, 212, 213
 Siimisker, H. 95, 130
 Sikemäe, I. 94, 100, 127
 Sinkel, A. 102
 Sirge, R. 90, 94, 100, 101,
     197, 214, 215, 216, 217
 Smuul, J. 94, 95, 100, 101,
     121, 125, 127, 138, 218,
     219, 220
 Sommer, J. 73, 109
 Sorokin, V.I. 232
 Suburg, L. 109
 Suits, G. 87, 221, 222
 Suve Jaan vt. Sommer, J.
 Särgava, E. 64, 92, 223, 224,
     225, 235, 250
 Sööt, K.E. 226
 Sütiste, J. 227, 228, 229
 Talvik, H. 89
 Tamm, J. 12
 Tamman, A. 106
 Tammlaan, E. 230

Tammsaare, A.H. 9, 76, 98, 106,	Vallak, P. 159, 179, 258,
129, 130, 136, 231, 232,	259
233, 234, 235, 236, 237,	Veetamm, M. 121
238, 239, 240, 241, 242,	Veske, M. 1, 34, 96
243, 244, 245	Viiding, P. 89
Tolstoi, L. 233	Vilde, E. 74, 92, 142, 145,
Tooming, O. 197, 246, 247	220, 235, 250, 260, 261,
Treffner, H. 234	262, 263, 264, 265,
Tuglas, Fr. 84, 248, 249, 250,	266, 267, 268, 269,
251, 252, 253, 255	270, 271, 272, 273, 274
Under, M. 87, 251, 254, 255,	Visnapuu, H. 275, 276
256	Wiera, A. 113
Urgart, O. 95	
Vaarandi, D. 100, 121, 125,	
127, 257	

Sisukord

	Lk.
Essõna	3
Rahvaluule	
Rahvaluuleteaduse ajalugu	5
Teoreetilisi küsimusi	6
Rahvaluule ja kirjanduse suhted	8
Uskumused ja kombed	10
Rahvalaulikud ja jutustajad	15
Rahvalaulud	15
Mõistatused	19
Vanasõnad ja kõnekäänud	21
Muistendid	22
Muinasjutud ja naljandid	23
Mängud ja tantsud	26
Rahvaviisid	26
Kirjandus	
Üldprobleeme	
Vool ja meetod	28
Sotsialistliku realismi kirjanduse üld- probleeme	32
Laste ja noorsookirjanduse probleemid	34
Rühmitused ja organisatsioonid	35
Kirjanikud kriitikas või kriitikuina	37
Temaatilised ülevaated	39
Žanrid ja liigid	
Proosa	43
Draama ja teater	49
Lüürika ja lüro-eepika	54
Kirjanduse õpetamise metoodika	57
Üksikkirjanikke	
H. Adamson	62
A. Alle	62
B. Alver	63

J.Barbarus	63
E.Bornhöhe	64
A.Haava	64
M.Heiberg	64
E.Hiir	64
A.Hint	64
A.Jakobson	66
J.V.Jannsen	69
A.Kaal	69
A.Kallas	69
M.Kesamaa	70
E.Kippel	70
A.Kitzberg	70
K.Kivi	72
F.Kotta	72
Fr.R.Kreutzwald	72
E.Krusten	73
J.Kunder	73
J.Kärner	74
U.Laht	74
H.Leberecht	74
J.Liiv	75
A.Liives	75
O.Luts	76
M.Metsanurk	77
J.Mändmets	79
E.Männik	79
O.H.Münther	79
J.Parijõgi	80
H.Pöögelmann	80
E.Rannet	80
M.Raud	81
H.Raudsepp	82
V.Reiman	82
K.Ristikivi	83
R.Roht	83

J.H.Rosenplänter.....	83
P.Rummo	84
J.Semper	84
I.Sikemäe	85
A.Sinkel	85
R.Sirge	85
J.Smuul	86
G.Suits	88
E.Särgava	88
K.E.Sööt	89
J.Sütiste	90
J.Tamm	91
E.Tammlaan	91
A.H.Tammsaare.....	91
O.Tooming	95
F.Tuglas	96
M.Under	98
D.Vaarandi	99
P.Vallak	99
M.Veetamm	100
E.Vilde	100
H.Visnapun	104
Nimeregister	105
Diplomitöödes käsitletud autorid	109

М.Вахер

ДИПЛОМНЫЕ РАБОТЫ ПО ЭСТОНСКОМУ ФОЛЬКЛОРУ И
ЛИТЕРАТУРЕ, ЗАЩИЩЕННЫЕ С 1948 ПО 1965 гг.

На эстонском языке

Тартуский государственный университет
ЗССР, г.Тарту, ул.Ойикюля, 18

=====

Vastutav toimetaja E. Langeste

=====

TRJ rotaprint 1968. Paljundamisele antud
19. XII 1967. Trükipoognaid 7,13. Tingtrüki-
poognaid 6,49. Arvestuspooognaid 5,11. Trüki-
arv 300. Paber 30x42/ 1/4. MB 11276.

Fell. nr. 714.

Hind 30 kop.

Bind 30 kop.